

Година XVI
Уторак, 27. новембра 2012. године

Број/Број
95

Година XVI
Уторак, 27. новембра/студенога 2012. године

ISSN 1512-7508 - српски језик
ISSN 1512-7486 - босански језик
ISSN 1512-7494 - хрватски језик

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1099

На основу члана IV 4. а) Устава Босне и Херцеговине, Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине, на 32. сједници Представничког дома, одржаној 19. јула 2012. године, и на 22. сједници Дома народа, одржаној 16. новембра 2012. године, усвојила је

ЗАКОН О ФИНАНСИРАЊУ ПОЛИТИЧКИХ ПАРТИЈА

Члан 1.
(Циљ закона)

Овим законом уређују се начин и услови под којим политичке партије и чланови политичких партија који дјелују у њихово име обезбеђују средства за рад.

Члан 2.
(Дефиниција политичких партија)

Политичким партијама у смислу овог закона сматрају се организације у које се грађани слободно и добровољно организују ради учешћа на изборима, те се у складу са законом региструју код надлежног суда у било којем ентитету, у сврху реализовања политичких активности и остваривања политичких циљева.

Члан 3.
(Извори финансирања)

- (1) Политичка партија може се финансирати из:
  - а) чланарина,
  - б) добровољних прилога правних и физичких лица,
  - ц) издавачке дјелатности, продаје пропагандног материјала и организовања партијских манифестација,
  - д) прихода од имовине у власништву политичке партије,

- е) буџета Босне и Херцеговине у складу са чланом 10. овог закона, ентитетских буџета, кантоналних буџета и буџета Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, те буџета других јединица локалне управе и самоуправе у складу са законом,
  - ф) добити предузећа која су у власништву политичке партије,
  - г) кредитног задужења код банака.
- (2) Предузеће из става (1) тачка ф) овог члана може се бавити само дјелатношћу везаном за културу или издавачком дјелатношћу.
  - (3) Годишњи приход партије из става (1) тач. д) и ф) овог члана не смије прелазити 20% износа укупног годишњег прихода партије.

Члан 4.

(Коришћење финансијских средстава)

- (1) Финансијска средства из члана 3. став (1) овог закона политичка партија може користити искључиво за остваривање циљева утврђених њеним програмом и статутом.
- (2) У року од 30 дана након подношења финансијског извјештаја у складу са чланом 11. овог закона, приход из члана 3. став (1) тач. д) и ф) овог закона који је већи од наведених 20% партија даје у добротворне сврхе једној или више организација које су регистроване у Босни и Херцеговини за бављење добротворним радом.

Члан 5.

(Чланарина и добровољни прилози)

- (1) Чланарином се, у смислу овог закона, сматра редовни новчани износ који члан политичке партије плаћа на начин и под условима утврђеним статутом или другим актом политичке партије.
- (2) Добровољним прилозима, у смислу овог закона, сматрају се повремене или редовне уплате којима физичка или правна лица добровољно дају новац

- политичкој партији у износу већем од износа чланарине, као и пружање услуга или давање производа политичкој партији без наплате.
- (3) За добровољне прилоге који се дају политичкој партији у форми производа или услуга физичка и правна лица дужна су да издају рачун на којем ће бити назначена тржишна вриједност дарованог производа или услуге, те на којем је назначено да гласи на политичку партију и да не подлијеже наплати.
- (4) Политичке партије дужне су да воде евиденцију о пријему чланарина и добровољних прилога, те да издају потврде о пријему чланарина и добровољних прилога. Овлашћено лице у политичкој партији уплаћује чланарину и добровољне прилоге непосредно на трансакцијски рачун политичке партије најкасније у року од 10 дана од дана пријема уплате.
- (5) Под услугама из става (2) овог члана не сматра се добровољни рад партијских волонтера.

Члан 6.

(Ограничење укупне висине)

- (1) Физичка и правна лица могу давати добровољне прилоге политичким партијама једнократно или више пута у току календарске године.
- (2) Добровољни прилози у новцу уплаћују се на трансакцијски рачун централе политичке партије.
- (3) Укупан износ добровољних прилога физичког лица једној политичкој партији не смије прелазити износ од 10.000,00 КМ (десет хиљада конвертибилних марака) у календарској години.
- (4) Укупан износ добровољних прилога правног лица једној политичкој партији не смије прелазити износ од 50.000,00 КМ (педесет хиљада конвертибилних марака) у календарској години.
- (5) Укупан износ који члан политичке партије уплати на име партије у току једне календарске године не може прелазити износ од 15.000,00 КМ (петнаест хиљада конвертибилних марака), што укључује и чланарине.

Члан 7.

(Издвајања из државног буџета)

- (1) У буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине (у даљем тексту: буџет БиХ) обезбјеђују се средства за финансирање политичких партија, односно коалиција политичких партија и независних кандидата заступљених у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине и парламентарних група, односно клубова посланика и делегата у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.
- (2) Укупна средства из става (1) овог члана не могу прелазити износ од 0,2% буџета БиХ у календарској години.
- (3) Политичким партијама, односно коалицијама политичких партија средства из става (1) овог члана расподјељују се на начин да се:
- а) 30% средстава дијели једнако свим политичким партијама, односно коалицијама политичких партија које су освојиле мандате,
- б) 60% средстава дијели према броју посланичких односно делегатских мандата, које свака политичка партија, коалиција политичких партија, односно независни кандидат има у тренутку додјеле мандата,
- ц) 10% од укупног износа распоређује парламентарним групама сразмјерно броју

посланичких односно делегатских мјеста која припадају мање заступљеном полу.

- (4) Чланови коалиције политичких партија учествују у расподјели средстава из става 3. овог члана на основу споразума за расподјелу новчаних средстава, који је депонован у Централној изборној комисији Босне и Херцеговине, а ако такав споразум не постоји, средства се распоређују између чланица коалиције политичких партија према броју добијених мандата.
- (5) Парламентарне групе, односно клубови посланика и делегата и независни кандидати у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине учествују у расподјели средстава из става (3) тачка б) овог члана према броју посланичких односно делегатских мандата у домовима Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине.
- (6) Заједничка комисија за административне послове Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ће својим актима детаљније регулисати расподјелу средстава из овог члана, контролу трошења и друга финансијска питања у вези са спровођењем овог закона.

Члан 8.

(Забрањени прилози)

- (1) Финансирање политичких партија забрањује се:
- а) органима управе државе БиХ, ентитета, кантона, Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, те градским и општинским органима,
- б) јавним институцијама,
- ц) јавним предузећима,
- д) хуманитарним организацијама,
- е) неименованим, односно анонимним донаторима,
- ф) вјерским заједницама,
- г) синдикатима, удужењима и другим непрофитним организацијама које се финансирају јавним средствима без обзира на износ средстава,
- х) правним лицима у којим уложени јавни капитал износи најмање 25%,
- и) другим државама, страним политичким партијама и страним правним лицима.
- (2) Забрана из става (1) тачке а) овог члана не односи се на коришћење пословних просторија, које политичке партије користе на основу одлуке надлежног органа.
- (3) Изузетно, забрана финансирања политичких партија из става (1) тачке и) овог члана не односи се на финансирање програма намијењених за едукацију, а с циљем развоја и промовисања демократских принципа.
- (4) Приватна предузећа која су са органима извршне власти на свим нивоима у БиХ склопила уговор о јавној набавци услуга, уговор о јавној набавци робе или уговор о јавној набавци радова у складу са прописима о јавним набавкама у БиХ не могу финансијски помагати политичке партије ако вриједност уговора у једној календарској години прелази износ од 10.000,00 КМ (десет хиљада конвертибилних марака).
- (5) Политичке партије не могу остваривати приходе од имовине која није у њиховом власништву.
- (6) Забрањено је давање добровољних прилога у новцу или у форми производа посредством трећих лица (посредника).
- (7) Евентуални добровољни прилози уплаћени на рачун политичке партије из недозвољених извора према ст. (1) и (6) овог члана, као и износи добровољних прилога који прелазе износе утврђене у члану 6. овог закона, те евентуалне уплате добровољних прилога од неименованих, односно анонимних извора, политичка партија дужна је да уплати у корист буџета БиХ,

најкасније у року осам дана од дана примљене уплате, те да о томе обавијести Централну изборну комисију Босне и Херцеговине.

Члан 9.

(Забрањене активности)

- (1) Забрањен је било какав политички притисак на правна и физичка лица у вези са добровољним прилозима за политичке партије.
- (2) Забрањено је финансирање политичких партија подизањем кредита код банака у којима је удио државног оснивачког капитала већи од 25%.

Члан 10.

(Финансијска контрола политичких партија)

- (1) Централна изборна комисија Босне и Херцеговине успоставља Службу за ревизију финансирања политичких партија (у даљем тексту: Служба за ревизију) која прегледа и контролише финансијске извјештаје које поднесу политичке партије и обавља ревизију финансирања политичких партија у складу са овим законом.
- (2) Ревизија финансијских извјештаја политичке партије укључује извјештаје сједишта партије и најмање двије ниже организационе цјелине које одабере Служба за ревизију.
- (3) Ако након издавања и достављања политичкој партији прелиминарног писменог извјештаја о ревизији политичка партија не уложи приговор, ревизор издаје коначан извјештај са мишљењем ревизора о томе да ли се политичка партија финансира у складу са овим законом.
- (4) Ако је политичка партија уложила приговор на прелиминарни извјештај о ревизији, ревизор је дужан да размотри наводе из приговора. Ако су приговори политичке партије аргументовани, те партија достави нове доказе који нису били предочени ревизору у поступку ревизије, а односе се на повреду овог закона, ревизор ће на основу тих доказа кориговати претходни налаз и издати коначан извјештај са мишљењем ревизора.
- (5) Ако политичка партија на основу налаза и препорука из прелиминарног извјештаја добровољно отклони недостатке који су отклоњиви и у остављеном року ревизору достави доказ о отклоњеним недостацима, ревизор у коначном извјештају неће навести прекршаје које је партија отклонила.
- (6) У коначном извјештају морају бити наведени називи организационих дијелова партије у којима је обављена ревизија.
- (7) Централна изборна комисија Босне и Херцеговине обезбјеђује јавности приступ извјештајима о ревизији политичких партија са налазима ревизије и мишљењем ревизора. Извјештаји о ревизији са мишљењем ревизора, након што у коначној форми буду достављени политичким партијама, објављују се на веб-страници Централне изборне комисије Босне и Херцеговине, а мишљење и у "Службеном гласнику БиХ".
- (8) У случају да Служба за ревизију сматра да треба обавити детаљнији финансијски преглед како би се обезбиједило да књиговодствени извјештај буде ваљан, Служби за ревизију омогућава се приступ просторијама партије. У случају да се приступ просторијама партије ускрати, сматра се да наведена партија није доставила финансијски извјештај и Централна изборна комисија Босне и Херцеговине ускраћује јој право да се кандидује на наредним изборима.

Члан 11.

(Обавеза вођења пословних књига)

Политичка партија дужна је да води пословне књиге и подноси финансијске извјештаје на начин који је утврђен законом и другим прописима у складу са законом.

Члан 12.

(Обавеза подношења финансијског извјештаја)

- (1) Политичка партија води евиденцију о својим приходима и расходима. Политичка партија је дужна да Централној изборној комисији Босне и Херцеговине поднесе финансијски извјештај за сваку календарску годину (рачуноводствену годину).
- (2) Политичка партија подноси посебан финансијски извјештај за период изборне пропаганде на начин како је то утврђено Изборним законом Босне и Херцеговине.
- (3) До 31. марта наредне године политичка партија подноси финансијски извјештај у форми коју одобри Централна изборна комисија Босне и Херцеговине. Овај извјештај садржи податке утврђене Изборним законом Босне и Херцеговине. Централна изборна комисија Босне и Херцеговине доноси прописе за примјену одредаба којима се ближе утврђују садржај, форма, начин и други детаљи извјештавања.
- (4) Сва лица која су дужна да поднесу извјештај морају поднијети и додатне извјештаје које Централна изборна комисија Босне и Херцеговине затражи.
- (5) Централна изборна комисија Босне и Херцеговине је у потпуности надлежна за спровођење и извршавање одредбе овог члана на начин како је то предвиђено Изборним законом Босне и Херцеговине.

Члан 13.

(Именовање овлашћеног лица у политичкој партији)

- (1) Политичка партија обавезна је да именује овлашћено лице које је одговорно за вођење пословних књига политичких партија, подношење финансијских извјештаја и које је овлашћено да контактира са Централном изборном комисијом Босне и Херцеговине.
- (2) Подносилац извјештаја обавјештава Централну изборну комисију Босне и Херцеговине о именовању овлашћеног лица из става (1) овог члана у року од 15 дана од његовог именовања и у случају било какве промјене статуса тог лица дужан је да у року од 15 дана обавијести Централну изборну комисију Босне и Херцеговине о тој промјени.
- (3) Овлашћено лице потписује све извјештаје и одговорно је за вођење евиденције у вези са извјештајима, а на захтјев Централне изборне комисије Босне и Херцеговине овлашћено лице обавезно је да достави извјештаје на увид.
- (4) Политичке партије чувају све своје финансијске извјештаје најмање шест година након подношења.
- (5) Централна изборна комисија Босне и Херцеговине све извјештаје ставља на располагање јавности путем своје веб-странице и предузима одговарајуће мјере да би се обезбиједило да сви грађани имају приступ информацијама које су садржане у извјештајима.

Члан 14.

(Надлежности Централне изборне комисије Босне и Херцеговине)

- (1) Централна изборна комисија Босне и Херцеговине надлежна је да испита случајеве у којима није поступљено у складу са одредбама овог закона и може одређеним лицима наредити да одговоре на питања у писаној форми како би се обезбиједили документовани и други докази, те прибавиле изјаве свједока у вези са

истрагом коју је евентуално покренула Централна изборна комисија Босне и Херцеговине. Централна изборна комисија Босне и Херцеговине може започети истрагу или предузети одговарајуће мјере самостално или по уложеном приговору.

- (2) Централна изборна комисија Босне и Херцеговине надлежна је да спроводи одредбе овог закона и да одлучи да ли су политичка партија или друго лице прекршили одредбе овог закона, као и да изрекне санкције било којој политичкој партији због непридржавања наведених одредаба или да предузме одговарајуће административне мјере у оквиру своје опште надлежности, у складу са законом.
- (3) Прије изрицања казне или предузимања административне мјере, Централна изборна комисија Босне и Херцеговине настојаће да постигне да политичка партија за коју је установљено да је прекршила одредбе овог закона добровољно отклони уочене недостатке, ако су они отклоњиви.

Члан 15.

(Улога Централне изборне комисије Босне и Херцеговине)

- (1) О свим неправилностима и кршењима одредаба овог закона Служба за ревизију извјештава Централну изборну комисију Босне и Херцеговине.
- (2) У случају да политичка партија не поступи према одредбама овог закона, Централна изборна комисија Босне и Херцеговине надлежна је да изрекне новчану казну у складу са овим законом и Изборним законом Босне и Херцеговине.

Члан 16.

(Улога Апелационог вијећа)

Апелационо вијеће има надлежност да размотри жалбе на одлуке Централне изборне комисије Босне и Херцеговине. Апелационо вијеће овлашћено је да изрекне новчане казне у складу са Изборним законом Босне и Херцеговине.

Члан 17.

(Дужност подношења извјештаја Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине)

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине дужна је да сваке године поднесе извјештај о прегледаном стању финансијског пословања Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине. Извјештај се дијели као штампани скупштински материјал.

Члан 18.

(Независни кандидати)

Одредбе овог закона које се односе на добровољне прилоге, забрану финансирања и поговорања те надзор и финансијско пословање одговарајуће се примјењују на листе независних кандидата и независне кандидате.

Члан 19.

(Новчане казне за прекршај политичких партија)

Новчаном казном у износу од 500,00 КМ (пет стотина конвертибилних марака) до 5.000,00 КМ (пет хиљада конвертибилних марака) казниће се за прекршај:

- а) политичка партија која финансијска средства користи супротно одредби члана 4. ст. (1) и (2) овог закона,
- б) политичка партија која не води евиденцију о пријему чланарина и добровољних прилога и не издаје потврде о њиховом пријему у складу са одредбом члана 5. став 4. вог закона,

- ц) политичка партија која се финансира подизањем кредита код банака у којима је удно државног оснивачког капитала већи од 25%.

Члан 20.

(Новчане казне за прекршај до троструког износа)

Новчаном казном до троструког износа примљених средстава казниће се за прекршај:

- а) политичка партија која је добила средства у износу који прелази највећи утврђени годишњи приход из члана 3. став (3) овог закона или прелази највећи утврђени износ добровољних прилога из члана 6. или на начин који је забрањен чланом 8. овог закона,
- б) политичка партија, листа независних кандидата и кандидат који не пријаве и не уплате у државни буџет износе добровољних прилога који прелазе висину износа утврђену у члану 6. овог закона, као и евентуалне уплате добровољних прилога од неименованих (анонимних) извора, у складу са чланом 8. став (7) овог закона,
- ц) политичка партија, листа независних кандидата и кандидат који не пријаве уплату прилога из недозвољених извора и не дозначи уплаћена средства у државни буџет, у складу са чланом 8. став (7) овог закона.

Члан 21.

(Стављање ван снаге)

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о финансирању политичких партија ("Службени гласник БиХ", бр. 22/00, 102/09 и 54/10).

Члан 22.

(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01,02-1-28/12

16. новембра 2012. године

Сарајево

Председавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине
БиХ
Др Милорад Живковић, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине
БиХ
Сулејман Тихић, с. р.

Na osnovu člana IV. 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 32. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 19. jula 2012. godine, i na 22. sjednici Doma naroda, održanoj 16. novembra 2012. godine, usvojila je

ZAKON

O FINANSIRANJU POLITIČKIH STRANAKA

Član 1.

(Cilj Zakona)

Ovim zakonom uređuju se način i uslovi pod kojima političke stranke i članovi političkih stranaka koji djeluju u njihovo ime osiguravaju sredstva za rad.

Član 2.

(Definicija političkih stranaka)

Političkim strankama se, u smislu ovog zakona, smatraju organizacije u koje se građani slobodno i dobrovoljno organiziraju radi učešća na izborima, te se, u skladu sa zakonom, registriraju kod nadležnog suda u bilo kojem entitetu, s ciljem provođenja političkih aktivnosti i ostvarivanja političkih ciljeva.

Član 3.

(Izvori finansiranja)

- (1) Politička stranka može se finansirati iz:
  - a) članarina,
  - b) dobrovoljnih priloga pravnih i fizičkih lica,
  - c) izdavačke djelatnosti, prodaje propagandnog materijala i organiziranja stranačkih manifestacija,
  - d) prihoda od imovine u vlasništvu političke stranke,
  - e) budžeta Bosne i Hercegovine, u skladu s članom 10. ovog zakona, entitetskih budžeta, kantonalnih budžeta i budžeta Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, te budžeta drugih jedinica lokalne uprave i samouprave u skladu sa zakonom,
  - f) dobiti preduzeća koja su u vlasništvu političke stranke,
  - g) kreditnog zaduženja kod banaka.
- (2) Preduzeće iz stava (1) tačka f) ovog člana može se baviti samo djelatnošću vezanom za kulturu ili izdavačkom djelatnošću.
- (3) Godišnji prihod stranke iz stava (1) tač. d) i f) ovog člana ne smije prelaziti 20% iznosa ukupnog godišnjeg prihoda stranke.

Član 4.

(Korištenje finansijskih sredstava)

- (1) Finansijska sredstva iz člana 3. stav (1) ovog zakona politička stranka može koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom.
- (2) U roku od 30 dana nakon podnošenja finansijskog izvještaja, u skladu s članom 11. ovog zakona, prihod iz člana 3. stav (1) tač. d) i f) ovog zakona koji je veći od navedenih 20% stranka daje u dobrotvorne svrhe jednoj ili više organizacija koje su registrirane u Bosni i Hercegovini za bavljenje dobrotvornim radom.

Član 5.

(Članarina i dobrovoljni prilozima)

- (1) Članarinom se, u smislu ovog zakona, smatra redovni novčani iznos koji član političke stranke plaća na način i pod uslovima utvrđenim njenim statutom ili drugim aktom.
- (2) Dobrovoljnim prilozima, u smislu ovog zakona, smatraju se povremene ili redovne uplate kojima fizička ili pravna lica dobrovoljno daju novac političkoj stranci u iznosu većem od iznosa članarine, kao i pružanje usluga ili davanje proizvoda političkoj stranci bez naplate.
- (3) Za dobrovoljne priloge koji se daju političkoj stranci u formi proizvoda ili usluga fizička i pravna lica dužna su izdati račun na kojem će biti naznačena tržišna vrijednost darovanog proizvoda ili usluge, te na kojem je naznačeno da glasi na političku stranku i da ne podliježe naplati.
- (4) Političke stranke dužne su voditi evidenciju o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga, te izdavati potvrde o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga. Ovlašteno lice u političkoj stranci uplaćuje članarinu i dobrovoljne priloge neposredno na transakcijski račun političke stranke najkasnije u roku od deset dana od dana prijema uplate.
- (5) Pod uslugama iz stava (2) ovog člana ne smatra se dobrovoljni rad stranačkih volontera.

Član 6.

(Ograničenje ukupne visine)

- (1) Fizička i pravna lica mogu davati dobrovoljne priloge političkim strankama jednokratno ili više puta tokom kalendarske godine.
- (2) Dobrovoljni prilozima u novcu uplaćuju se na transakcijski račun centrale političke stranke.

- (3) Ukupan iznos dobrovoljnih priloga fizičkog lica jednoj političkoj stranci ne smije prelaziti iznos od 10.000,00 KM (deset hiljada konvertibilnih maraka) u kalendarskoj godini.
- (4) Ukupan iznos dobrovoljnih priloga pravnog lica jednoj političkoj stranci ne smije prelaziti iznos od 50.000,00 KM (pedeset hiljada konvertibilnih maraka) u kalendarskoj godini.
- (5) Ukupan iznos koji član političke stranke uplati na ime stranke u toku jedne kalendarske godine ne može prelaziti iznos od 15.000,00 KM (petnaest hiljada konvertibilnih maraka), što uključuje i članarine.

Član 7.

(Izdvajanja iz državnog budžeta)

- (1) U budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: budžet BiH) osiguravaju se sredstva za finansiranje političkih stranaka, odnosno koalicija političkih stranaka i nezavisnih kandidata zastupljenih u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i parlamentarnih grupa, odnosno klubova poslanika i delegata u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.
- (2) Ukupna sredstva iz stava (1) ovog člana ne mogu prelaziti iznos od 0,2% budžeta BiH u kalendarskoj godini.
- (3) Političkim strankama, odnosno koalicijama političkih stranaka sredstva iz stava (1) ovog člana raspodjeljuju se na način da se:
  - a) 30% sredstava dijeli jednako svim političkim strankama, odnosno koalicijama političkih stranaka koje su osvojile mandate,
  - b) 60% sredstava dijeli prema broju poslaničkih, odnosno delegatskih mandata, koje svaka politička stranka, koalicija političkih stranaka, odnosno nezavisni kandidat ima u trenutku dodjele mandata,
  - c) 10% od ukupnog iznosa raspoređuje parlamentarnim grupama srazmjerno broju poslaničkih, odnosno delegatskih mjesta koja pripadaju manje zastupljenom spolu.
- (4) Članovi koalicije političkih stranaka učestvuju u raspodjeli sredstava iz stava 3. ovog člana na osnovu sporazuma za raspodjelu novčanih sredstava, koji je deponiran u Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovini, a ako takav sporazum ne postoji, sredstva se raspoređuju između članica koalicije političkih stranaka prema broju dobivenih mandata.
- (5) Parlamentarne grupe, odnosno klubovi poslanika i delegata i nezavisni kandidati u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine učestvuju u raspodjeli sredstava iz stava (3) tačka b) ovog člana prema broju poslaničkih, odnosno delegatskih mandata u domovima Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.
- (6) Zajednička komisija za administrativne poslove Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine će svojim aktima detaljnije regulirati raspodjelu sredstava iz ovog člana, kontrolu trošenja i druga finansijska pitanja u vezi s provođenjem ovog zakona.

Član 8.

(Zabranjeni prilozima)

- (1) Finansiranje političkih stranaka zabranjuje se:
  - a) organima uprave države Bosne i Hercegovine, entiteta, kantona, Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, te gradskim i općinskim organima,
  - b) javnim institucijama,
  - c) javnim preduzećima,
  - d) humanitarnim organizacijama,
  - e) neimenovanim, odnosno anonimnim donatorima,

- f) vjerskim zajednicama,
  - g) sindikatima, udruženjima i drugim neprofitnim organizacijama koje se finansiraju javnim sredstvima bez obzira na iznos sredstava,
  - h) pravnim licima u kojima uloženi javni kapital iznosi najmanje 25%,
  - i) drugim državama, stranim političkim strankama i stranim pravnim licima.
- (2) Zabrana iz stava (1) tačke a) ovog člana ne odnosi se na korištenje poslovnih prostorija, koje političke stranke koriste na osnovu odluke nadležnog organa.
  - (3) Izuzetno, zabrana finansiranja političkih stranaka iz stava (1) tačke i) ovog člana ne odnosi se na finansiranje programa namijenjenih za edukaciju, a s ciljem razvoja i promoviranja demokratskih principa.
  - (4) Privatna preduzeća koja su s organima izvršne vlasti na svim nivoima u Bosni i Hercegovini sklopila ugovor o javnoj nabavci usluga, ugovor o javnoj nabavci robe ili ugovor o javnoj nabavci radova, u skladu s propisima o javnim nabavkama u Bosni i Hercegovini, ne mogu finansijski pomagati političke stranke ako vrijednost ugovora u jednoj kalendarskoj godini prelazi iznos od 10.000,00 KM (deset hiljada konvertibilnih maraka).
  - (5) Političke stranke ne mogu ostvarivati prihode od imovine koja nije u njihovom vlasništvu.
  - (6) Zabranjeno je davanje dobrovoljnih priloga u novcu ili u formi proizvoda posredstvom trećih lica (posrednika).
  - (7) Eventualni dobrovoljni prilozima uplaćeni na račun političke stranke iz nedopuštenih izvora prema st. (1) i (6) ovog člana, kao i iznosi dobrovoljnih priloga koji prelaze iznose utvrđene u članu 6. ovog zakona, te eventualne uplate dobrovoljnih priloga od neimenovanih, odnosno anonimnih izvora, politička stranka dužna je uplatiti u korist budžeta BiH, najkasnije u roku osam dana od dana primljene uplate, te o tome obavijestiti Centralnu izbornu komisiju Bosne i Hercegovine.

Član 9.

(Zabranjene aktivnosti)

- (1) Zabranjen je bilo kakav politički pritisak na pravna i fizička lica u vezi s dobrovoljnim prilozima za političke stranke.
- (2) Zabranjeno je finansiranje političkih stranaka podizanjem kredita kod banaka u kojima je udio državnog osnivačkog kapitala veći od 25%.

Član 10.

(Finansijska kontrola političkih stranaka)

- (1) Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine uspostavlja Službu za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljnjem tekstu: Služba za reviziju) koja pregleda i kontrolira finansijske izvještaje koje podnesu političke stranke i obavlja reviziju finansiranja političkih stranaka u skladu s ovim zakonom.
- (2) Revizija finansijskih izvještaja političke stranke uključuje izvještaje sjedišta stranke i najmanje dvije niže organizacione cjeline koje odabere Služba za reviziju.
- (3) Ako nakon izdavanja i dostave političkoj stranci preliminarnog pismenog izvještaja o reviziji politička stranka ne uloži prigovor, revizor izdaje konačan izvještaj s mišljenjem revizora o tome da li se politička stranka finansirala u skladu s ovim zakonom.
- (4) Ako je politička stranka uložila prigovor na preliminarni izvještaj o reviziji, revizor je dužan razmotriti navode iz prigovora. Ako su prigovori političke stranke argumentirani, te stranka dostavi nove dokaze koji nisu bili predočeni revizoru u postupku revizije, a odnose se na povredu ovog zakona, revizor će na osnovu tih dokaza

- korigirati prethodni nalaz i izdati konačan izvještaj s mišljenjem revizora.
- (5) Ako politička stranka na osnovu nalaza i preporuka iz preliminarnog izvještaja dobrovoljno otkloni nedostatke koji su otklonjivi i u ostavljenom roku revizoru dostavi dokaz o otklonjenim nedostacima, revizor u konačnom izvještaju neće navesti prekršaje koje je stranka otklonila.
  - (6) U konačnom izvještaju moraju biti navedeni nazivi organizacionih dijelova stranke u kojima je obavljena revizija.
  - (7) Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine osigurava javnosti pristup izvještajima o reviziji političkih stranaka s nalazima revizije i mišljenjem revizora. Izvještaji o reviziji s mišljenjem revizora, nakon što u konačnoj formi budu dostavljeni političkim strankama, objavljuju se na veb-stranici Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, a mišljenje i u "Službenom glasniku BiH".
  - (8) U slučaju da Služba za reviziju smatra da treba obaviti detaljniji finansijski pregled kako bi se osiguralo da knjigovodstveni izvještaj bude valjan, Službi za reviziju omogućava se pristup prostorijama stranke. U slučaju da bude uskraćen pristup prostorijama stranke, smatra se da navedena stranka nije dostavila finansijski izvještaj i Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine joj uskraćuje pravo da se kandidira na narednim izborima.

Član 11.

(Obaveza vođenja poslovnih knjiga)

Politička stranka dužna je voditi poslovne knjige i podnositi finansijske izvještaje na način koji je utvrđen zakonom i drugim propisima u skladu sa zakonom.

Član 12.

(Obaveza podnošenja finansijskog izvještaja)

- (1) Politička stranka vodi evidenciju o svojim prihodima i rashodima. Politička stranka dužna je Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine podnijeti finansijski izvještaj za svaku kalendarsku godinu (računovodstvenu godinu).
- (2) Politička stranka podnosi poseban finansijski izvještaj za period izborne propagande na način kako je utvrđeno Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine.
- (3) Do 31.3. naredne godine politička stranka podnosi finansijski izvještaj u formi koju odobri Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine. Ovaj izvještaj sadrži podatke utvrđene Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine. Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine donosi propise za provođenje odredbi kojima se bliže utvrđuju sadržaj, forma, način i drugi detalji izvještavanja.
- (4) Sva lica koja su dužna podnijeti izvještaj moraju podnijeti i dodatne izvještaje koje zatraži Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine.
- (5) Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine u potpunosti je nadležna da provodi i izvršava odredbe ovog člana na način kako je to predviđeno Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine.

Član 13.

(Imenovanje ovlaštenog lica u političkoj stranci)

- (1) Politička stranka obavezna je imenovati ovlašteno lice koje je odgovorno za vođenje poslovnih knjiga političkih stranaka, podnošenje finansijskih izvještaja i koje je ovlašteno da kontaktira s Centralnom izbornom komisijom Bosne i Hercegovine.
- (2) Podnosilac izvještaja obavještava Centralnu izbornu komisiju Bosne i Hercegovine o imenovanju ovlaštenog lica iz stava (1) ovog člana u roku od 15 dana od njegovog imenovanja i u slučaju bilo kakve promjene statusa tog lica

dužni su u roku od 15 dana obavijestiti Centralnu izbornu komisiju Bosne i Hercegovine o toj promjeni.

- (3) Ovlašteno lice potpisuje sve izvještaje i odgovorno je za vođenje evidencije u vezi sa izvještajima, a na zahtjev Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, ovlašteno lice obavezno je dostaviti izvještaje na увид.
- (4) Političke stranke čuvaju sve svoje finansijske izvještaje najmanje šest godina nakon podnošenja.
- (5) Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine sve izvještaje stavlja na raspolaganje javnosti putem svoje veb-stranice i preduzima odgovarajuće mjere da bi se osiguralo da svi građani imaju pristup informacijama koje su sadržane u izvještajima.

Član 14.

(Nadležnosti Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine)

- (1) Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine nadležna je da ispita slučajeve u kojima nije postupljeno u skladu s odredbama ovog zakona i može određenim licima narediti da odgovore na pitanja u pisanoj formi da bi se osigurali dokumentirani i drugi dokazi, te pribavile izjave svjedoka u vezi sa istragom koju je eventualno pokrenula Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine. Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine može započeti istragu ili preduzeti odgovarajuće mjere samostalno ili po uloženom prigovoru.
- (2) Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine nadležna je za provođenje odredbi ovog zakona i nadležna je da odluči da li su politička stranka ili drugo lice prekršili odredbe ovog zakona, kao i da izrekne sankcije bilo kojoj političkoj stranci zbog nepridržavanja navedenih odredbi ili da preduzme odgovarajuće administrativne mjere u okviru svoje opće nadležnosti, u skladu sa zakonom.
- (3) Prije izricanja kazne ili preduzimanja administrativne mjere, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine nastojat će postići da politička stranka, za koju je ustanovljeno da je prekršila odredbe ovog zakona, dobrovoljno otkloni uočene nedostatke, ako su oni otklonjivi.

Član 15.

(Uloga Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine)

- (1) O svim nepravilnostima i kršenjima odredbi ovog zakona Služba za reviziju izvještava Centralnu izbornu komisiju Bosne i Hercegovine.
- (2) U slučaju da politička stranka ne postupi prema odredbama ovog zakona, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine nadležna je za izricanje novčane kazne u skladu s ovim zakonom i Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine.

Član 16.

(Uloga Apelacionog vijeća)

Apelaciono vijeće nadležno je za razmatranje žalbi na odluke Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine. Apelaciono vijeće ovlašteno je da izrekne novčane kazne u skladu sa Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine.

Član 17.

(Dužnost podnošenja izvještaja Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine)

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine dužna je svake godine podnijeti izvještaj o pregledanom stanju finansijskog poslovanja Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine. Izvještaj se dijeli kao štampani skupštinski materijal.

Član 18.

(Nezavisni kandidati)

Odredbe ovog zakona koje se odnose na dobrovoljne priloge, zabranu finansiranja i pogodovanja te nadzor i finansijsko poslovanje odgovarajuće se primjenjuju na liste nezavisnih kandidata i nezavisne kandidatice.

Član 19.

(Novčane kazne za prekršaj političkih stranaka)

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM (pet stotina konvertibilnih maraka) do 5.000,00 KM (pet hiljada konvertibilnih maraka) kaznit će se za prekršaj politička stranka koja:

- a) finansijska sredstva koristi suprotno odredbi člana 4. st. (1) i (2) ovog zakona,
- b) ne vodi evidenciju o prijemu članarina i dobrovoljnih priloga i ne izdaje potvrde o njihovom prijemu, u skladu s odredbom člana 5. stav (4) ovog zakona,
- c) se finansira podizanjem kredita kod banaka u kojima je udio državnog osnivačkog kapitala veći od 25%.

Član 20.

(Novčane kazne za prekršaj do trostrukog iznosa)

Novčanom kaznom do trostrukog iznosa primljenih sredstava kaznit će se za prekršaj:

- a) politička stranka koja je dobila sredstva u iznosu koji prelazi najveći utvrđeni godišnji prihod iz člana 3. stav (3) ovog zakona ili prelazi najveći utvrđeni iznos dobrovoljnih priloga iz člana 6. ili na način koji je zabranjen članom 8. ovog zakona,
- b) politička stranka, lista nezavisnih kandidata i kandidat koji ne prijave i ne uplate u državni budžet iznose dobrovoljnih priloga koji prelaze visinu iznosa utvrđenu u članu 6. ovog zakona, kao i eventualne uplate dobrovoljnih priloga od neimenovanih (anonimnih) izvora, u skladu s članom 8. stav (7) ovog zakona,
- c) politička stranka, lista nezavisnih kandidata i kandidat koji ne prijave uplatu priloga iz nedopuštenih izvora i ne doznači uplaćena sredstva u državni budžet, u skladu s članom 8. stav (7) ovog zakona.

Član 21.

(Stavljanje van snage)

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o finansiranju političkih stranaka ("Službeni glasnik BiH", br. 22/00, 102/09 i 54/10).

Član 22.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-1-28/12

16. novembra 2012. godine

Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Milorad Živković**, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Sulejman Tihiić, s. r.

Na temelju članka IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 32. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 19. srpnja 2012. godine, i na 22. sjednici Doma naroda, održanoj 16. studenoga 2012. godine, usvojila je

ZAKON O FINANCIRANJU POLITIČKIH STRANAKA

Članak 1. (Cilj Zakona)

Ovim se Zakonom uređuju način i uvjeti pod kojima političke stranke i članovi političkih stranaka koji djeluju u njihovo ime osiguravaju sredstva za rad.

Članak 2. (Definicija političkih stranaka)

Političkim strankama, u smislu ovoga Zakona, smatraju se organizacije u koje se građani slobodno i dobrovoljno organiziraju radi sudjelovanja na izborima, te se sukladno zakonu registriraju kod nadležnoga suda u bilo kojem entitetu, u svrhu provođenja političkih aktivnosti i ostvarivanja političkih ciljeva.

Članak 3. (Izvori financiranja)

- (1) Politička stranka može se financirati iz:
  - a) članarina,
  - b) dobrovoljnih priloga pravnih i fizičkih osoba,
  - c) izdavačke djelatnosti, prodaje promidžbenog materijala i organiziranja stranačkih manifestacija,
  - d) prihoda od imovine u vlasništvu političke stranke,
  - e) proračuna Bosne i Hercegovine sukladno članku 10. ovoga Zakona, entitetskih proračuna, kantonalnih proračuna i proračuna Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, te proračuna drugih jedinica lokalne uprave i samouprave sukladno zakonu,
  - f) dobiti poduzeća koja su u vlasništvu političke stranke,
  - g) kreditnog zaduženja kod banaka.
- (2) Poduzeće iz stavka (1) točke f) ovoga članka može se baviti samo djelatnošću vezanom uz kulturu ili izdavačkom djelatnošću.
- (3) Godišnji prihod stranke iz stavka (1) toč. d) i f) ovoga članka ne smije premašiti 20% iznosa ukupnoga godišnjeg prihoda stranke.

Članak 4. (Korištenje financijskih sredstava)

- (1) Financijska sredstva iz članka 3. stavka (1) ovoga Zakona politička stranka može koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih njezinim programom i statutom.
- (2) U roku od 30 dana nakon podnošenja financijskog izvješća, sukladno članku 11. ovoga Zakona, prihod iz članka 3. stavka (1) toč. d) i f) ovoga Zakona koji je veći od navedenih 20% stranka daje u dobrotvorne svrhe jednoj ili više organizacija registriranih u Bosni i Hercegovini za bavljenje dobrotvornim radom.

Članak 5. (Članarina i dobrovoljni prilozima)

- (1) Članarinom se, u smislu ovoga Zakona, smatra redoviti novčani iznos koji član političke stranke plaća na način i pod uvjetima utvrđenim njezinim statutom ili drugim aktom.
- (2) Dobrovoljnim prilozima, u smislu ovoga Zakona, smatraju se povremene ili redovite uplate kojima fizičke ili pravne osobe dobrovoljno daju novac političkoj stranci u iznosu većem od iznosa članarine, kao i pružanje usluga ili davanje proizvoda političkoj stranci bez naplate.
- (3) Za dobrovoljne priloge koji se daju političkoj stranci u obliku proizvoda ili usluga, fizičke i pravne osobe dužne su izdati račun na kojemu će biti naznačena tržišna vrijednost darovanog proizvoda ili usluge, te na kojemu je naznačeno da glasi na političku stranku i da ne podliježe naplati.
- (4) Političke stranke dužne su voditi evidenciju o primitku članarina i dobrovoljnih priloga, te izdavati potvrde o

primitku članarina i dobrovoljnih priloga. Ovlaštena osoba u političkoj stranci uplaćuje članarinu i dobrovoljne priloge neposredno na transakcijski račun političke stranke najkasnije u roku od 10 dana od dana primitka uplate.

- (5) Pod uslugama iz stavka (2) ovoga članka ne smatra se dobrovoljni rad stranačkih volontera.

Članak 6. (Ograničenje ukupne visine)

- (1) Fizičke i pravne osobe mogu davati dobrovoljne priloge političkim strankama jednokratno ili više puta u kalendarskoj godini.
- (2) Dobrovoljni prilozima u novcu uplaćuju se na transakcijski račun središnjice političke stranke.
- (3) Ukupan iznos dobrovoljnih priloga fizičke osobe jednoj političkoj stranci ne smije premašivati iznos od 10.000,00 KM (deset tisuća konvertibilnih maraka) u kalendarskoj godini.
- (4) Ukupan iznos dobrovoljnih priloga pravne osobe jednoj političkoj stranci ne smije premašivati iznos od 50.000,00 KM (pedeset tisuća konvertibilnih maraka) u kalendarskoj godini.
- (5) Ukupan iznos koji član političke stranke uplati na ime stranke u jednoj kalendarskoj godini ne može premašivati iznos od 15.000,00 KM (petnaest tisuća konvertibilnih maraka), što uključuje i članarine.

Članak 7. (Izdvajanja iz državnog proračuna)

- (1) U proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: proračun BiH) osiguravaju se sredstva za financiranje političkih stranaka odnosno koalicija političkih stranaka i neovisnih kandidata zastupljenih u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i parlamentarnih skupina, odnosno klubova zastupnika i izaslanika u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.
- (2) Ukupna sredstva iz stavka (1) ovoga članka ne mogu premašivati iznos od 0,2% proračuna BiH u kalendarskoj godini.
- (3) Političkim strankama odnosno koalicijama političkih stranaka sredstva iz stavka (1) ovoga članka raspodjeljuju se tako što se:
  - a) 30% sredstava dijeli jednako svim političkim strankama odnosno koalicijama političkih stranaka koje su osvojile mandate,
  - b) 60% sredstava dijeli po broju zastupničkih odnosno izaslaničkih mandata što ih svaka politička stranka, koalicija političkih stranaka odnosno neovisni kandidat ima u trenutku dodjele mandata,
  - c) 10% od ukupnoga iznosa raspoređuje parlamentarnim skupinama razmjerno broju zastupničkih odnosno izaslaničkih mjesta koja pripadaju manje zastupljenom spolu.
- (4) Članovi koalicije političkih stranaka sudjeluju u raspodjeli sredstava iz stavka (3) ovoga članka na temelju sporazuma o raspodjeli novčanih sredstava, koji je položen u Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine, a ako takvog sporazuma nema, sredstva se raspoređuju među članicama koalicije političkih stranaka po broju dobivenih mandata.
- (5) Parlamentarne skupine odnosno klubovi zastupnika i izaslanika i neovisni kandidati u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine sudjeluju u raspodjeli sredstava iz stavka (3) točke b) ovoga članka po broju zastupničkih odnosno izaslaničkih mandata u domovima Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

- (6) Zajedničko povjerenstvo za administrativne poslove Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine svojim će aktima podrobnije propisati raspodjelu sredstava iz ovoga članka, kontrolu trošenja i druga finansijska pitanja u vezi s provedbom ovoga Zakona.

Članak 8.

(Zabranjeni prilozii)

- (1) Financiranje političkih stranaka zabranjuje se:
- tijelima uprave države Bosne i Hercegovine, entiteta, kantona, Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, te gradskim i općinskim tijelima,
  - javnim institucijama,
  - javnim poduzećima,
  - humanitarnim organizacijama,
  - neimenovanim odnosno anonimnim donatorima,
  - vjerskim zajednicama,
  - sindikata, udugama i drugim neprofitnim organizacijama koje se financiraju javnim sredstvima bez obzira na iznos sredstava,
  - pravnim osobama u kojima uloženi javni kapital iznosi najmanje 25%,
  - drugim državama, inozemnim političkim strankama i inozemnim pravnim osobama.
- (2) Zabrana iz stavka (1) točke a) ovoga članka ne odnosi se na korištenje poslovnih prostorija, koje političke stranke koriste na temelju odluke nadležnoga tijela.
- (3) Iznimno, zabrana financiranja političkih stranaka iz stavka 1. točke i) ovoga članka ne odnosi se na financiranje programa namijenjenih izobrazbi, a radi razvoja i promicanja demokratskih načela.
- (4) Privatna poduzeća koja su s tijelima izvršne vlasti na svim razinama u Bosni i Hercegovini sklopila ugovor o javnoj nabavi usluga, ugovor o javnoj nabavi roba ili ugovor o javnoj nabavi radova, sukladno propisima o javnim nabavama u Bosni i Hercegovini, ne mogu finansijski podupirati političke stranke ako vrijednost ugovora u jednoj kalendarskoj godini premašuje iznos od 10.000,00 KM (deset tisuća konvertibilnih maraka).
- (5) Političke stranke ne mogu ostvarivati prihode od imovine koja nije u njihovom vlasništvu.
- (6) Zabranjeno je davati dobrovoljne priloge u novcu ili u obliku proizvoda posredstvom trećih osoba (posrednika).
- (7) Eventualni dobrovoljni prilozii uplaćeni na račun političke stranke iz nedopuštenih izvora prema st. (1) i (6) ovoga članka, kao i iznosi dobrovoljnih priloga koji premašuju iznose utvrđene u članku 6. ovoga Zakona, te eventualne uplate dobrovoljnih priloga od neimenovanih odnosno anonimnih izvora politička stranka dužna je uplatiti u korist proračuna BiH najkasnije u roku osam dana od dana primitka uplate i o tome obavijestiti Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine.

Članak 9.

(Zabranjene aktivnosti)

- (1) Zabranjen je bilo kakav politički pritisak na pravne i fizičke osobe u vezi s dobrovoljnim prilozima političkim strankama.
- (2) Zabranjeno je financirati političke stranke podizanjem kredita kod banaka u kojima je udio državnog osnivačkog kapitala veći od 25%.

Članak 10.

(Finansijska kontrola političkih stranaka)

- (1) Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine uspostavlja Službu za reviziju financiranja političkih stranaka (u daljnjem tekstu: Služba za reviziju), koja pregleda i kontrolira finansijska izvješća što ih podnesu

političke stranke i obavlja reviziju financiranja političkih stranaka sukladno ovome Zakonu.

- (2) Revizija finansijskih izvješća političke stranke uključuje izvješća sjedišta stranke i najmanje dvije niže organizacijske cjeline koje odabere Služba za reviziju.
- (3) Ako nakon izdavanja i dostave političkoj stranci preliminarnog pisanog izvješća o reviziji politička stranka ne uloži prigovor, revizor izdaje konačno izvješće s mišljenjem revizora o tome je li se politička stranka financirala sukladno ovome Zakonu.
- (4) Ako je politička stranka uložila prigovor na preliminarno izvješće o reviziji, revizor je dužan razmotriti navode iz prigovora. Ako su prigovori političke stranke argumentirani, te stranka dostavi nove dokaze koji nisu bili predočeni revizoru u postupku revizije, a odnose se na povrede ovoga Zakona, revizor će na temelju tih dokaza korigirati prethodni nalaz i izdati konačno izvješće s mišljenjem revizora.
- (5) Ako politička stranka na temelju nalaza i preporuka iz preliminarnog izvješća dobrovoljno otkloni nedostatke koji su otklonjivi i u ostavljenom roku revizoru dostavi dokaz o otklonjenim nedostacima, revizor u konačnom izvješću neće navesti prekršaje koje je stranka otklonila.
- (6) U konačnom izvješću moraju biti navedeni nazivi organizacijskih dijelova stranke u kojima je obavljena revizija.
- (7) Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine osigurava javnosti pristup izvješćima o reviziji političkih stranaka s nalazima revizije i mišljenjem revizora. Izvješća o reviziji s mišljenjem revizora, nakon što u konačnom obliku budu dostavljena političkim strankama, objavljuju se na internetskoj stranici Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine, a mišljenje i u "Službenom glasniku BiH".
- (8) U slučaju da Služba za reviziju smatra potrebnim obaviti detaljniji finansijski pregled kako bi se osigurala valjanost knjigovodstvenog izvješća, Službi za reviziju omogućava se pristup prostorijama stranke. U slučaju uskraćivanja pristupa prostorijama stranke, smatra se da navedena stranka nije dostavila finansijsko izvješće i Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine uskraćuje joj pravo kandidiranja na sljedećim izborima.

Članak 11.

(Obveza vođenja poslovnih knjiga)

Politička stranka dužna je voditi poslovne knjige i podnositi finansijska izvješća na način utvrđen zakonom i drugim propisima sukladno zakonu.

Članak 12.

(Obveza podnošenja finansijskog izvješća)

- (1) Politička stranka vodi evidenciju o svojim prihodima i rashodima. Politička stranka dužna je Središnjem izbornom povjerenstvu Bosne i Hercegovine podnijeti finansijsko izvješće za svaku kalendarsku godinu (računovodstvenu godinu).
- (2) Politička stranka podnosi posebno finansijsko izvješće za razdoblje izborne promidžbe na način kako je to utvrđeno Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine.
- (3) Do 31. ožujka iduće godine politička stranka podnosi finansijsko izvješće u obliku koji odobri Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine. To izvješće sadrži podatke utvrđene Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine. Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine donosi provedbene propise za odredbe kojima se pobliže utvrđuju sadržaj, oblik, način i druge pojedinosti izvješćivanja.

- (4) Sve osobe koje su dužne podnijeti izvješće moraju podnijeti i dodatna izvješća koja zatraži Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine.
- (5) Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine u potpunosti je nadležno za provedbu i primjenu odredaba ovoga članka na način kako je to predviđeno Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine.

Članak 13.

(Imenovanje ovlaštene osobe u političkoj stranci)

- (1) Politička stranka obvezna je imenovati ovlaštenu osobu koja je odgovorna za vođenje poslovnih knjiga političkih stranaka, podnošenje finansijskih izvješća i koja je ovlaštena kontaktirati sa Središnjim izbornim povjerenstvom Bosne i Hercegovine.
- (2) Podnositelj izvješća obavještava Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine o imenovanju ovlaštene osobe iz stavka (1) ovoga članka u roku od 15 dana od njezina imenovanja i u slučaju bilo kakve promjene statusa te osobe, dužni su u roku od 15 dana obavijestiti Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine o toj promjeni.
- (3) Ovlaštena osoba potpisuje sva izvješća i odgovorna je za vođenje evidencije u vezi s izvješćima, a na zahtjev Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine ovlaštena osoba obvezna je dostaviti izvješća na uvid.
- (4) Političke stranke čuvaju sva svoja finansijska izvješća najmanje šest godina nakon podnošenja.
- (5) Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine stavlja sva izvješća na raspolaganje javnosti putem svoje internetske stranice i poduzima odgovarajuće mjere kako bi se svim građanima osigurao pristup informacijama sadržanim u izvješćima.

Članak 14.

(Nadležnosti Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine)

- (1) Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine nadležno je ispitati slučajeve u kojima nije postupljeno sukladno odredbama ovoga Zakona i može naložiti određenim osobama da odgovore na pitanja u pisanom obliku radi osiguranja dokumentiranih i drugih dokaza, te pribavljanja izjava svjedoka u vezi s istragom koju je eventualno pokrenulo Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine. Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine može započeti istragu ili poduzeti odgovarajuće mjere, samostalno ili povodom uložene prigovora.
- (2) Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine nadležno je za provedbu odredaba ovoga Zakona i nadležno je odlučiti o tome je li politička stranka ili druga osoba prekršila odredbe ovoga Zakona, kao i izreći sankcije bilo kojoj političkoj stranci zbog nepridržavanja navedenih odredaba ili poduzeti odgovarajuće administrativne mjere iz svoje opće nadležnosti, sukladno zakonu.
- (3) Prije nego što izrekne kaznu ili poduzme administrativnu mjeru, Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine nastojat će postići da politička stranka za koju je ustanovljeno da je prekršila odredbe ovoga Zakona dobrovoljno otkloni uočene nedostatke, ako su oni otklonjivi.

Članak 15.

(Uloga Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine)

- (1) Služba za reviziju izvješćuje Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine o svim nepravilnostima i povredama odredaba ovoga Zakona.
- (2) U slučaju da politička stranka ne postupi prema odredbama ovoga Zakona, Središnje izborno povjerenstvo Bosne i

Hercegovine nadležno je izreći novčanu kaznu sukladno ovome Zakonu i Izbornom zakonu Bosne i Hercegovine.

Članak 16.

(Uloga Apelacijskog vijeća)

Apelacijsko vijeće nadležno je razmotriti žalbe na odluke Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine. Apelacijsko vijeće ovlašteno je izreći novčane kazne sukladno Izbornom zakonu Bosne i Hercegovine.

Članak 17.

(Dužnost podnošenja izvješća Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine)

Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine dužno je svake godine podnositi izvješće o pregledanom stanju finansijskog poslovanja Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine. Izvješće se dijeli kao tiskani parlamentarni materijal.

Članak 18.

(Neovisni kandidati)

Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na dobrovoljne priloge, zabranu financiranja i pogodovanja te nadzor i finansijsko poslovanje odgovarajuće se primjenjuju na liste neovisnih kandidata i neovisne kandidate.

Članak 19.

(Novčane kazne za prekršaj političkih stranaka)

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM (pet stotina konvertibilnih maraka) do 5.000,00 KM (pet tisuća konvertibilnih maraka) kaznit će se za prekršaj:

- politička stranka koja finansijska sredstva koristi protivno odredbi članka 4. st. (1) i (2) ovoga Zakona,
- politička stranka koja ne vodi evidenciju o primitku članarina i dobrovoljnih priloga i ne izdaje potvrde o njihovom primitku sukladno odredbi članka 5. stavka (4) ovoga Zakona,
- politička stranka koja se financira podizanjem kredita kod banaka u kojima je udio državnog osnivačkog kapitala veći od 25%.

Članak 20.

(Novčane kazne za prekršaj do trostrukog iznosa)

Novčanom kaznom do trostrukog iznosa primljenih sredstava kaznit će se za prekršaj:

- politička stranka koja je dobila sredstva u iznosu koji premašuje najveći utvrđeni godišnji prihod iz članka 3. stavka (3) ovoga Zakona ili premašuje najveći utvrđeni iznos dobrovoljnih priloga iz članka 6. ili na način koji je zabranjen člankom 8. ovoga Zakona,
- politička stranka, lista neovisnih kandidata i kandidat koji ne prijave i ne uplate u državni proračun iznose dobrovoljnih priloga koji premašuju visinu iznosa utvrđenu u članku 6. ovoga Zakona, kao i eventualne uplate dobrovoljnih priloga od neimenovanih (anonimnih) izvora, sukladno članku 8. stavak (7) ovoga Zakona,
- politička stranka, lista neovisnih kandidata i kandidat koji ne prijave uplatu priloga iz nedopuštenih izvora i ne doznače uplaćena sredstva u državni proračun, sukladno članku 8. stavak (7) ovoga Zakona.

Članak 21.

(Stavljanje izvan snage)

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o financiranju političkih stranaka ("Službeni glasnik BiH", br. 22/00, 102/09 i 54/10).

Na osnovu člana 11. stav (1) Zakona o parlamentarnom vojnom povjereniku Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 51/09), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 35. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 23. oktobra 2012. godine i na 22. sjednici Doma naroda, održanoj 16. novembra 2012. godine, donijela je

**ODLUKU
O IMENOVANJU PARLAMENTARNOG VOJNOG
POVJERENIKA BOSNE I HERCEGOVINE**

I.

Boško Šiljegović imenuje se za parlamentarnog vojnog povjerenika Bosne i Hercegovine.

II.

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-34-1-1169/12
16. novembra 2012. godine

Sarajevo
Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Božo Ljubić**, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Sulejman Tihić, s. r.

Temeljem članka 11. stavak (1) Zakona o parlamentarnom vojnom povjereniku Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 51/09), Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 35. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 23. listopada 2012. godine, i na 22. sjednici Doma naroda, održanoj 16. studenoga 2012. godine, donijela je

**ODLUKU
O IMENOVANJU PARLAMENTARNOG VOJNOG
POVJERENIKA BOSNE I HERCEGOVINE**

I.

Boško Šiljegović imenuje se parlamentarnim vojnim povjerenikom Bosne i Hercegovine.

II.

Ova Odluka stupa na snagu danom objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01,02-34-1-1169/12
16. studenoga 2012. godine

Sarajevo
Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Dr. **Božo Ljubić**, v. r.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Sulejman Tihić, v. r.

**ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

1102

Na osnovu člana V 4. Ustava Bosne i Hercegovine, člana 9. stav 3. i člana 10h. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07 i 24/08), te člana 79. i 142. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 33/06, 41/06, 81/06, 91/06, 91/07, 87/09 i 28/12), Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i

Hercegovine je, na nastavku 36. sjednice održanom 22. novembra 2012. godine, donio

**ОДЛУКУ
О ПОТВРЂИВАЊУ ИМЕНОВАЊА МИНИСТАРА И
ЗАМЈЕНИЦЕ МИНИСТРА У САВЈЕТУ МИНИСТАРА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

I

Потврђује се именованье министара у Савјету министара Босне и Херцеговине:

1. **Фахрудина Радончића** - за министра безбједности
2. **Зекеријаха Осмића** - за министра одбране.

II

Потврђује се именованье замјенице министра у Савјету министара Босне и Херцеговине:

1. **Едите Ђапо** - за замјеницу министра финансија и трезора.

III

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Broj 01-34-1-1294/12
22. новембра 2012. године

Сарајево

Председавајући
Представничког дома
Др **Божо Љубић**, с. р.

Na osnovu člana V.4. Ustava Bosne i Hercegovine, člana 9. stav 3. i člana 10h. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07 i 24/08), te člana 79. i 142. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 33/06, 41/06, 81/06, 91/06, 91/07, 87/09 i 28/12), Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine je, na nastavku 36. sjednice, održanom 22. novembra 2012. godine, donio

**ODLUKU
O POTVRĐIVANJU IMENOVANJA MINISTARA I
ZAMJENICE MINISTRA U VIJEĆU MINISTARA BOSNE
I HERCEGOVINE**

I.

Potvrđuje se imenovanje ministara u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine:

1. **Fahrudina Radončića** - za ministra sigurnosti
2. **Zekerijaha Osmića** - za ministra odbrane

II.

Potvrđuje se imenovanje zamjenice ministra u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine:

1. **Edite Đapo** - za zamjenicu ministra finansija i trezora.

III.

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-34-1-1294/12
22. novembra 2012. godine

Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Dr. **Božo Ljubić**, s. r.

Na temelju članka V.4. Ustava Bosne i Hercegovine, članka 9. stavak 3. i članka 10h. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07 i 24/08), te čl. 79. i 142. Poslovnika Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine ("Službeni

II

Др Ахмет Шантић именује се за члана Централне изборне комисије Босне и Херцеговине из бошњачког народа.

III

Стјепан Микић именује се за члана Централне изборне комисије Босне и Херцеговине из хрватског народа.

IV

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01/a-50-1-15-36/12
22. новембра 2012. године
Сарајево

Предсједавајући
Представничког дома
Др **Божо Љубић**, с. р.

На основу члана 2.5 став (2) и (6) Изборног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08 и 32/10) и члана 79. став (1) Пословника Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 33/06, 41/06, 81/06, 91/06, 91/07, 87/09 и 28/12), Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, након расправе о listama кандидата за чланове Централне изборне комисије Босне и Херцеговине из српског, бошњачког и хрватског народа, на наставку 36. сједнице, одржаном 22. новембра 2012. године, донио је

ODLUKU

O IMENOVANJU ČLANOVA CENTRALNE IZBORNE KOMISIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I.

Novak Božičković именује се за члана Централне изборне комисије Босне и Херцеговине из српског народа.

II.

Ahmet Šantić именује се за члана Централне изборне комисије Босне и Херцеговине из бошњачког народа.

III.

Stjepan Mikić именује се за члана Централне изборне комисије Босне и Херцеговине из хрватског народа.

IV.

Ова одлука ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01/a-50-1-15-36/12
22. новембра 2012. године
Сарајево

Предсједavajuћи
Представничког дома
Др **Božo Ljubić**, с. р.

На temelju чланка 2.5. ст. (2) и (6) Изборног закона Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08 и 32/10) и чланка 79. став (1) Пословника Заступничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 33/06, 41/06, 81/06, 91/06, 91/07, 87/09 и 28/12), Заступнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, након расправе о listama кандидата за чланове Сређишњег изборног повјеренства Босне и Херцеговине из српског, бошњачког и хрватског народа, на наставку 36. сједнице одржаном 22. студеногa 2012. године, донио је

ODLUKU

O IMENOVANJU ČLANOVA SREDIŠNJEG IZBORNOG POVJERENSTVA BOSNE I HERCEGOVINE

I.

Novak Božičković именује се чланом Сређишњег изборног повјеренства Босне и Херцеговине из српског народа.

II.

Dr. Ahmet Šantić именује се чланом Сређишњег изборног повјеренства Босне и Херцеговине из бошњачког народа.

III.

Stjepan Mikić именује се чланом Сређишњег изборног повјеренства Босне и Херцеговине из хрватског народа.

IV.

Ова Одлука ступа на снагу даном објаве у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01/a-50-1-15-36/12
22. студеногa 2012. године
Сарајево

Предсједavajuћи
Заступничког дома
Др **Božo Ljubić**, с. р.

ДРЖАВНА РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ - ДЕРК

1105

На основу чл. 4.2, 4.7. и 7. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11), члана 36. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 2/05) и чл. 16. и 38. Правилника о лиценцама ("Службени гласник БиХ", број 38/05), а у вези члана 70. Правилника о лиценцама ("Службени гласник БиХ", број 87/12), Државна регулаторна комисија за електричну енергију, на сједници одржаној 21. новембра 2012. године, донијела је

ODLUKU

O IZDAVAЊU PRIVREMENE LICENCE ZA DJELATNOST MEЂUNARODNE TRGOVINE ELEKTRИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ

- Издаје се привремена лиценца Друштву "Ахро ВН" д.о.о. Сарајево за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом.
- Привремена лиценца из тачке 1. ове одлуке издаје се за период од 22. новембра 2012. године до 21. новембра 2014. године.
- Саставни дио лиценце су Услови за коришћење лиценце за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом.
- Ова одлука ступа на снагу даном доношења и биће објављена у "Службеном гласнику БиХ" и службеним гласилима ентитета.

Образложење

Ахро ВН д.о.о. Сарајево (у даљњем тексту: подносилац захтјева) поднио је Државној регулаторној комисији за електричну енергију (у даљњем тексту: ДЕРК) захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности међународне трговине, за примљен под бројем: 05-28-12-328/12 од 12. септембра 2012. године.

Сходно члану 7. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) за активност међународне трговине електричном енергијом потребна је лиценца ДЕРК-а, а подносилац захтјева је дужан задовољити

услове и критеријуме за добијање лиценце које својим правилима и прописима одреди ДЕРК.

Захтјев је поднијет на прописаним обрасцима, са доказом о претходно извршеној уплати накнаде за рјешавање захтјева и релевантним документима који су, поднијети уз захтјев или предочени накнадно на захтјев ДЕРК-а, омогућили ДЕРК-у да разумије, разматра и одлучује о поднијетом захтјеву о чему је ДЕРК обавијестио подносиоца захтјева својим актом број: 05-28-12-328-7/12 од 4. октобра 2012. године.

По прегледу и провјери свих формалних елемената захтјева ДЕРК је најприје 6. октобра 2012. године објавио у дневним новинама и на својој интернет страници кратко обавјештење за јавност сумирајући захтјев за лиценцу и одредио рок до 20. октобра 2012. године за достављање коментара јавности на поднијети захтјев за издавање лиценце.

ДЕРК је констатовао да нису достављени коментари јавности у вези поднијетог захтјева за додјелу привремене лиценце, нити је на јавни позив ДЕРК-а било које лице кандидовало свој интерес да учествује у поступку у својству умјешача.

ДЕРК је извршио провјеру података, докумената и информација приложених уз захтјев и утврдио да исти свједоче о техничким, правним и финансијским могућностима подносиоца захтјева да испуни све критеријуме, услове и стандарде прописане законом, правилима и прописима ДЕРК-а за додјелу лиценце за обављање међународне трговине. ДЕРК је стога припремио почетну верзију Услови за коришћење привремене лиценце за обављање дјелатности међународне трговине. Овај документ је од 1. новембра 2012. године учињен доступним подносиоцу захтјева, као и свим другим заинтересованим члановима јавности, а омогућена им је прилика да изнесу своје коментаре и на општој расправи обављеној 6. новембра 2012. године у сједишту ДЕРК-а у Тузли, уз претходну објаву одговарајућег обавјештења у дневним новинама и објаву документа на интернет страници ДЕРК-а.

Како су на одржаној општој расправи изостали било чији коментари који су могли утицати да неки од увјета за коришћење лиценце буду уређени на другачији начин, припремљен је приједлог да се затражена лиценца изда и достављен подносиоцу захтјева актом ДЕРК-а, број: 05-28-12-328-22/12 од 12. новембра 2012. године. У остављеном року до 20. новембра 2012. године, подносилац захтјева је писмено потврдио да приједлог сматра сачињеним у складу са Законом о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у БиХ и подзаконским прописима који регулишу предметну материју.

На основу свега напријед изложеног, те респектујући и доказ да је подносилац захтјева претходно прибавио дозволу Регулаторне комисије за електричну енергију у Федерацији Босне и Херцеговине за обављање дјелатности снабдијевања електричном енергијом другог реда на територији Босне и Херцеговине, регистарски број: 06-03-986/54/12 од 19. новембра 2012. године, ДЕРК је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

У складу са чланом 9.2 Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини, против ове одлуке може се покренути поступак пред Судом Босне и Херцеговине подношењем тужбе у року од 60 дана од дана објављивања ове одлуке.

Број 05-28-12-328-25/12

21. новембра 2012. године
Тузла

Председавајући Комисије
Милорад Тушевљак, с. р.

Na osnovu čl. 4.2, 4.7. i 7. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11), člana 36. Poslovnika o radu Državne regulatorne komisije za električnu energiju ("Službeni glasnik BiH", broj 2/05) i čl. 16. i 38. Pravilnika o licencama ("Službeni glasnik BiH", broj 38/05), a u vezi člana 70. Pravilnika o licencama ("Službeni glasnik BiH", broj 87/12), Državna regulatorna komisija za električnu energiju, na sjednici održanoj 21. novembra 2012. godine, donijela je

ODLUKU

O IZDAVANJU PRIVREMENE LICENCE ZA DJELATNOST MEĐUNARODNE TRGOVINE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

1. Izdaje se privremena licenca Društvu "Axpo BH" d.o.o. Sarajevo za obavljanje djelatnosti međunarodne trgovine električnom energijom.
2. Licenca iz tačke 1. ove odluke izdaje se za period od 22. novembra 2012. godine do 21. novembra 2014. godine.
3. Sastavni dio privremene licence su Uvjeti za korištenje licence za obavljanje djelatnosti međunarodne trgovine električnom energijom.
4. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH" i službenim glasilima entiteta.

Образложење

Axpo BH d.o.o. Sarajevo (u daljnjem tekstu: podnosilac zahtjeva) podnio je Državnoj regulatornoj komisiji za električnu energiju (u daljnjem tekstu: DERK) zahtjev za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti međunarodne trgovine, zaprimljen pod brojem: 05-28-12-328/12 od 12. septembra 2012. godine.

Shodno članu 7. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) za aktivnost međunarodne trgovine električnom energijom potrebna je licenca DERK-a, a podnosilac zahtjeva je dužan zadovoljiti uvjete i kriterije za dobijanje licence koje svojim pravilima i propisima odredi DERK.

Zahtjev je podniet na propisanim obrascima, sa dokazom o prethodno izvršenoj uplati naknade za rješavanje zahtjeva i relevantnim dokumentima koji su, podnijeti uz zahtjev ili predočeni naknadno na zahtjev DERK-a, omogućili DERK-u da razumije, razmatra i odlučuje o podnijetom zahtjevu o čemu je DERK obavijestio podnosioca zahtjeva svojim akтом број: 05-28-12-328-7/12 од 4. октобра 2012. године.

Po pregledu i provjeri svih formalnih elemenata zahtjeva DERK je najprije 6. oktobra 2012. godine objavio u dnevnim novinama i na svojoj internet stranici kratku obavijest za javnost sumirajući zahtjev za licencu i odredio rok do 20. oktobra 2012. godine za dostavljanje komentara javnosti na podnijeti zahtjev za izdavanje licence.

DERK je konstatirao da nisu dostavljani komentari javnosti u vezi podnijetog zahtjeva za dođelu privremene licence, niti je na javni poziv DERK-a bilo koje lice kandidiralo svoj interes da učestvuje u postupku u svojstvu umješача.

DERK je izvršio provjeru podataka, dokumenata i informacija priloženih uz zahtjev i utvrdio da isti svjedoče o tehničkim, правним i финансијским могућностима подносиоца заhtjeva da испуни све критерије, увјете i стандарде прописане законом, правилима i прописима DERK-a за додјелу лиценце за обављање међународне трговине. DERK је стога припремио почетну верзију Увјета за коришћење привремене лиценце за обављање дјелатности међународне трговине. Овај документ је од 1. новембра 2012. године учињен доступним подносиоцу заhtjeva, као i свим другим заинтересираним члановима јавности, a

omogućena im je prilika da iznesu svoje komentare i na općoj raspravi obavljenoj 6. novembra 2012. godine u sjedištu DERK-a u Tuzli, uz prethodnu objavu odgovarajuće obavijesti u dnevnim novinama i objavu dokumenta na internet stranici DERK-a.

Kako su na održanoj općoj raspravi izostali bilo čiji komentari koji su mogli utjecati da neki od uvjeta za korištenje licence budu uređeni na drugačiji način, pripremljen je prijedlog da se zatražena licenca izda i dostavljen podnosiocu zahtjeva aktom DERK-a, broj: 05-28-12-328-22/12 od 12. novembra 2012. godine. U ostavljenom roku do 20. novembra 2012. godine, podnosilac zahtjeva je pismeno potvrdio da prijedlog smatra sačinjenim u skladu sa Zakonom o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u BiH i podzakonskim propisima koji reguliraju predmetnu materiju.

Na osnovu svega naprijed izloženog, te respektirajući i dokaz da je podnosilac zahtjeva prethodno ishodio dozvolu Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine za obavljanje djelatnosti snabdijevanja električnom energijom drugog reda na teritoriji Bosne i Hercegovine, registrijski broj: 06-03-986/54/12 od 19. novembra 2012. godine, DERK je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

U skladu sa članom 9.2 Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini, protiv ove odluke može se pokrenuti postupak pred Sudom Bosne i Hercegovine podnošenjem tužbe u roku od 60 dana od dana objave ove odluke.

Broj 05-28-12-328-25/12
21. novembra 2012. godine
Tuzla

Predsjedavajući Komisije
Milorad Tuševljak, s. r.

Na temelju članka 4.2, 4.7. i 7. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11), članka 36. Poslovnika o radu Državne regulatorne komisije za električnu energiju ("Službeni glasnik BiH", broj 2/05) i čl. 16. i 38. Pravilnika o licencama ("Službeni glasnik BiH", broj 38/05), a u vezi članka 70. Pravilnika o licencama ("Službeni glasnik BiH", broj 87/12), Državna regulatorna komisija za električnu energiju, na sjednici održanoj 21. studenoga 2012. godine, donijela je

ODLUKU

O IZDAVANJU PRIVREMENE LICENCE ZA DJELATNOST MEĐUNARODNE TRGOVINE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

1. Izdaje se privremena licenca Društvu "Axpo BH" d.o.o. Sarajevo za obavljanje djelatnosti međunarodne trgovine električnom energijom.
2. Licenca iz točke 1. ove odluke izdaje se za razdoblje od 22. studenoga 2012. godine do 21. studenoga 2014. godine.
3. Sastavni dio privremene licence su Uvjeti za korištenje licence za obavljanje djelatnosti međunarodne trgovine električnom energijom.
4. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH" i službenim glasilima entiteta.

Obrazloženje

Axpo BH d.o.o. Sarajevo (u daljnjem tekstu: podnositelj zahtjeva) podnio je Državnoj regulatornoj komisiji za električnu energiju (u daljnjem tekstu: DERK) zahtjev za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti međunarodne trgovine, zaprimljen pod brojem: 05-28-12-328/12 od 12. rujna 2012. godine.

Shodno članku 7. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u BiH ("Službeni glasnik

BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) za aktivnost međunarodne trgovine električnom energijom potrebna je licenca DERK-a, a podnositelj zahtjeva je dužan zadovoljiti uvjete i kriterije za dobivanje licence koje svojim pravilima i propisima odredi DERK.

Zahtjev je podnjet na propisanim obrascima, sa dokazom o prethodno izvršenoj uplati naknade za rješavanje zahtjeva i relevantnim dokumentima koji su, podnijeti uz zahtjev ili predočeni naknadno na zahtjev DERK-a, omogućili DERK-u da razumije, razmatra i odlučuje o podnijetom zahtjevu o čemu je DERK obavijestio podnosioca zahtjeva svojim aktom broj: 05-28-12-328-7/12 od 4. listopada 2012. godine.

Po pregledu i provjeri svih formalnih elemenata zahtjeva DERK je najprije 6. listopada 2012. godine objavio u dnevnim novinama i na svojoj mrežnoj stranici kratku obavijest za javnost sumirajući zahtjev za licencu i odredio rok do 20. listopada 2012. godine za dostavljanje komentara javnosti na podnijeti zahtjev za izdavanje licence.

DERK je konstatirao da nisu dostavljani komentari javnosti u vezi podnijetog zahtjeva za dodjelu privremene licence, niti je na javni poziv DERK-a bilo koja osoba kandidirala svoj interes da sudjeluje u postupku u svojstvu umješaća.

DERK je izvršio provjeru podataka, dokumenata i informacija priloženih uz zahtjev i utvrdio da isti svjedoče o tehničkim, pravnim i finansijskim mogućnostima podnosioca zahtjeva da ispuni sve kriterije, uvjete i standarde propisane zakonom, pravilima i propisima DERK-a za dodjelu licence za obavljanje međunarodne trgovine. DERK je stoga pripremio početnu verziju Uvjeta za korištenje privremene licence za obavljanje djelatnosti međunarodne trgovine. Ovaj dokument je od 1. studenoga 2012. godine učinjen dostupnim podnosiocu zahtjeva, kao i svim drugim zainteresiranim članovima javnosti, a omogućena im je prigoda da iznesu svoje komentare i na općoj raspravi obavljenoj 6. studenoga 2012. godine u sjedištu DERK-a u Tuzli, uz prethodnu objavu odgovarajuće obavijesti u dnevnim novinama i objavu dokumenta na mrežnoj stranici DERK-a.

Kako su na održanoj općoj raspravi izostali bilo čiji komentari koji su mogli utjecati da neki od uvjeta za korištenje licence budu uređeni na drugačiji način, pripremljen je prijedlog da se zatražena licenca izda i dostavljen podnosiocu zahtjeva aktom DERK-a, broj: 05-28-12-328-22/12 od 12. studenoga 2012. godine. U ostavljenom roku do 20. studenoga 2012. godine, podnositelj zahtjeva je pismeno potvrdio da prijedlog smatra sačinjenim u skladu sa Zakonom o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u BiH i podzakonskim propisima koji reguliraju predmetnu materiju.

Na temelju svega naprijed izloženog, te respektirajući i dokaz da je podnositelj zahtjeva prethodno ishodio dozvolu Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine za obavljanje djelatnosti opskrbe električnom energijom drugog reda na teritoriju Bosne i Hercegovine, registrijski broj: 06-03-986/54/12 od 19. studenoga 2012. godine, DERK je odlučio kao u izreci ove odluke.

U skladu sa člankom 9.2 Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini, protiv ove odluke može se pokrenuti postupak pred Sudom Bosne i Hercegovine podnošenjem tužbe u roku od 60 dana od dana objave ove odluke.

Broj 05-28-12-328-25/12
21. studenoga 2012. godine
Tuzla

Predsjedatelj Komisije
Milorad Tuševljak, v. r.

(SI-1236/12-G)

1106

На основу члана 36. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 2/05) и члана 7. Правилника о лиценцама ("Службени гласник БиХ", број 87/12), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију одржаној 21. новембра 2012. године, донијета је

**ОДЛУКА
О ФОРМИ И САДРЖАЈУ ОБРАЗАЦА ЗА
ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЈЕВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛИЦЕНЦИ**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком прописује се назив, форма и садржај образаца захтјева за издавање лиценци у поступку који спроводи Државна регулаторна комисија за електричну енергију (у даљем тексту: ДЕРК).

Члан 2.

(Врсте образаца)

- (1) Захтјеви за издавање лиценци у поступку који спроводи ДЕРК, подносе се на обрасцима у које се уносе подаци о испуњавању критеријума за издавање лиценце и примјени свих стандарда лиценце.
- (2) Обрасци на којима се подносе захтјеви за издавање лиценци у поступку који спроводи ДЕРК су:
  - a) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности преноса електричне енергије (образак ЛИ-ПЕЕ);
  - b) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности независног оператора система (образак ЛИ-НОС);
  - c) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом (образак ЛИ-МТ);
  - d) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом за сопствене потребе (образак ЛИ-МТВП);
  - e) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности трговине и снабдијевања електричном енергијом на територији БиХ (образак ЛИ-ТИСБиХ);
  - f) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности снабдијевања електричном енергијом неквалификованих купаца (образак ЛИ-СНК);
  - g) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности дистрибуције електричне енергије (образак ЛИ-Д);
  - h) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности производње електричне енергије за објекте инсталисане снаге преко 1 MW (образак ЛИ-П); и
  - i) Захтјев за издавање дозволе за изградњу објекта за производњу електричне енергије (образак ЛИ-ИОП).

Члан 3.

(Доступност образаца)

Обрасци прописани овом одлуком саставни су дио ове одлуке а могу се добити у сједишту ДЕРК-а или преузети у електронској форми са интернет странице ДЕРК-а.

Члан 4.

(Престанак важења раније одлуке)

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о одређивању образаца за подношење захтјева за издавање лиценци ("Службени гласник БиХ", број 38/05).

Члан 5.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ", а објавиће се и у службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Број 05-02-2-296-20/12

21. новембра 2012. године

Тузла

Предједавајући Комисије

Милорад Тушевљак, с. р.

На основу члана 36. Пословника о раду Државне регулаторне комисије за електричну енергију ("Службени гласник БиХ", број 2/05) и члана 7. Правилника о лиценцама ("Службени гласник БиХ", број 87/12), на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију одржаној 21. новембра 2012. године, донијета је

**ОДЛУКА
О ФОРМИ И САДРЖАЈУ ОБРАЗАЦА ЗА
ПОДНОШЕЊЕ
ЗАХТЈЕВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛИЦЕНЦИ**

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком прописује се назив, форма и садржај образаца захтјева за издавање лиценци у поступку који спроводи Државна регулаторна комисија за електричну енергију (у даљем тексту: ДЕРК).

Члан 2.

(Врсте образаца)

- (1) Захтјеви за издавање лиценци у поступку који спроводи ДЕРК, подносе се на обрасцима у које се уносе подаци о испуњавању критерија за издавање лиценце и примјени свих стандарда лиценце.
- (2) Обрасци на којима се подносе захтјеви за издавање лиценци у поступку који спроводи ДЕРК су:
  - a) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности преноса електричне енергије (образак ЛИ-ПЕЕ);
  - b) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности независног оператора система (образак ЛИ-НОС);
  - c) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом (образак ЛИ-МТ);
  - d) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности међународне трговине електричном енергијом за сопствене потребе (образак ЛИ-МТВП);
  - e) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности трговине и снабдијевања електричном енергијом на територији БиХ (образак ЛИ-ТИСБиХ);
  - f) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности снабдијевања електричном енергијом неквалификованих купаца (образак ЛИ-СНК);
  - g) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности дистрибуције електричне енергије (образак ЛИ-Д);
  - h) Захтјев за издавање лиценце за обављање дјелатности производње електричне енергије за објекте инсталиране снаге преко 1 MW (образак ЛИ-П); и
  - i) Захтјев за издавање дозволе за изградњу објекта за производњу електричне енергије (образак ЛИ-ИОП).

Члан 3.

(Доступност образаца)

Обрасци прописани овом одлуком саставни су дио ове одлуке а могу се добити у сједишту ДЕРК-а или преузети у електронској форми са интернет странице ДЕРК-а.

Član 4.

(Prestanak važenja ranije odluke)

Stupanjem na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o određivanju obrazaca za podnošenje zahtjeva za izdavanje licenci ("Službeni glasnik BiH", broj 38/05).

Član 5.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj 05-02-2-296-20/12
21. novembra 2012. godine
Tuzla

Predsjedavajući Komisije
Milorad Tuševljak, s. r.

Članak 3.

(Dostupnost obrazaca)

Obrasci propisani ovom odlukom sastavni su dio ove odluke a mogu se dobiti u sjedištu DERK-a ili preuzeti u elektronskom obliku sa internet stranice DERK-a.

Članak 4.

(Prestanak važenja ranije odluke)

Stupanjem na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o određivanju obrazaca za podnošenje zahtjeva za izdavanje licenci ("Službeni glasnik BiH", broj 38/05).

Članak 5.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj 05-02-2-296-20/12
21. studenoga 2012. godine
Tuzla

Predsjedatelj Komisije
Milorad Tuševljak, v. r.

(SI-1237/12-G)

УСТАВНИ СУД БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

1107

Уставни суд Босне и Херцеговине у Вијећу од пет судија, у предмету број **АП 2077/09**, рјешавајући апелацију **Спасена Курушића**, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 алинеја 2 и члана 61 ст. 1 и 3 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“ бр. 60/05, 64/08 и 51/09), у саставу:

Валерија Галић, председница
Миодраг Симовић, потпредседник
Сеада Палаврић, потпредседница
Мирсад Теман, судија
Златко М. Кнежевић, судија

на сједници одржаној 10. октобра 2012. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација **Спасена Курушића**, поднесена против Пресуде Врховног суда Републике Српске број 118-0-Рев-07-001 101 од 8. априла 2009. године и Пресуде Окружног суда у Бањалуци број 011-0-Ж-07-000 209 од 26. октобра 2007. године.

Одлуку објавити у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“, „Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине“, „Службеном гласнику Републике Српске“ и „Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Спасен Курушић (у даљњем тексту: апелант) из Котор Вароши, ког заступа Чедо Ђукић, адвокат из Бањалуке, поднио је 2. јула 2009. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) апелацију против Пресуде Врховног суда Републике Српске (у даљњем тексту: Врховни суд) број 118-0-Рев-07-001 101 од 8. априла 2009. године и Пресуде Окружног суда у Бањалуци (у даљњем тексту: Окружни суд) број 011-0-Ж-07-000 209 од 26. октобра 2007. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 22 ст. 1 и 2 Правила Уставног суда, од Врховног суда, Окружног суда и учесника у поступку

Na temelju članka 36. Poslovnika o radu Državne regulatorne komisije za električnu energiju ("Službeni glasnik BiH", broj 2/05) i članka 7. Pravilnika o licencama ("Službeni glasnik BiH", broj 87/12), na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju održanoj 21. studenoga 2012. godine, donijeta je

ОДЛУКА О ОБЛИКУ И САДРЖАЈУ ОБРАЗАЦА ЗА ПОДНОШЕЊЕ ЗАХТЈЕВА ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛИЦЕНЦИ

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Ovom odlukom propisuje se naziv, oblik i sadržaj obrazaca zahtjeva za izdavanje licenci u postupku koji provodi Državna regulatorna komisija za električnu energiju (u daljem tekstu: DERK).

Članak 2.

(Vrste obrazaca)

- (1) Zahtjevi za izdavanje licenci u postupku koji provodi DERK, podnose se na obrascima u koje se unose podaci o ispunjavanju kriterija za izdavanje licence i primjeni svih standarda licence.
- (2) Obrasci na kojima se podnose zahtjevi za izdavanje licenci u postupku koji provodi DERK su:
  - a) Zahtjev za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti prijenosa električne energije (obrazac LI-PEE);
  - b) Zahtjev za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti neovisnog operatora sustava (obrazac LI-NOS);
  - c) Zahtjev za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti međunarodne trgovine električnom energijom (obrazac LI-MT);
  - d) Zahtjev za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti međunarodne trgovine električnom energijom za vlastite potrebe (obrazac LI-MTVP);
  - e) Zahtjev za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti trgovine i opskrbe električnom energijom na teritoriju BiH (obrazac LI-TISBiH);
  - f) Zahtjev za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti opskrbe električnom energijom nekvalificiranih kupaca (obrazac LI-SNK);
  - g) Zahtjev za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije (obrazac LI-D);
  - h) Zahtjev za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije za objekte instalirane snage preko 1 MW (obrazac LI-P); i
  - i) Zahtjev za izdavanje dozvole za izgradnju objekta za proizvodnju električne energije (obrazac LI-IOP).

д.о.о. „Фагус“ Масловаре-Котор Варош (у даљем тексту: тужени) затражено је 8. октобра 2009. године да доставе одговор на апелацију.

3. Врховни суд је одговорио 21. октобра 2009. године, Окружни суд 5. новембра 2009. године, док тужени није доставио одговор.

4. На основу члана 26 став 2 Правила Уставног суда, одговори Врховног и Окружног суда достављени су апеланту 3. фебруара 2010. године.

III. Чињенично стање

5. Чињенице предмета које произилазе из навода апелације и докумената који су предочени Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

6. Пресудом Основног суда у Котор Вароши (у даљем тексту: Основни суд) број Рс-14/05 од 24. јануара 2007. године утврђено је да је незаконит отказ уговора о раду који је тужени дао апеланту, те су поништена рјешење туженог којим су апеланту отказани Уговор о раду број 01-1214/04 од 24. септембра 2004. године и Рјешење о пријему апеланта у радни однос на одређено вријеме број 01-1082/04 од 3. септембра 2004. године као незаконита (став I изреке). Истом пресудом наложено је туженом да апеланта врати на рад и распореди на послове према његовој стручној спреми и радним способностима у пилани Шипраге, те да му исплати накнаду на име неисплаћене плате за август 2004. године у износу од 190,12 КМ, а од 1. септембра 2004. године за сваки мјесец износ од по 211,25 КМ до враћања апеланта на посао заједно с обрачунатом законском затезном каматом на сваки мјесечни износ плате од доспјелости па до исплате, као и да апеланту накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.240,14 КМ, све у року од 15 дана од дана доношења пресуде под пријетњом принудног извршења (став II изреке). Наведеном пресудом одбијен је као неоснован апелантов тужбени захтјев у дијелу којим је тражио да се поништи као незаконита одлука туженог на основу које је апеланту раскинут уговор о раду 31. јула 2004. године и у дијелу којим је тражио накнаду на име плате за август 2004. године у износу преко досуђеног (став III изреке).

7. У образложењу пресуде Основни суд је навео да је у проведеном доказном поступку утврђено да је апелант с туженим 1. марта 2002. године закључио уговор о раду на неодређено вријеме на радном мјесту разносача резане грађе у пилани у Шипрагама. Апелант је био на боловању у периоду од 13. априла до 1. септембра 2004. године и за вријеме боловања му је закључена радна књижица с 31. јулом 2004. године, а да о томе нема одлуке туженог. Основни суд је даље утврдио да је након тога, 1. септембра 2004. године, апелант с туженим закључио уговор о раду на одређено вријеме на период до три мјесеца, почев од 1. септембра 2004. године, на радном мјесту витлера елемената. Тужени је 3. септембра 2004. године донио рјешење о пријему апеланта у радни однос на одређено вријеме, те је након тога апеланту поново отворена радна књижица, односно стаж осигурања. Основни суд је утврдио да је тужени 24. септембра 2004. године донио рјешење о отказу уговора о раду с 1. септембром 2004. године због учињене теже повреде радне дужности, неоправданог изостанка с посла у трајању од три дана у календарској години, из члана 91 став 2 тачка 1 и 8 Закона о раду. Такође, Основни суд је утврдио да тужени није доказао да постоје разлози за отказ (изостанак апеланта с посла у периоду од 1. до 24. септембра 2004. године) и да му није омогућено да буде саслушан и да изнесе своју одбрану у поступку доношења одлуке о отказу уговора о раду у смислу члана 115 Закона о раду. Због тога је Основни суд закључио да је рјешење о престанку

апелантовог радног односа од 24. септембра 2004. године незаконито, поништио га и наложио да се апеланта врати на рад. Основни суд је такође оцијенио да апеланту није престао радни однос 31. јула 2004. године јер о томе не постоји одлука, него је само извршен упис у радну књижицу којим, како је закључио Основни суд, радни однос није престао. Због тога је Основни суд сматрао да није било потребно да се доноси рјешење о радном односу на одређено вријеме од 3. септембра 2004. године, јер је апелант већ био у радном односу, због чега је Основни суд поништио наведено рјешење од 3. септембра 2004. године. Основни суд је одбио апелантов захтјев да се поништи одлука о престанку радног односа од 31. јула 2004. године уз образложење да таква одлука није ни донесена. С обзиром да је поништио рјешење о престанку радног односа од 24. септембра 2004. године, Основни суд је утврдио основаност захтјева за накнаду плате те обавезао туженог на исплату у складу с налазом судског вјештака за период од септембра 2004. године до враћања на рад, док је висину накнаде за август 2004. године утврдио према члану 33 Закона о здравственом осигурању, с обзиром да је апелант у том периоду био на боловању.

8. Против наведене првостепене пресуде тужени је изјавио жалбу Окружном суду. Одлучујући о жалби Окружни суд је донио Пресуду број 011-0-Ж-07-000 209 од 26. октобра 2007. године којом је жалбу туженог дјелимично усвојио и првостепену пресуду преиначио у досуђујућем дијелу тако што је одбио као неоснован апелантов захтјев којим је тражио да се поништи као незаконито рјешење туженог о пријему апеланта у радни однос од 3. септембра 2004. године, захтјев да се врати на рад, као и захтјев да му се накнади штета у виду изгубљене зараде за август 2004. године и за период од 1. децембра 2004. године до враћања на рад (став I изреке). Истом пресудом одбијена је жалба туженог и првостепена пресуда потврђена у дијелу којим је поништено као незаконито рјешење о отказу уговора о раду од 24. септембра 2004. године, као и у дијелу којим је тужени обавезан да апеланту исплати накнаду штете у виду изгубљене зараде за период од 1. септембра 2004. године до 1. децембра 2004. године у износу од по 211,25 КМ мјесечно (став II изреке). Наведеном пресудом Окружни суд је преиначио првостепену одлуку о каматама тако што је тужени обавезан да на сваки мјесечни износ из става II изреке другостепене пресуде плати законску затезну камату од петнаестог у мјесецу за претходни мјесец до исплате, те је преиначена и одлука о трошковима поступка тако што свака странка сноси своје трошкове поступка.

9. У образложењу пресуде Окружни суд је утврдио да је апеланту радни однос престао закључивањем радне књижице с 31. јулом 2004. године без обзира на то да ли одлука о отказу уговора о раду постоји у материјалном облику. По оцјени Окружног суда, апелант се сагласио с таквим стањем закључивањем уговора о раду на одређено вријеме, дакле с другим роком трајања и ради обављања других задатака. Због тога је Окружни суд сматрао да је закључак првостепеног суда да је и даље на снази уговор о раду из 2002. године погрешан. Апелант је с туженим закључио уговор о раду на одређено вријеме 1. септембра 2004. године, а он има конститутиван карактер у погледу права и обавеза из радног односа, Окружни суд је закључио да рјешење о заснивању радног односа на одређено вријеме од 3. септембра 2004. године није од утицаја на апелантов радноправни статус, те пошто се заснива на правно ваљаном уговору о раду, Окружни суд је одбио апелантов захтјев да се то рјешење поништи и у том смислу је преиначио првостепену пресуду. Међутим, Окружни суд је сматрао да

је првостепени суд правилно утврдио да је рјешење од 24. септембра 2004. године о отказу уговора о раду, закљученог 1. септембра 2004. године, незаконито, јер је донесено супротно одредби члана 115 Закона о раду. Тужени као послодавац, како је истакао Окружни суд, није омогућио апеланту да изнесе своју одбрану, а отказао је апеланту уговор о раду због теже повреде радних обавеза. Како је апеланту наведеним рјешењем отказан уговор о раду на одређено вријеме, Окружни суд је сматрао да његовим поништењем могу да се успоставе само права из радног односа на одређено вријеме регулисана тим уговором, с обзиром да је по том уговору радни однос заснован 1. септембра 2004. године, а престао би истеком три мјесеца, то јесте 1. децембра 2004. године. Посљедица поништења рјешења о отказу уговора, како је закључио Окружни суд, не може да буде ни враћање апеланта на рад, јер то право егзистира до истека рока трајања уговора о раду. Због наведеног Окружни суд је сматрао да апеланту припада право на накнаду плате за септембар, октобар и новембар 2004. године због незаконитог престанка радног односа у смислу члана 154 став 1 Закона о облигационим односима у утврђеним мјесечним износима од 211,25 КМ.

10. Апелант је против наведене пресуде Окружног суда изјавио ревизију, коју је Врховни суд одбио као неосновану Пресудом број 118-0-Рев-07-001 101 од 8. априла 2009. године. У образложењу пресуде је истакнуто да је правилно другостепени суд закључио да је апелантов радни однос заснован код туженог на неодређено вријеме уговором о раду од 1. марта 2002. године престао с 31. јулом 2004. године закључивањем апелантове радне књижице, без обзира да ли постоји о томе одлука туженог у материјалном облику. Међутим, како је навео Врховни суд, погрешан је закључак другостепеног суда да се апелант сагласио с таквим стањем закључујући нови уговор о раду под измијењеним условима, јер је апелант у складу с одредбом члана 123 став 3 Закона о раду тужбом у конкретном поступку оспоравао законитост те одлуке. Међутим, првостепени суд је одбио захтјев да се поништи одлука на основу које је апеланту раскинут радни однос с 31. јулом 2004. године, а против које апелант није изјавио жалбу па је у том дијелу првостепена пресуда постала правоснажна с 9. фебруаром 2007. године. Због тога је, како је закључио Врховни суд, без обзира на разлоге првостепеног суда дате у првостепеној пресуди и одлука на основу које је апеланту престао радни однос с 31. јулом 2004. године постала правоснажна. Правоснажна одлука садржи неопориву претпоставку о њеној законитости, због чега другостепени суд, одлучујући о жалби туженог против првостепене пресуде, у досуђујућем дијелу није био овлашћен да одлучује о законитости одбијајућег дијела првостепене пресуде. Из тих разлога, како је навео Врховни суд, наводи апелантове ревизије који се односе на разлоге другостепене пресуде у погледу законитости одлуке о престанку радног односа апеланту на неодређено вријеме с 31. јулом 2004. године нису од утицаја на исход конкретне ревизионе поступке. Из истих разлога, по мишљењу Врховног суда, неоснован је и приговор ревизије да је изрека другостепене пресуде нејасна, те да првостепени суд није изразио свој став у односу на апелантов постављени тужбени захтјев који је одбијен првостепеном пресудом. Наведено је да се, одлучујући о жалби туженог, другостепени суд кретао у границама испитивања првостепене пресуде прописаним одредбом члана 221 Закона о парничном поступку. Врховни суд је навео да је другостепени суд правилно закључио да је нови уговор о раду на одређено вријеме закључен 1. септембра 2004. године остао на снази јер није оспораван

тужбом, те да је рјешење о отказу тог уговора које је тужени донио 24. септембра 2004. године незаконито, јер је у супротности с одредбом члана 115 Закона о раду. Како је оспореним рјешењем апеланту отказан уговор о раду закључен на одређено вријеме од три мјесеца, другостепени суд је правилно закључио да његовим поништењем апеланту могу да буду успостављена само она права која произилазе из тог уговора о раду. Како је по том уговору о раду апелантово право на рад трајало три мјесеца, то јесте до 1. децембра 2004. године, Врховни суд је навео да је другостепени суд правилно уочио да нема основа за враћање апеланта на рад и да апеланту, у смислу члана 117 Закона о раду, припада право на накнаду изгубљене зараде само за период од 1. септембра 2004. године до 1. децембра 2004. године у утврђеним износима с припадајућом каматом. Стога, како је закључио Врховни суд, не може да се прихвати као основан приговор ревизије да је другостепена одлука заснована на погрешној примјени материјалног права.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

11. Апелант сматра да му је оспореним одлукама повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција), као и право на забрану дискриминације у вези с правом на рад загарантованим чланом II/4 Устава Босне и Херцеговине и чланом 14 Европске конвенције у вези с чланом 6 Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима. Апелант се, такође, позвао на општу забрану дискриминације из члана 1 Протокола број 12 уз Европску конвенцију. Апелант је навео да су Окружни и Врховни суд произвољно и погрешно примијенили материјално и процесно право, због чега су извели погрешне закључке. Истакао је да је првостепена пресуда била повољна за њега јер је њоме била утврђена повреда права из радног односа, због чега је апелант тужбом и покренуо радни спор. У диспозитиву првостепене пресуде је наведено да се одбија апелантов тужбени захтјев којим је тражио да се поништи одлука на основу које му је раскинут уговор о раду 31. јула 2004. године, а у образложењу Основни суд је навео да одлука чије се поништење тражи не постоји и да стога не може да се поништи. Апелант није имао правни интерес да жалбом оспорава одбијајући дио првостепене пресуде, јер је по његовом мишљењу из диспозитива првостепене пресуде произилазило да му радни однос није престао. Међутим, преиначена првостепена пресуда је у току поступка добила другачији смисао од првобитног, тако да је у одбијајућем дијелу за апеланта постала неприхватљива. Истакао је да је у проведеном поступку произвољно примијењено право с обзиром да је закључење уговора под измијењеним условима могуће само уз истовремени отказ ранијег уговора, а не мјесец дана након отказа, што утврђују редовни судови (у конкретном случају судови су сматрали да је ранији уговор престао 31. јула 2004. године, а да је уговор под измијењеним условима закључен 1. септембра 2004. године). Будући да апелант није имао правни интерес за жалбу против првостепене пресуде и због касније немогућности да пред Врховним судом оспорава одбијајући дио првостепене пресуде због њене правоснажности, апелант сматра да му је повријеђено право на приступ суду. Даље је истакао да је жртва дискриминације у вези с правом на рад, и то због његовог здравственог стања, јер је отказ уговора о раду добио у вријеме док је био на боловању.

б) Одговор на апелацију

12. У одговору Врховног суда је наведено да остаје у цијелини код разлога из образложења одлуке тог суда, те да сматра да нису повријеђена апелантова права на чију повреду се позвао у апелацији.

13. У одговору Окружног суда је истакнуто да апелант у току судског поступка није предложио нити провео ни један доказ који би указао на дискриминацију апеланта у поступку заснивања и престанка радног односа. Даље је истакнуто да је тај суд, одлучујући о жалби туженог, цијенио све доказе, те је навео конкретне материјалноправне норме које је примијенио у разрешењу конкретног спора. Даље је навео да су без основа апелантови наводи о произвољној примјени права, као и да је тај суд прекорачио своја овлашћења и испитивао првостепену пресуду ван оквира жалбених навода. Такође је наведено да је апеланту био омогућен приступ суду и правично суђење, да му је омогућено да предложи и проведе све доказе које је сматрао релевантним за одлуку о предмету спора. Истакнуто је да из проведених доказа не произилази да је апелант на било који начин дискриминисан у конкретном поступку, те да је апелација неоснована.

V. Релевантни прописи

14. У **Закону о раду** („Службени гласник Републике Српске“ бр. 38/00, 40/00, 47/02, 38/03 и 66/03) релевантна одредба гласи:

Члан 114.

Отказ уговора о раду послодавац даје у писменом облику, уз навођење разлога због којих отказује уговор.

Примјерак акта којим отказује уговор о раду послодавац је дужан да достави раднику.

Члан 115.

Ако послодавац раднику даје отказ уговора о раду због тежје повреде радних обавеза, дужан је да раднику омогући да буде саслушан и да изнесе своју одбрану, уколико је то могуће с обзиром на околности, као и да размотри мишљење синдиката или савјета радника, ако му је мишљење достављено прије доношења коначне одлуке.

Послодавац може дати отказ уговора о раду из разлога наведених у ставу 1. овог члана у року од 30 дана од дана сазнања за повреду радних обавеза и за учиниоца повреде.

У случају спора пред надлежним судом, послодавац је дужан да докаже постојање разлога за отказ уговора о раду.

15. У **Закону о парничном поступку** („Службени гласник Републике Српске“ бр. 58/03, 85/03, 63/07, 74/05 и 49/09) релевантне одредбе гласе:

Члан 196. ст. 1. и 2.

(1) Пресуда која се више не може побијати жалбом постаје правоснажна.

(2) Суд током цијелог поступка по службеној дужности пази је ли ствар правоснажно пресуђена, и ако утврди да је парница покренута о захтјеву о којем је већ правоснажно одлучено, одбациће тужбу.

Члан 221.

Другостепени суд испитује првостепену пресуду у оном дијелу у којем се побија жалбом, у границама разлога наведених у жалби, пазећи по службеној дужности на примјену материјалног права и повреде одредаба парничног поступка које се односе на страначку способност и заступање

VI. Допустивост

16. У складу с чланом VI/3б) Устава Босне и Херцеговине Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

17. У складу с чланом 16 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући сходно закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

18. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Врховног суда број 118-0-Рев-07-001 101 од 8. априла 2009. године, против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих сходно закону. Оспорену пресуду апелант је примио 12. маја 2009. године. Апелација је поднесена 2. јула 2009. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 16 став 1 Правила Уставног суда. На крају, апелација испуњава и услове из члана 16 ст. 2 и 4 Правила Уставног суда, јер није очигледно (*prima facie*) неоснована, нити постоји неки други формални разлог због ког апелација није допуштена.

19. Имајући у виду одредбе члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине и члана 16 ст. 1, 2 и 4 Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

20. Апелант сматра да му је оспореним одлукама повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, као и право на забрану дискриминације у вези с правом на рад из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције у вези с чланом 6 Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима, те право на опћу забрану дискриминације из члана 1 Протокола број 12 уз Европску конвенцију.

Право на правично суђење

21. Члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.

22. Члан 6 став 1 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом.

23. Уставни суд запажа да се у конкретном поступку, који је окончан оспореном пресудом Врховног суда, одлучивало о апелантовом тужбеном захтјеву усмјереном на поништење одлука туженог о отказу уговора о раду, апелантовом враћању на посао и исплати плата, те закључује да се ради о предмету грађанско-правне природе из чега произилази да је члан 6 Европске конвенције примјенљив на апелантов случај. С обзиром на наведено, Уставни суд ће испитати да ли је поступак пред судом био правичан онако

како то захтијева члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члан 6 став 1 Европске конвенције.

24. Апелант је навео да су Врховни и Окружни суд погрешно оцијенили доказе и погрешно примјенили одредбе материјалног и процесног права.

25. Разматрајући апелантове наводе о повреди права на правично суђење који се односе на произвољну примјену материјалног и процесног права, Уставни суд указује да сходно пракси Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) и Уставног суда, задатак ових судова није да преиспитују закључке редовних судова у погледу чињеничног стања и примјене материјалног права (види Европски суд, *Pronina против Русије*, одлука о допуствости од 30. јуна 2005. године, апликација број 65167/01). Наиме, Уставни суд није надлежан да супституише редовне судове у процјени чињеница и доказа, већ је генерално задатак редовних судова да оцијене чињенице и доказе које су извели (види Европски суд, *Thomas против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 10. маја 2005. године, апликација број 19354/02). Задатак Уставног суда је да испита да ли је евентуално дошло до повреде или занемаривања уставних права (право на правично суђење, право на приступ суду, право на дјелотворан правни лијек и др.), те да ли је примјена закона била, евентуално, произвољна или дискриминаторска. Дакле, у оквиру апелационе надлежности Уставни суд се бави искључиво питањем евентуалне повреде уставних права или права из Европске конвенције у поступку пред редовним судовима, па ће у конкретном случају Уставни суд испитати да ли је поступак у цјелини био правичан на начин који захтијева члан 6 став 1 Европске конвенције (види Уставни суд, Одлука број АП 20/05 од 18. маја 2005. године, објављена у „Службеном гласнику БиХ“ број 58/05).

26. Уставни суд запажа да је у проведеном парничном поступку на крају дјелимично удовољено апелантовом тужбеном захтјеву и то у вези с правима из уговора о раду на одређено вријеме. С друге стране, дио тужбеног захтјева је одбијен будући да апелант није изјављивао жалбу против одбијајућег дијела првостепене пресуде, те због правоснажности тог дијела апелант више није имао процесну могућност да тај дио првостепене пресуде оспорава ревизијом пред Врховним судом. Стога, имајући у виду околности конкретног предмета, Уставни суд, супротно апелантовим наводима, не налази произвољност у примјени релевантних одредби ЗПП-а, у ситуацији када је Врховни суд закључио да другостепени суд у жалбеном поступку није био овлашћен да одлучује о законитости одбијајућег дијела првостепене пресуде у ком је одлучивао о жалби туженог против првостепене пресуде. Тужени је поднио жалбу против првостепене пресуде само у досуђујућем дијелу будући да није имао интереса да оспорава првостепену одлуку у дијелу у ком дио апелантов тужбени захтјев одбијен. У том контексту Уставни суд запажа да апелант није против одбијајућег дијела првостепене пресуде поднио жалбу (иако није удовољено том дијелу његовог тужбеног захтјева), због чега Уставни суд не налази произвољност у закључку Врховног суда да је другостепена одлука правилна будући да је неспорно да другостепени суд, сходно одредби члана 221 ЗПП-а, првостепену пресуду испитује само у оном дијелу који се оспорава жалбом и у границама разлога наведених у жалби. Имајући у виду да је у апелантовом случају, дакле, првостепена одлука у одбијајућем дијелу постала правоснажна, Уставни суд не налази произвољност у закључку Врховног суда да у ревизионом поступку није могао да цијени апелантове наводе везане за законитости одлуке о престанку радног односа апеланту на неодређено вријеме с

31. јулом 2004. године. С друге стране Уставни суд запажа да је Врховни суд у ревизионом поступку преиспитао нижестепене пресуде, доносећи закључак да ревизија против другостепене пресуде није основана, при томе јасно образложивши своју одлуку с аспекта примјене релевантног материјалног права, а такво образложење Уставни суд не сматра ни произвољним, ни неаргументованим. Стога, сагледавши поступак у цјелини, Уставни суд сматра да је Врховни суд за своју одлуку дао јасна и логична образложења из којих не може да се закључи произвољност у оцјени утврђеног чињеничног стања и примјени материјалног и процесног права.

27. У односу на апелантове наводе да му је повријеђено право на приступ суду јер није имао правни интерес да поднесе жалбу против првостепене пресуде, а касније није могао ревизијом пред Врховним судом да оспорава одбијајући дио првостепене пресуде због њене правоснажности, Уставни суд подсећа на свој раније усвојени став о томе да не постоји повреда права на приступ суду у ситуацији када је лице имало приступ суду пуне јурисдикције и пред којим је лице тужбом захтијевало заштиту својих права (види Уставни суд, Одлука о допуствости и меритуму број АП 107/03 од 29. септембра 2004. године, ст. 25-28, објављена у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“ број 54/04). Уставни суд указује да су редовни судови провели парнични поступак, да је апелант имао могућност да поднесе жалбу против дијела првостепене пресуде којим је одбијен његов захтјев да се поништи одлука о раскидању уговора о раду с 31. јулом 2004. године, а да је Врховни суд у поступку ревизије о том питању одлучио у складу с процесним законом, односно коначном мериторном одлуком је ријешно предмет спора. Из наведеног Уставни суд закључује да је апелант имао приступ суду пуне јурисдикције, како то захтијева члан 6 став 1 Европске конвенције, те да му приступ суду ни на који начин није онемогућен.

28. На основу свега наведеног Уставни суд закључује да у конкретном случају материјално-правни прописи нису произвољно или неправично примјенили на апелантову штету, а његово незадовољство оспореним одлукама не покреће, само по себи, питања у вези са заштићеним уставним правима или правима из Европске конвенције, нити има елемената који указују на процесну неправичност у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције. Уставни суд сматра да у оспореној одлуци Врховног суда нема ничега што би указивало на произвољност или оспорување и оцјене чињеница или приликом примјене материјалног и процесног права, те да оспорена одлука садржи образложење које задовољава захтјеве права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције. Осим тога, апелант не указује на било какве процесне неправичности које би, евентуално, могле да покрену питање кршења права на правично суђење, па Уставни суд, имајући у виду и ставове Европског и Уставног суда наведене у овој одлуци, сматра да су ови апелантови наводи неосновани.

29. На основу свега наведеног, Уставни суд закључује да нема повреде права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

Право на забрану дискриминације

30. Члан II/4 Устава Босне и Херцеговине гласи:

Уживање права и слобода, предвиђених у овом члану или у међународним споразумима наведеним у Анексу I овог Устава, обезбијеђено је свим лицима у Босни и Херцеговини

без дискриминације по било којој основи као што је пол, раса, боја, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално и социјално поријекло или повезаност са националном мањином, имовина, рођење или други статус.

Члан 14 Европске конвенције гласи:

Уживање права и слобода предвиђених овом конвенцијом обезбјеђује се без дискриминације по било којој основи, као што су пол, раса, боја коже, језик, вјероисповијест, политичко или друго мишљење, национално или социјално поријекло, веза са неком националном мањином, имовно стање, рођење или други статус.

Члан 1 Протокола број 12 уз Европску конвенцију гласи:

1. Уживање свих права одређених законом осигураће се без дискриминације на било којој основи као што су пол, раса, боја коже, језик, вјера, политичко или друго мишљење, национално или социјално поријекло, припадност националној мањини, имовина, рођење или други статус.

2. Никога не смију дискриминирати јавни органи на било којој основи, како је и наведено у ставу 1.

31. Из навода апелације произилази да апелант указује на повреду права на недискриминацију из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције у вези с правом на рад из члана 6 Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима. Такође, апелант се позвао и на право на забрану дискриминације према члану 1 Протокола број 12 уз Европску конвенцију. Апелант је навео да је дискриминисан у уживању права на рад због свог здравственог стања, будући да му је тужени дао отказ док је био на боловању.

32. У вези с тим Уставни суд подсјећа да право на рад и право на уживање повољних услова рада није гарантовано Уставом Босне и Херцеговине нити Европском конвенцијом која се сходно члану II/2 Устава Босне и Херцеговине директно примјењује у Босни и Херцеговини. Међутим, у Анексу I тачка 8 Устава Босне и Херцеговине-Додатни споразуми о људским правима који се примјењују у Босни и Херцеговини је, између осталог, наведен и Међународни пакт о економским, социјалним и културним правима (1996). Овим пактом у чл. 6 и 7 је гарантовано право на рад и право на уживање погодних услова рада. Уживање овог права гарантовано је чланом II/4 Устава Босне и Херцеговине којим је одређено да је уживање права и слобода, предвиђених у овом члану или међународним споразумима наведеним у Анексу I овог Устава, обезбијеђено свим лицима у Босни и Херцеговини без дискриминације по било ком основу као што је пол, раса, боја, језик, вјера, политичко и друго мишљење, национално или социјално поријекло, повезаност с националном мањином, имовина, рођење или други статус.

33. Даље, Уставни суд запажа да сходно пракси Европског суда за људска права дискриминација наступа ако се лице или група лица који се налазе у аналогној ситуацији различито третирају на основу пола, расе, боје, језика, вјере (...) у погледу уживања права из Европске конвенције, а не постоји објективно и разумно оправдање за такав третман или употреба средстава наспрам жељеног циља који нису у пропорционалном односу (види Европски суд за људска права, *Белгијски језички случај*, пресуда од 23. јула 1968. године, серија А, број 6, став 10). При томе је неважно да ли је дискриминација посљедица различитог законског третмана или примјене самог закона (види Европски суд за људска права, *Ирска против Велике Британије*, пресуда од 18. јануара 1978. године, серија А, број 25, став 226). Члан 1 Протокола број 12 уз Европску конвенцију садржи општи

принцип забране дискриминације и гарантује уживање свих права одређених законом без дискриминације на било ком основу као што је пол, раса, боја коже, језик, вјера, политичко или друго мишљење, национално или социјално поријекло, припадност националној мањини, имовина, рођење или други статус.

34. Уставни суд запажа да у конкретном случају апелант осим паушалног навода да је дискриминисан због свог здравственог стања није понудио доказе и аргументе који би указивали да је он због свог здравственог стања другачије третиран у односу на друге запосленике туженог, нити из навода апелације и достављене документације произилази да је дјелимично одбијање апелантовог захтјева условљено његовим здравственим стањем. При томе Уставни суд запажа да апелантове генералне тврдње о дискриминацији без прецизирања у односу на које лице или групу лица је дискриминисан и без доставе релевантне документације везане за те околности, онемогућава Уставни суд да испитује апелантове наводе о дискриминацији. С друге стране Уставни суд запажа да из оспорених одлука, као и документације у спису, не произилази да је апелант био подвргнут различитом третману у аналогној ситуацији, нити је примјена закона била произвољна или дискриминаторска. Имајући у виду наведено, Уставни суд закључује да су апелантови наводи о повреди права на забрану дискриминације из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције у вези с правом на рад из члана 6 Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима (1996), те члана 1 Протокола број 12 уз Европску конвенцију, неосновани.

VIII. Закључак

35. Уставни суд закључује да нема повреде апелантовог права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, јер у образложењу оспорене пресуде Врховног суда не постоји ништа што би указивало да је Врховни суд своју одлуку донио уз повреду правила поступка или да је произвољно примјењено материјално и процесно право, а у образложењу одлуке је за своје ставове дао детаљне, јасне и логичне разлоге.

36. Такође, није повријеђено апелантово право на забрану дискриминације из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције у вези с правом на рад из члана 6 Међународног пакта о економским, социјалним и културним правима (1996) и члана 1 Протокола број 12 уз Европску конвенцију, јер апелант није понудио доказе и аргументе из којих произилази да је апелант био различито третиран у односу на друге запосленике тужене.

37. На основу члана 61 ст. 1 и 3 Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

38. Сходно члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједница
Уставног суда Босне и Херцеговине
Валерија Галић, с. р.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudija, u predmetu broj AP 2077/09, rješavajući apelaciju **Spasena Kurušića**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. alineja 2. i člana 61. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ br. 60/05, 64/08 i 51/09), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica

Miodrag Simović, potpredsjednik
Seada Palavrić, potpredsjednica
Mirsad Čeman, sudija
Zlatko M. Knežević, sudija
na sjednici održanoj 10. oktobra 2012. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija **Spasena Kurušića**, podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj 118-0-Rev-07-001 101 od 8. aprila 2009. godine i Presude Okružnog suda u Banjaluci broj 011-0-Ž-07-000 209 od 26. oktobra 2007. godine.

Odluku objavit u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“, „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“, „Službenom glasniku Republike Srpske“ i „Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine“.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Spasen Kurušić (u daljnjem tekstu: apelant) iz Kotor Varoši, kojeg zastupa Čedo Đukić, advokat iz Banjaluke, podnio je 2. jula 2009. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) apelaciju protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 118-0-Rev-07-001 101 od 8. aprila 2009. godine i Presude Okružnog suda u Banjaluci (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj 011-0-Ž-07-000 209 od 26. oktobra 2007. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 22. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda, Okružnog suda i učesnika u postupku d.o.o. „Fagus“ Maslovare-Kotor Varoš (u daljnjem tekstu: tuženi) zatraženo je 8. oktobra 2009. godine da dostave odgovor na apelaciju.

3. Vrhovni sud je odgovorio 21. oktobra 2009. godine, Okružni sud 5. novembra 2009. godine, dok tuženi nije dostavio odgovor.

4. Na osnovu člana 26. stav 2. Pravila Ustavnog suda, odgovori Vrhovnog i Okružnog suda su dostavljeni apelantu 3. februara 2010. godine.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta koje proizlaze iz navoda apelacije i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Presudom Osnovnog suda u Kotor Varoši (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj Rs-14/05 od 24. januara 2007. godine utvrđeno je da je nezakonit otkaz ugovora o radu koji je tuženi dao apelantu, te su poništena rješenja tuženog kojim su apelantu otkazani Ugovor o radu broj 01-1214/04 od 24. septembra 2004. godine i Rješenje o prijemu apelanta u radni odnos na određeno vrijeme broj 01-1082/04 od 3. septembra 2004. godine kao nezakonita (stav I izreke). Istom presudom naloženo je tuženom da apelanta vrati na rad i rasporedi na poslove prema njegovoj stručnoj spremi i radnim sposobnostima u pilani Šiprage, te da mu isplati naknadu na ime neisplaćene plaće za august 2004. godine u iznosu od 190,12 KM, a od 1. septembra 2004. godine za svaki mjesec iznos od po 211,25 KM do vraćanja apelanta na posao zajedno s obračunatom zakonskom zateznom kamatom na svaki mjesečni iznos plaće od dospjelosti pa do isplate, kao i da apelantu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.240,14 KM, sve u roku od 15 dana od dana donošenja presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja (stav II izreke). Navedenom presudom odbijen je kao neosnovan apelantov tužbeni zahtjev u dijelu kojim je tražio da se poništi kao nezakonita odluka tuženog na osnovu koje je apelantu raskinut ugovor o radu 31. jula 2004. godine i u dijelu kojim je tražio naknadu na ime plaće za august 2004. godine u iznosu preko dosuđenog (stav III izreke).

7. U obrazloženju presude Osnovni sud je naveo da je u provedenom dokaznom postupku utvrđeno da je apelant s tuženim 1. marta 2002. godine zaključio ugovor o radu na neodređeno vrijeme na radnom mjestu raznosača rezane građe u pilani u Šipragama. Apelant je bio na bolovanju u periodu od 13. aprila do 1. septembra 2004. godine i za vrijeme bolovanja mu je zaključena radna knjižica s 31. julom 2004. godine, a da o tome nema odluke tuženog. Osnovni sud je dalje utvrdio da je nakon toga, 1. septembra 2004. godine, apelant s tuženim zaključio ugovor o radu na određeno vrijeme na period do tri mjeseca, počevši od 1. septembra 2004. godine, na radnom mjestu vitlera elemenata. Tuženi je 3. septembra 2004. godine donio rješenje o prijemu apelanta u radni odnos na određeno vrijeme, te je nakon toga apelantu ponovo otvorena radna knjižica, odnosno staž osiguranja. Osnovni sud je utvrdio da je tuženi 24. septembra 2004. godine donio rješenje o otkazu ugovora o radu s 1. septembrom 2004. godine zbog učinjene teže povrede radne dužnosti, neopravdanog izostanka s posla u trajanju od tri dana u kalendarskoj godini, iz člana 91. stav 2. tačka 1. i 8. Zakona o radu. Također, Osnovni sud je utvrdio da tuženi nije dokazao postojanje razloga za otkaz (izostanak apelanta s posla u periodu od 1. do 24. septembra 2004. godine) i da mu nije omogućeno da bude saslušan i da iznese svoju odbranu u postupku donošenja odluke o otkazu ugovora o radu u smislu člana 115. Zakona o radu. Zbog toga je Osnovni sud zaključio da je rješenje o prestanku apelantovog radnog odnosa od 24. septembra 2004. godine nezakonito, poništio ga i naložio da se apelanta vrati na rad. Osnovni sud je također ocijenio da apelantu nije prestao radni odnos 31. jula 2004. godine jer o tome ne postoji odluka, nego je samo izvršen upis u radnu knjižicu kojim, kako je zaključio Osnovni sud, radni odnos nije prestao. Zbog toga je Osnovni sud smatrao da nije bilo potrebno donositi rješenje o radnom odnosu na određeno vrijeme od 3. septembra 2004. godine, jer je apelant već bio u radnom odnosu, zbog čega je Osnovni sud poništio navedeno rješenje od 3. septembra 2004. godine. Osnovni sud je odbio apelantov zahtjev za poništenje odluke o prestanku radnog odnosa od 31. jula 2004. godine uz obrazloženje da takva odluka nije ni donesena. S obzirom da je poništio rješenje o prestanku radnog odnosa od 24. septembra 2004. godine, Osnovni sud je utvrdio osnovanost zahtjeva za naknadu plaće te obavezao tuženog na isplatu u skladu s nalogom sudskog vještaka za period od septembra 2004. godine do vraćanja na rad, dok je visinu naknade za august 2004. godine utvrdio prema članu 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju, s obzirom da je apelant u tom periodu bio na bolovanju.

8. Protiv navedene prvostepene presude tuženi je izjavio žalbu Okružnom sudu. Odlučujući o žalbi Okružni sud je donio Presudu broj 011-0-Ž-07-000 209 od 26. oktobra 2007. godine kojom je žalbu tuženog djelimično usvojio i prvostepenu presudu preinačio u dosuđujućem dijelu tako što je odbio kao neosnovan apelantov zahtjev kojim je tražio da se poništi kao nezakonito rješenje tuženog o prijemu apelanta u radni odnos od 3. septembra 2004. godine, zahtjev za vraćanje na rad, kao i zahtjev za naknadu štete u vidu izgubljene zarade za august 2004. godine i za period od 1. decembra 2004. godine do vraćanja na rad (stav I izreke). Istom presudom je odbijena žalba tuženog i prvostepena presuda potvrđena u dijelu kojim je poništeno kao nezakonito rješenje o otkazu ugovora o radu od 24. septembra 2004. godine, kao i u dijelu kojim je tuženi obavezan apelantu isplatiti naknadu štete u vidu izgubljene zarade za period od 1. septembra 2004. godine do 1. decembra 2004. godine u iznosu od po 211,25 KM mjesečno (stav II izreke). Navedenom presudom Okružni sud je preinačio prvostepenu odluku o kamatama tako što je tuženi obavezan na svaki mjesečni iznos iz stava II izreke drugostepene presude platiti zakonsku zateznu kamatu od petnaestog u mjesecu za prethodni mjesec do isplate, te je preinačena i odluka o

troškovima postupka tako što svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

9. U obrazloženju presude Okružni sud je utvrdio da je apelantu radni odnos prestao zaključivanjem radne knjižice s 31. julom 2004. godine bez obzira na to da li odluka o otkazu ugovora o radu postoji u materijalnom obliku. Po ocjeni Okružnog suda, apelant se saglasio s takvim stanjem zaključivanjem ugovora o radu na određeno vrijeme, dakle s drugim rokom trajanja i radi obavljanja drugih zadataka. Zbog toga je Okružni sud smatrao da je zaključak prvostepenog suda da je i dalje na snazi ugovor o radu iz 2002. godine pogrešan. Apelant je s tuženim zaključio ugovor o radu na određeno vrijeme 1. septembra 2004. godine, a on ima konstitutivan karakter u pogledu prava i obaveza iz radnog odnosa, Okružni sud je zaključio da rješenje o zasnivanju radnog odnosa na određeno vrijeme od 3. septembra 2004. godine nije od utjecaja na apelantov radno-pravni status, te pošto se temelji na pravno valjanom ugovoru o radu, Okružni sud je odbio apelantov zahtjev da se to rješenje poništi i u tom smislu je preinačio prvostepenu presudu. Međutim, Okružni sud je smatrao da je prvostepeni sud pravilno utvrdio da je rješenje od 24. septembra 2004. godine o otkazu ugovora o radu, zaključenog 1. septembra 2004. godine, nezakonito, jer je doneseno suprotno odredbi člana 115. Zakona o radu. Tuženi kao poslodavac, kako je istakao Okružni sud, nije omogućio apelantu da iznese svoju odbranu, a otkazao je apelantu ugovor o radu zbog teže povrede radnih obaveza. Kako je apelantu navedenim rješenjem otkazan ugovor o radu na određeno vrijeme, Okružni sud je smatrao da se njegovim poništenjem mogu uspostaviti samo prava iz radnog odnosa na određeno vrijeme regulirana tim ugovorom, s obzirom da je po tom ugovoru radni odnos zasnovan 1. septembra 2004. godine, a prestao bi istekom tri mjeseca, to jeste 1. decembra 2004. godine. Posljedica poništenja rješenja o otkazu ugovora, kako je zaključio Okružni sud, ne može biti ni vraćanje apelanta na rad, jer to pravo egzistira do isteka roka trajanja ugovora o radu. Zbog navedenog Okružni sud je smatrao da apelantu pripada pravo na naknadu plaće za septembar, oktobar i novembar 2004. godine zbog nezakonitog prestanka radnog odnosa u smislu člana 154. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima u utvrđenim mjesečnim iznosima od 211,25 KM.

10. Apelant je protiv navedene presude Okružnog suda izjavio reviziju, koju je Vrhovni sud odbio kao neosnovanu Presudom broj 118-0-Rev-07-001 101 od 8. aprila 2009. godine. U obrazloženju presude je istaknuto da je pravilno drugostepeni sud zaključio da je apelantov radni odnos zasnovan kod tuženog na neodređeno vrijeme ugovorom o radu od 1. marta 2002. godine prestao s 31. julom 2004. godine zaključivanjem apelantove radne knjižice, bez obzira da li postoji o tome odluka tuženog u materijalnom obliku. Međutim, kako je naveo Vrhovni sud, pogrešan je zaključak drugostepenog suda da se apelant saglasio s takvim stanjem zaključujući novi ugovor o radu pod izmijenjenim uvjetima, jer je apelant u skladu s odredbom člana 123. stav 3. Zakona o radu tužbom u konkretnom postupku pobijao zakonitost te odluke. Međutim, prvostepeni sud je odbio zahtjev za poništenje odluke na osnovu koje je apelantu raskinut radni odnos s 31. julom 2004. godine, a protiv koje apelant nije izjavio žalbu pa je u tom dijelu prvostepena presuda postala pravosnažna s 9. februarom 2007. godine. Zbog toga je, kako je zaključio Vrhovni sud, bez obzira na razloge prvostepenog suda date u prvostepenoj presudi i odluka na osnovu koje je apelantu prestao radni odnos s 31. julom 2004. godine postala pravosnažna. Pravosnažna odluka sadrži neoborivu pretpostavku o njenoj zakonitosti, zbog čega drugostepeni sud, odlučujući o žalbi tuženog protiv prvostepene presude, u dosuđujućem dijelu nije bio ovlašten da odlučuje o zakonitosti odbijajućeg dijela prvostepene presude. Iz tih razloga, kako je naveo Vrhovni sud,

navodi apelantove revizije koji se odnose na razloge drugostepene presude u pogledu zakonitosti odluke o prestanku radnog odnosa apelantu na neodređeno vrijeme s 31. julom 2004. godine nisu od utjecaja na ishod konkretnog revizijskog postupka. Iz istih razloga, po mišljenju Vrhovnog suda, neosnovan je i prigovor revizije da je izreka drugostepene presude nejasna, te da prvostepeni sud nije izrazio svoj stav u odnosu na apelantov postavljeni tužbeni zahtjev koji je odbijen prvostepenom presudom. Navedeno je da se, odlučujući o žalbi tuženog, drugostepeni sud kretao u granicama ispitivanja prvostepene presude propisanim odredbom člana 221. Zakona o parničnom postupku. Vrhovni sud je naveo da je drugostepeni sud pravilno zaključio da je novi ugovor o radu na određeno vrijeme zaključen 1. septembra 2004. godine ostao na snazi jer nije pobijan tužbom, te da je rješenje o otkazu tog ugovora koje je tuženi donio 24. septembra 2004. godine nezakonito, jer je u suprotnosti s odredbom člana 115. Zakona o radu. Kako je osporenim rješenjem apelantu otkazan ugovor o radu zaključen na određeno vrijeme od tri mjeseca, drugostepeni sud je pravilno zaključio da njegovim poništenjem apelantu mogu biti uspostavljena samo ona prava koja proizlaze iz tog ugovora o radu. Kako je po tom ugovoru o radu apelantovo pravo na rad trajalo tri mjeseca, to jeste do 1. decembra 2004. godine, Vrhovni sud je naveo da je drugostepeni sud pravilno uočio da nema osnova za vraćanje apelanta na rad i da apelantu, u smislu člana 117. Zakona o radu, pripada pravo na naknadu izgubljene zarade samo za period od 1. septembra 2004. godine do 1. decembra 2004. godine u utvrđenim iznosima s pripadajućom kamatom. Stoga se, kako je zaključio Vrhovni sud, ne može prihvatiti kao osnovan prigovor revizije da je drugostepena odluka zasnovana na pogrešnoj primjeni materijalnog prava.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

11. Apelant smatra da mu je osporenim odlukama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), kao i pravo na zabranu diskriminacije u vezi s pravom na rad zagarantiranim članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članom 14. Evropske konvencije u vezi s članom 6. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima. Apelant se, također, pozvao na opću zabranu diskriminacije iz člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju. Apelant je naveo da su Okružni i Vrhovni sud proizvoljno i pogrešno primijenili materijalno i procesno pravo, zbog čega su izveli pogrešne zaključke. Istakao je da je prvostepena presuda bila povoljna za njega jer je njome bila utvrđena povreda prava iz radnog odnosa, zbog čega je apelant tužbom i pokrenuo radni spor. U dispozitivu prvostepene presude je navedeno da se odbija apelantov tužbeni zahtjev kojim je tražio da se poništi odluka na osnovu koje mu je raskinut ugovor o radu 31. jula 2004. godine, a u obrazloženju je Osnovni sud naveo da odluka čije se poništenje traži ne postoji i da se stoga ne može poništiti. Apelant nije imao pravni interes da žalbom pobija odbijajući dio prvostepene presude, jer je po njegovom mišljenju iz dispozitiva prvostepene presude proizlazilo da mu radni odnos nije prestao. Međutim, preinačena prvostepena presuda je u toku postupka dobila drugačiji smisao od prvobitnog, tako da je u odbijajućem dijelu za apelanta postala neprihvatljiva. Istakao je da je u provedenom postupku proizvoljno primijenjeno pravo s obzirom da je zaključenje ugovora pod izmijenjenim uvjetima moguće samo uz istovremeni otkaz ranijeg ugovora, a ne mjesec dana nakon otkaza, što utvrđuju redovni sudovi (u konkretnom slučaju sudovi su smatrali da je raniji ugovor prestao 31. jula 2004. godine, a da je ugovor pod izmijenjenim uvjetima

zaključen 1. septembra 2004. godine). Budući da apelant nije imao pravni interes za žalbu protiv prvostepene presude i zbog kasnije nemogućnosti da pred Vrhovnim sudom pobija odbijajući dio prvostepene presude zbog njene pravosnažnosti, apelant smatra da mu je povrijeđeno pravo na pristup sudu. Dalje je istakao da je žrtva diskriminacije u vezi s pravom na rad, i to zbog njegovog zdravstvenog stanja, jer je otkaz ugovora o radu dobio u vrijeme dok je bio na bolovanju.

b) Odgovor na apelaciju

12. U odgovoru Vrhovnog suda je navedeno da ostaje u cjelini kod razloga iz obrazloženja odluke tog suda, te da smatra da nisu povrijeđena apelantova prava na čiju povredu se pozvao u apelaciji.

13. U odgovoru Okružnog suda je istaknuto da apelant u toku sudskog postupka nije predložio niti proveo ni jedan dokaz koji bi ukazao na diskriminaciju apelanta u postupku zasnivanja i prestanka radnog odnosa. Dalje je istaknuto da je taj sud, odlučujući o žalbi tuženog, cijenio sve dokaze, te je naveo konkretne materijalnopravne norme koje je primijenio u razrješenu konkretnog spora. Dalje je naveo da su bez osnova apelantovi navodi o proizvoljnoj primjeni prava, kao i da je taj sud prekoracio svoja ovlaštenja i ispitivao prvostepenu presudu van okvira žalbenih navoda. Također je navedeno da je apelantu bio omogućen pristup sudu i pravično suđenje, da mu je omogućeno da predloži i provede sve dokaze koje je smatrao relevantnim za odluku o predmetu spora. Istaknuto je da iz provedenih dokaza ne proizlazi da je apelant na bilo koji način diskriminiran u konkretnom postupku, te da je apelacija neosnovana.

V. Relevantni propisi

14. U **Zakonu o radu** („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 38/00, 40/00, 47/02, 38/03 i 66/03) relevantna odredba glasi:

Član 114.

Otkaz ugovora o radu poslodavac daje u pismenom obliku, uz navođenje razloga zbog kojih otkazuje ugovor.

Primjerak akta kojim otkazuje ugovor o radu poslodavac je dužan da dostavi radniku.

Član 115.

Ako poslodavac radniku daje otkaz ugovora o radu zbog teže povrede radnih obaveza, dužan je da radniku omogući da bude saslušan i da iznese svoju odbranu, ukoliko je to moguće s obzirom na okolnosti, kao i da razmotri mišljenje sindikata ili savjeta radnika, ako mu je mišljenje dostavljeno prije donošenja konačne odluke.

Poslodavac može dati otkaz ugovora o radu iz razloga navedenih u stavu 1. ovog člana u roku od 30 dana od dana saznanja za povredu radnih obaveza i za učinioca povrede.

U slučaju spora pred nadležnim sudom, poslodavac je dužan da dokaže postojanje razloga za otkaz ugovora o radu.

15. U **Zakonu o parničnom postupku** („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 58/03, 85/03, 63/07, 74/05 i 49/09) relevantne odredbe glase:

Član 196. st. 1. i 2.

(1) Presuda koja se više ne može pobijati žalbom postaje pravomoćna.

(2) Sud tokom cijelog postupka po službenoj dužnosti pazi je li stvar pravomoćno presuđena, i ako utvrdi da je parnica pokrenuta o zahtjevu o kojem je već pravomoćno odlučeno, odbacit će tužbu.

Član 221.

Drugostepeni sud ispituje prvostepenu presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom, u granicama razloga navedenih u žalbi, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog

prava i povrede odredaba parničnog postupka koje se odnose na stranačku sposobnost i zastupanje

VI. Dopustivost

16. U skladu s članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

17. U skladu s članom 16. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

18. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj 118-0-Rev-07-001 101 od 8. aprila 2009. godine, protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Osporenu presudu apelant je primio 12. maja 2009. godine. Apelacija je podnesena 2. jula 2009. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 16. stav 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 16. st. 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer nije očigledno (*prima facie*) neosnovana, niti postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva.

19. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 16. st. 1, 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

20. Apelant smatra da mu je osporenim odlukama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, kao i pravo na zabranu diskriminacije u vezi s pravom na rad iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije u vezi s članom 6. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, te pravo na opću zabranu diskriminacije iz člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju.

Pravo na pravično suđenje

21. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

22. Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom.

23. Ustavni sud zapaža da se u konkretnom postupku, koji je okončan osporenim presudom Vrhovnog suda, odlučivalo o apelantovom tužbenom zahtjevu usmjerenom na poništenje odluka tuženog o otkazu ugovora o radu, apelantovom vraćanju na posao i isplati plaća, te zaključuje da se radi o predmetu građansko-pravne prirode iz čega proizlazi da je član 6. Evropske konvencije primjenljiv na apelantov slučaj. S obzirom na navedeno, Ustavni sud će ispitati je li postupak pred sudom bio pravičan onako kako to zahtijeva član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. stav 1. Evropske konvencije.

24. Apelant je naveo da su Vrhovni i Okružni sud pogrešno ocijenili dokaze i pogrešno primijenili odredbe materijalnog i procesnog prava.

25. Razmatrajući apelantove navode o povredi prava na pravično suđenje koji se odnose na proizvoljnu primjenu materijalnog i procesnog prava, Ustavni sud ukazuje da prema praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene materijalnog prava (vidi Evropski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. juna 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan da supstituiru redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je općenito zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi Evropski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je da ispita da li je eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te da li je primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminacijska. Dakle, u okviru apelacione nadležnosti Ustavni sud se bavi isključivo pitanjem eventualne povrede ustavnih prava ili prava iz Evropske konvencije u postupku pred redovnim sudovima, pa će u konkretnom slučaju Ustavni sud ispitati da li je postupak u cjelini bio pravičan na način koji zahtijeva član 6. stav 1. Evropske konvencije (vidi Ustavni sud, Odluka broj AP 20/05 od 18. maja 2005. godine, objavljena u „Službenom glasniku BiH“ broj 58/05).

26. Ustavni sud zapaža da je u provedenom parničnom postupku u konačnici djelimično udovoljeno apelantovom tužbenom zahtjevu i to u vezi s pravima iz ugovora o radu na određeno vrijeme. S druge strane, dio tužbenog zahtjeva je odbijen budući da apelant nije izjavljivao žalbu protiv odbijajućeg dijela prvostepene presude, te zbog pravosnažnosti tog dijela apelant više nije imao procesnu mogućnost da taj dio prvostepene presude pobija revizijom pred Vrhovnim sudom. Stoga, imajući u vidu okolnosti konkretnog predmeta, Ustavni sud, suprotno apelantovim navodima, ne nalazi proizvoljnost u primjeni relevantnih odredbi ZPP-a, u situaciji kada je Vrhovni sud zaključio da drugostepeni sud u žalbenom postupku nije bio ovlašten da odlučuje o zakonitosti odbijajućeg dijela prvostepene presude u kojem je odlučivao o žalbi tuženog protiv prvostepene presude. Tuženi je podnio žalbu protiv prvostepene presude samo u dosuđujućem dijelu budući da nije imao interesa pobijati prvostepenu odluku u dijelu u kojem je apelantov tužbeni zahtjev odbijen. U tom kontekstu Ustavni sud zapaža da apelant nije protiv odbijajućeg dijela prvostepene presude podnio žalbu (iako nije udovoljeno tom dijelu njegovog tužbenog zahtjeva), zbog čega Ustavni sud ne nalazi proizvoljnost u zaključku Vrhovnog suda da je drugostepena odluka pravilna budući da je nesporno da drugostepeni sud, prema odredbi člana 221. ZPP-a, prvostepenu presudu ispituje samo u onom dijelu koji se pobija žalbom i u granicama razloga navedenih u žalbi. Imajući u vidu da je u apelantovom slučaju, dakle, prvostepena odluka u odbijajućem dijelu postala pravosnažna, Ustavni sud ne nalazi proizvoljnost u zaključku Vrhovnog suda da u revizionom postupku nije mogao cijeniti apelantove navode vezane za zakonitosti odluke o prestanku radnog odnosa apelantu na neodređeno vrijeme s 31. julom 2004. godine. S druge strane Ustavni sud zapaža da je Vrhovni sud u revizionom postupku preispitao nižestepene presude, donoseći zaključak da revizija protiv drugostepene presude nije osnovana, pri tome jasno obrazloživši svoju odluku s aspekta primjene relevantnog materijalnog prava, a takvo obrazloženje Ustavni sud ne smatra ni proizvoljnim, ni neargumentovanim. Stoga, sagledavši postupak u cjelini, Ustavni sud smatra da je Vrhovni sud za svoju odluku dao jasna i logična obrazloženja iz kojih se ne može zaključiti proizvoljnost u ocjeni utvrđenog činjeničnog stanja i primjeni materijalnog i procesnog prava.

27. U odnosu na apelantove navode da mu je povrijeđeno pravo na pristup sudu jer nije imao pravni interes da podnese žalbu protiv prvostepene presude, a kasnije nije mogao revizijom pred Vrhovnim sudom pobijati odbijajući dio prvostepene presude zbog njene pravosnažnosti, Ustavni sud podsjeća na svoj ranije usvojeni stav o tome da ne postoji povreda prava na pristup sudu u situaciji kada je lice imalo pristup sudu pune jurisdikcije i pred kojim je lice tužbom zahtijevalo zaštitu svojih prava (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 107/03 od 29. septembra 2004. godine, st. 25-28, objavljena u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ broj 54/04). Ustavni sud ukazuje da su redovni sudovi proveli parnični postupak, da je apelant imao mogućnost da podnese žalbu protiv dijela prvostepene presude kojim je odbijen njegov zahtjev da se poništi odluka o raskidanju ugovora o radu s 31. julom 2004. godine, a da je Vrhovni sud u postupku revizije o tom pitanju odlučio u skladu s procesnim zakonom, odnosno konačnom meritornom odlukom je riješio predmet spora. Iz navedenog Ustavni sud zaključuje da je apelant imao pristup sudu pune jurisdikcije, kako to zahtijeva član 6. stav 1. Evropske konvencije, te da mu pristup sudu ni na koji način nije onemogućen.

28. Na osnovu svega navedenog Ustavni sud zaključuje da u konkretnom slučaju materijalno-pravni propisi nisu proizvoljno ili nepravično primijenjeni na apelantovu štetu, a njegovo nezadovoljstvo osporenim odlukama ne pokreće, samo po sebi, pitanja u vezi sa zaštićenim ustavnim pravima ili pravima iz Evropske konvencije, niti ima elemenata koji ukazuju na procesnu nepravičnost u smislu člana 6. stav 1. Evropske konvencije. Ustavni sud smatra da u osporenoj odluci Vrhovnog suda nema ničega što bi ukazivalo na proizvoljnost prilikom utvrđivanja i ocjene činjenica ili prilikom primjene materijalnog i procesnog prava, te da osporena odluka sadrži obrazloženje koje zadovoljava zahtjeve prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije. Osim toga, apelant ne ukazuje na bilo kakve procesne nepravičnosti koje bi, eventualno, mogle pokrenuti pitanje kršenja prava na pravično suđenje, pa Ustavni sud, imajući u vidu i stavove Evropskog i Ustavnog suda navedene u ovoj odluci, smatra da su ovi apelantovi navodi neosnovani.

29. Na osnovu svega navedenog, Ustavni sud zaključuje da nema povrede prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Pravo na zabranu diskriminacije

30. Član II/4. Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Uživanje prava i sloboda, predviđenih u ovom članu ili u međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I ovog Ustava, osigurano je svim licima u Bosni i Hercegovini bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je spol, rasa, boja, jezik, vjera, političko i drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.

Član 14. Evropske konvencije glasi:

Uživanje prava i sloboda predviđenih ovom konvencijom osigurava se bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.

Član 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju glasi:

1. Uživanje svih prava određenih zakonom osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili drugi status.

2. Nikoga ne smiju diskriminirati javni organi na bilo kojoj osnovi, kako je i navedeno u stavu 1.

31. Iz navoda apelacije proizlazi da apelant ukazuje na povredu prava na nediskriminaciju iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije u vezi s pravom na rad iz člana 6. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima. Također, apelant se pozvao i na pravo na zabranu diskriminacije prema članu 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju. Apelant je naveo da je diskriminiran u uživanju prava na rad zbog svog zdravstvenog stanja, budući da mu je tuženi dao otkaz dok je bio na bolovanju.

32. U vezi s tim Ustavni sud podsjeća da pravo na rad i pravo na uživanje povoljnih uvjeta rada nije garantirano Ustavom Bosne i Hercegovine niti Evropskom konvencijom koja se prema članu II/2. Ustava Bosne i Hercegovine direktno primjenjuje u Bosni i Hercegovini. Međutim, u Aneksu I tačka 8. Ustava Bosne i Hercegovine-Dodatni sporazumi o ljudskim pravima koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini je, između ostaloga, naveden i Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (1996). Ovim paktom u čl. 6. i 7. je garantirano pravo na rad i pravo na uživanje pogodnih uvjeta rada. Uživanje ovog prava garantirano je članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine kojim je određeno da je uživanje prava i sloboda, predviđenih u ovom članu ili međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I ovog Ustava, osigurano svim licima u Bosni i Hercegovini bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je spol, rasa, boja, jezik, vjera, političko i drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.

33. Dalje, Ustavni sud zapaža da prema praksi Evropskog suda za ljudska prava diskriminacija nastupa ako se lice ili grupa lica koji se nalaze u analognoj situaciji različito tretiraju na osnovu spola, rase, boje, jezika, vjere (...) u pogledu uživanja prava iz Evropske konvencije, a ne postoji objektivno i razumno opravdanje za takav tretman ili upotreba sredstava naspram željenog cilja koji nisu u proporcionalnom odnosu (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Belgijski jezički slučaj*, presuda od 23. jula 1968. godine, serija A, broj 6, stav 10). Pri tome je nevažno je li diskriminacija posljedica različitog zakonskog tretmana ili primjene samog zakona (vidi Evropski sud za ljudska prava, *Irška protiv Velike Britanije*, presuda od 18. januara 1978. godine, serija A, broj 25, stav 226). Član 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju sadrži opći princip zabrane diskriminacije i garantira uživanje svih prava određenih zakonom bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili drugi status.

34. Ustavni sud zapaža da u konkretnom slučaju apelant osim paušalnog navoda da je diskriminiran zbog svog zdravstvenog stanja nije ponudio dokaze i argumente koji bi ukazivali da je on zbog svog zdravstvenog stanja drugačije tretiran u odnosu na druge uposlenike tuženog, niti iz navoda apelacije i dostavljene dokumentacije proizlazi da je djelimično odbijanje apelantovog zahtjeva uvjetovano njegovim zdravstvenim stanjem. Pri tome Ustavni sud zapaža da apelantove uopćene tvrdnje o diskriminaciji bez preciziranja u odnosu na koje lice ili grupu lica je diskriminiran i bez dostave relevantne dokumentacije vezane za te okolnosti, onemogućava Ustavni sud da ispituje apelantove navode o diskriminaciji. S druge strane Ustavni sud zapaža da iz osporenih odluka, kao i dokumentacije u spisu, ne proizlazi da je apelant bio podvrgnut različitom tretmanu u analognoj situaciji, niti je primjena zakona bila proizvoljna ili diskriminirajuća. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da su apelantovi navodi o povredi prava na zabranu diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije u vezi s pravom na rad iz člana 6. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i

kulturnim pravima (1996), te člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, neosnovani.

VIII. Zaključak

35. Ustavni sud zaključuje da nema povrede apelantovog prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, jer u obrazloženju osporene presude Vrhovnog suda ne postoji ništa što bi ukazivalo da je Vrhovni sud svoju odluku donio uz povredu pravila postupka ili da je proizvoljno primijenjeno materijalno i procesno pravo, a u obrazloženju odluke je za svoje stavove dao detaljne, jasne i logične razloge.

36. Također, nije povrijeđeno apelantovo pravo na zabranu diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije u vezi s pravom na rad iz člana 6. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (1996) i člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, jer apelant nije ponudio dokaze i argumente iz kojih proizlazi da je apelant bio različito tretiran u odnosu na druge uposlenike tužene.

37. Na osnovu člana 61. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

38. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Valerija Galić, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine je u Vijeću od pet sudaca, u predmetu broj **AP 2077/09**, rješavajući apelaciju **Spasena Kurušića**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. alineja 2. i članka 61. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ br. 60/05, 64/08 i 51/09), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica
Miodrag Simović, dopredsjednik
Seada Palavrić, dopredsjednica
Mirsad Čeman, sudac
Zlatko M. Knežević, sudac

na sjednici održanoj 10. listopada 2012. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neutemeljena apelacija **Spasena Kurušića**, podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj 118-0-Rev-07-001 101 od 8. travnja 2009. godine i Presude Okružnog suda u Banjaluci broj 011-0-Ž-07-000 209 od 26. listopada 2007. godine.

Odluku objaviti u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“, „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“, „Službenom glasniku Republike Srpske“ i „Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine“.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Spasen Kurušić (u daljnjem tekstu: apelant) iz Kotor Varoši, kojega zastupa Čedo Đukić, odvjetnik iz Banjaluke, podnio je 2. srpnja 2009. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) apelaciju protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 118-0-Rev-07-001 101 od 8. travnja 2009. godine i Presude Okružnog suda u Banjaluci (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj 011-0- Ž-07-000 209 od 26. listopada 2007. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 22. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda, Okružnog suda i sudionika u postupku d.o.o. „Fagus“ Maslovare-Kotor Varoš (u daljnjem tekstu: tuženi) zatraženo je 8. listopada 2009. godine da dostave odgovor na apelaciju.

3. Vrhovni sud je odgovorio 21. listopada 2009. godine, Okružni sud 5. studenoga 2009. godine, dok tuženi nije dostavio odgovor.

4. Na temelju članka 26. stavak 2. Pravila Ustavnog suda, odgovori Vrhovnog i Okružnog suda su dostavljeni apelantu 3. veljače 2010. godine.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta koje proizlaze iz navoda apelacije i dokumenata podastrih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

6. Presudom Osnovnog suda u Kotor Varoši (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj Rs-14/05 od 24. siječnja 2007. godine utvrđeno je da je nezakonit otkaz ugovora o radu koji je tuženi dao apelantu, te su poništena rješenja tuženoga kojima su apelantu otkazani Ugovor o radu broj 01-1214/04 od 24. rujna 2004. godine i Rješenje o prijmu apelanta u radni odnos na određeno vrijeme broj 01-1082/04 od 3. rujna 2004. godine kao nezakonita (stavak I izreke). Istom presudom naloženo je tuženome da apelanta vrati na rad i rasporedi na poslove prema njegovoj stručnoj spremi i radnim sposobnostima u pilani Šiprage, te mu isplati naknadu na ime neisplaćene plaće za kolovoz 2004. godine u iznosu od 190,12 KM, a od 1. rujna 2004. godine za svaki mjesec iznos od po 211,25 KM do vraćanja apelanta na posao zajedno s obračunatom zakonskom zateznom kamatom na svaki mjesečni iznos plaće od dospelosti pa do isplate, kao i da apelantu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.240,14 KM, sve u roku od 15 dana od dana donošenja presude pod prijetnjom prinudne ovrhe (stavak II izreke). Navedenom presudom je odbijen kao neutemeljen apelantov tužbeni zahtjev u dijelu kojim je tražio poništenje kao nezakonite odluke tuženoga na temelju koje je apelantu raskinut ugovor o radu 31. srpnja 2004. godine i u dijelu kojim je tražio naknadu na ime plaće za kolovoz 2004. godine u iznosu preko dosuđenoga (stavak III izreke).

7. U obrazloženju presude Osnovni sud je naveo kako je u provedenome dokaznom postupku utvrđeno da je apelant s tuženim 1. ožujka 2002. godine zaključio ugovor o radu na neodređeno vrijeme na radnom mjestu raznosača rezane građe u pilani u Šipragama. Apelant je bio na bolovanju u razdoblju od 13. travnja do 1. rujna 2004. godine i za vrijeme bolovanja mu je zaključena radna knjižica s 31. srpnjem 2004. godine, a da o tome nema odluke tuženoga. Osnovni sud je dalje utvrdio kako je nakon toga, 1. rujna 2004. godine, apelant s tuženim zaključio ugovor o radu na određeno vrijeme na razdoblje do tri mjeseca, počevši od 1. rujna 2004. godine, na radnome mjestu vitlera elemenata. Tuženi je 3. rujna 2004. godine donio rješenje o prijmu apelanta u radni odnos na određeno vrijeme, te je nakon toga apelantu ponovno otvorena radna knjižica, odnosno staž osiguranja. Osnovni sud je utvrdio kako je tuženi 24. rujna 2004. godine donio rješenje o otkazu ugovora o radu s 1. rujnom 2004. godine zbog učinjene teže povrede radne dužnosti, neopravdanog izostanka s posla u trajanju od tri dana u kalendarskoj godini, iz članka 91. stavak 2. točka 1. i 8. Zakona o radu. Također, Osnovni sud je utvrdio kako tuženi nije dokazao postojanje razloga za otkaz (izostanak apelanta s posla u razdoblju od 1. do 24. rujna 2004. godine) i kako mu nije omogućeno da bude saslušan i iznese svoju obranu u postupku donošenja odluke o otkazu ugovora o radu u smislu članka 115. Zakona o radu. Zbog toga je Osnovni sud zaključio kako je rješenje o prestanku

apelantovoga radnog odnosa od 24. rujna 2004. godine nezakonito, poništio ga i naložio vraćanje apelanta na rad. Osnovni sud je također ocijenio kako apelantu nije prestao radni odnos 31. srpnja 2004. godine jer o tome ne postoji odluka, nego je samo izvršen opis u radnu knjižicu kojim, kako je zaključio Osnovni sud, radni odnos nije prestao. Zbog toga je Osnovni sud smatrao kako nije bilo potrebno donositi rješenje o radnome odnosu na određeno vrijeme od 3. rujna 2004. godine, jer je apelant već bio u radnome odnosu, zbog čega je Osnovni sud poništio navedeno rješenje od 3. rujna 2004. godine. Osnovni sud je odbio apelantov zahtjev za poništenje odluke o prestanku radnoga odnosa od 31. srpnja 2004. godine uz obrazloženje da takva odluka nije ni donesena. S obzirom da je poništio rješenje o prestanku radnog odnosa od 24. rujna 2004. godine, Osnovni sud je utvrdio utemeljenost zahtjeva za naknadu plaće te obvezao tuženoga na isplatu sukladno nalazu sudskog vještaka za razdoblje od rujna 2004. godine do vraćanja na rad, dok je visinu naknade za kolovoz 2004. godine utvrdio prema članku 33. Zakona o zdravstvenom osiguranju, s obzirom da je apelant u tome razdoblju bio na bolovanju.

8. Protiv navedene prvostupanjske presude tuženi je izjavio priziv Okružnom sudu. Odlučujući o prizivu Okružni sud je donio Presudu broj 011-0- Ž-07-000 209 od 26. listopada 2007. godine kojom je priziv tuženog djelomično usvojio i prvostupanjsku presudu preinačio u dosuđujućem dijelu tako što je odbio kao neutemeljen apelantov zahtjev kojim je tražio poništenje kao nezakonitog rješenje tuženog o prijmu apelanta u radni odnos od 3. rujna 2004. godine, zahtjev za vraćanje na rad, kao i zahtjev za naknadu štete u vidu izgubljene zarade za kolovoz 2004. godine i za razdoblje od 1. prosinca 2004. godine do vraćanja na rad (stavak I izreke). Istom presudom je odbijen priziv tuženoga i prvostupanjska presuda potvrđena u dijelu kojim je poništeno kao nezakonito rješenje o otkazu ugovora o radu od 24. rujna 2004. godine, kao i u dijelu kojim je tuženi obvezan apelantu isplatiti naknadu štete u vidu izgubljene zarade za razdoblje od 1. rujna 2004. godine do 1. prosinca 2004. godine u iznosu od po 211,25 KM mjesečno (stavak II izreke). Navedenom presudom Okružni sud je preinačio prvostupanjsku odluku o kamatama tako što je tuženi obvezan na svaki mjesečni iznos iz stavka II izreke drugostupanjske presude platiti zakonsku zateznu kamatu od petnaestog u mjesecu za prethodni mjesec do isplate, te je preinačena i odluka o troškovima postupka tako što svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

9. U obrazloženju presude Okružni sud je utvrdio kako je apelantu radni odnos prestao zaključivanjem radne knjižice s 31. srpnjem 2004. godine bez obzira na to postoji li odluka o otkazu ugovora o radu u materijalnom obliku. Po ocjeni Okružnog suda, apelant se suglasio s takvim stanjem zaključivanjem ugovora o radu na određeno vrijeme, dakle s drugim rokom trajanja i radi obavljanja drugih zadaća. Zbog toga je Okružni sud smatrao kako je zaključak prvostupanjskog suda da je i dalje na snazi ugovor o radu iz 2002. godine pogrešan. Apelant je s tuženim zaključio ugovor o radu na određeno vrijeme 1. rujna 2004. godine, a on ima konstitutivan karakter glede prava i obveza iz radnog odnosa, Okružni sud je zaključio kako rješenje o zasnivanju radnog odnosa na određeno vrijeme od 3. rujna 2004. godine nije od utjecaja na apelantov radno-pravni status, te pošto se temelji na pravno valjanom ugovoru o radu, Okružni sud je odbio apelantov zahtjev da se to rješenje poništi i u tom smislu je preinačio prvostupanjsku presudu. Međutim, Okružni sud je smatrao kako je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da je rješenje od 24. rujna 2004. godine o otkazu ugovora o radu, zaključenog 1. rujna 2004. godine, nezakonito, jer je doneseno oprečno odredbi članka 115. Zakona o radu. Tuženi kao poslodavac, kako je istaknuo Okružni sud, nije omogućio apelantu iznošenje svoje obrane, a otkazao je apelantu ugovor o radu zbog teže povrede radnih obveza. Kako je

apelantu navedenim rješenjem otkazan ugovor o radu na određeno vrijeme, Okružni sud je smatrao da se njegovim poništenjem mogu uspostaviti samo prava iz radnog odnosa na određeno vrijeme regulirana tim ugovorom, s obzirom da je po tome ugovoru radni odnos zasnovan 1. rujna 2004. godine, a prestao bi istekom tri mjeseca, to jeste 1. prosinca 2004. godine. Posljedica poništenja rješenja o otkazu ugovora, kako je zaključio Okružni sud, ne može biti ni vraćanje apelanta na rad, jer to pravo egzistira do isteka roka trajanja ugovora o radu. Zbog navedenoga Okružni sud je smatrao da apelantu pripada pravo na naknadu plaće za rujna, listopada i studeni 2004. godine zbog nezakonitog prestanka radnog odnosa u smislu članka 154. stavak 1. Zakona o obligacionim odnosima u utvrđenim mjesečnim iznosima od 211,25 KM.

10. Apelant je protiv navedene presude Okružnog suda izjavio reviziju, koju je Vrhovni sud odbio kao neutemeljenu Presudom broj 118-0-Rev-07-001 101 od 8. travnja 2009. godine. U obrazloženju presude je istaknuto kako je pravilno drugostupanjski sud zaključio da je apelantov radni odnos zasnovan kod tuženoga na neodređeno vrijeme ugovorom o radu od 1. ožujka 2002. godine prestao s 31. srpnjem 2004. godine zaključivanjem apelantove radne knjižice, bez obzira postoji li o tome odluka tuženoga u materijalnom obliku. Međutim, kako je naveo Vrhovni sud, pogrešan je zaključak drugostupanjskog suda da se apelant suglasio s takvim stanjem zaključujući novi ugovor o radu pod izmijenjenim uvjetima, jer je apelant sukladno odredbi članka 123. stavak 3. Zakona o radu tužbom u konkretnom postupku pobijao zakonitost te odluke. Međutim, prvostupanjski sud je odbio zahtjev za poništenje odluke na temelju koje je apelantu raskinut radni odnos s 31. srpnjem 2004. godine, a protiv koje apelant nije izjavio priziv pa je u tome dijelu prvostupanjska presuda postala pravomoćna s 9. veljačom 2007. godine. Zbog toga je, kako je zaključio Vrhovni sud, bez obzira na razloge prvostupanjskog suda date u prvostupanjskoj presudi i odluka na temelju koje je apelantu prestao radni odnos s 31. srpnjem 2004. godine postala pravomoćna. Pravomoćna odluka sadrži neoborivu pretpostavku o njezinoj zakonitosti, zbog čega drugostupanjski sud, odlučujući o prizivu tuženoga protiv prvostupanjske presude, u dosuđujućem dijelu nije bio ovlašten odlučivati o zakonitosti odbijajućeg dijela prvostupanjske presude. Iz tih razloga, kako je naveo Vrhovni sud, navodi apelantove revizije koji se odnose na razloge drugostupanjske presude glede zakonitosti odluke o prestanku radnoga odnosa apelantu na neodređeno vrijeme s 31. srpnjem 2004. godine nisu od uticaja na ishod konkretnog revizijskog postupka. Iz istih razloga, po mišljenju Vrhovnog suda, neutemeljen je i prigovor revizije kako je izreka drugostupanjske presude nejasna, te da prvostupanjski sud nije izrazio svoj stav u odnosu na apelantov postavljeni tužbeni zahtjev koji je odbijen prvostupanjskom presudom. Navedeno je da se, odlučujući o prizivu tuženoga, drugostupanjski sud kretao u granicama ispitivanja prvostupanjske presude propisanim odredbom članka 221. Zakona o parničnom postupku. Vrhovni sud je naveo kako je drugostupanjski sud pravilno zaključio da je novi ugovor o radu na određeno vrijeme zaključen 1. rujna 2004. godine ostao na snazi jer nije pobijan tužbom, te je rješenje o otkazu toga ugovora koje je tuženi donio 24. rujna 2004. godine nezakonito, jer je oprečno odredbi članka 115. Zakona o radu. Kako je pobijanim rješenjem apelantu otkazan ugovor o radu zaključen na određeno vrijeme od tri mjeseca, drugostupanjski sud je pravilno zaključio kako njegovim poništajem apelantu mogu biti uspostavljena samo ona prava koja proizlaze iz toga ugovora o radu. Kako je po tome ugovoru o radu apelantovo pravo na rad trajalo tri mjeseca, to jeste do 1. prosinca 2004. godine, Vrhovni sud je naveo da je drugostupanjski sud pravilno uočio kako nema osnova za vraćanje apelanta na rad i kako apelantu, u smislu članka 117.

Zakona o radu, pripada pravo na naknadu izgubljene zarade samo za razdoblje od 1. rujna 2004. godine do 1. prosinca 2004. godine u utvrđenim iznosima s pripadajućom kamatom. Stoga se, kako je zaključio Vrhovni sud, ne može prihvatiti kao utemeljen prigovor revizije da je drugostupanjska odluka utemeljena na pogrešnoj primjeni materijalnog prava.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

11. Apelant smatra kako mu je pobijanim odlukama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija), kao i pravo na zabranu diskriminacije u svezi s pravom na rad zagaraniranim člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člankom 14. Europske konvencije u svezi s člankom 6. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima. Apelant se, također, pozvao na opću zabranu diskriminacije iz članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju. Apelant je naveo kako su Okružni i Vrhovni sud proizvoljno i pogrešno primijenili materijalno i procesno pravo, zbog čega su izveli pogrešne zaključke. Istaknuo je kako je prvostupanjska presuda bila povoljna za njega jer je njome bila utvrđena povreda prava iz radnog odnosa, zbog čega je apelant tužbom i pokrenuo radni spor. U dispozitivu prvostupanjske presude je navedeno kako se odbija apelantov tužbeni zahtjev kojim je tražio poništenje odluke na temelju koje mu je raskinut ugovor o radu 31. srpnja 2004. godine, a u obrazloženju je Osnovni sud naveo kako odluka čije se poništenje traži ne postoji i stoga se ne može ni poništiti. Apelant nije imao pravni interes prizivom pobijati odbijajući dio prvostupanjske presude, jer je po njegovome mišljenju iz dispozitiva prvostupanjske presude proizlazilo kako mu radni odnos nije prestao. Međutim, preinačena prvostupanjska presuda je tijekom postupka dobila drugačiji smisao od prvobitnoga, tako što je u odbijajućem dijelu za apelanta postala neprihvatljiva. Istaknuo je kako je u provedenome postupku proizvoljno primijenjeno pravo s obzirom da je zaključenje ugovora pod izmijenjenim uvjetima moguće samo uz istodobni otkaz ranijega ugovora, a ne mjesec dana nakon otkaza, što utvrđuju redoviti sudovi (u konkretnom slučaju sudovi su smatrali da je raniji ugovor prestao 31. srpnja 2004. godine, a da je ugovor pod izmijenjenim uvjetima zaključen 1. rujna 2004. godine). Budući da apelant nije imao pravni interes za priziv protiv prvostupanjske presude i zbog kasnije nemogućnosti da pred Vrhovnim sudom pobija odbijajući dio prvostupanjske presude zbog njezine pravomoćnosti, apelant smatra kako mu je povrijeđeno pravo na pristup sudu. Dalje je istaknuo kako je žrtva diskriminacije u svezi s pravom na rad, i to zbog njegovoga zdravstvenog stanja, jer je otkaz ugovora o radu dobio u vrijeme dok je bio na bolovanju.

b) Odgovor na apelaciju

12. U odgovoru Vrhovnog suda je navedeno kako ostaje u cjelini kod razloga iz obrazloženja odluke tog suda, te smatra kako nisu povrijeđena apelantova prava na čiju povredu se pozvao u apelaciji.

13. U odgovoru Okružnog suda je istaknuto kako apelant tijekom sudskog postupka nije predložio niti proveo ni jedan dokaz koji bi ukazao na diskriminaciju apelanta u postupku zasnivanja i prestanka radnog odnosa. Dalje je istaknuto kako je taj sud, odlučujući o prizivu tuženoga, cijenio sve dokaze, te je naveo konkretne materijalpravne norme koje je primijenio u razrješenju konkretnog spora. Dalje je naveo kako su bez osnova apelantovi navodi o proizvoljnoj primjeni prava, kao i da je taj sud prekoračio svoje ovlasti i ispitivao prvostupanjsku presudu izvan okvira prizivnih navoda. Također je navedeno kako je apelantu bio omogućen pristup sudu i pravično suđenje, kako mu

je omogućeno predlaganje i provedba svih dokaza koje je smatrao relevantnim za odluku o predmetu spora. Istaknuto je kako iz provedenih dokaza ne proizlazi da je apelant na bilo koji način diskriminiran u konkretnom postupku, te je apelacija neutemeljena.

V. Relevantni propisi

14. U **Zakonu o radu** („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 38/00, 40/00, 47/02, 38/03 i 66/03) relevantna odredba glasi:

Članak 114.

Otkaz ugovora o radu poslodavac daje u pismenom obliku, uz navođenje razloga zbog kojih otkazuje ugovor.

Primjerak akta kojim otkazuje ugovor o radu poslodavac je dužan da dostavi radniku.

Članak 115.

Ako poslodavac radniku daje otkaz ugovora o radu zbog teže povrede radnih obveza, dužan je da radniku omogući da bude saslušan i da iznese svoju obranu, ukoliko je to moguće s obzirom na okolnosti, kao i da razmotri mišljenje sindikata ili savjeta radnika, ako mu je mišljenje dostavljeno prije donošenja konačne odluke.

Poslodavac može dati otkaz ugovora o radu iz razloga navedenih u stavu 1. ovog članka u roku od 30 dana od dana saznanja za povredu radnih obveza i za učinioca povrede.

U slučaju spora pred nadležnim sudom, poslodavac je dužan da dokaže postojanje razloga za otkaz ugovora o radu.

15. U **Zakonu o parničnom postupku** („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 58/03, 85/03, 63/07, 74/05 i 49/09) relevantne odredbe glase:

Članak 196. st. 1. i 2.

(1) Presuda koja se više ne može pobijati žalbom postaje pravomoćna.

(2) Sud tokom cijelog postupka po službenoj dužnosti pazi je li stvar pravomoćno presuđena, i ako utvrdi da je parnica pokrenuta o zahtjevu o kojem je već pravomoćno odlučeno, odbacit će tužbu.

Članak 221.

Drugostupanjski sud ispituje prvostupanjsku presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom, u granicama razloga navedenih u prizivu, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu materijalnog prava i povrede odredaba parničnog postupka koje se odnose na stranačku sposobnost i zastupanje

VI. Dopustivost

16. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovome ustavu kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojega suda u Bosni i Hercegovini.

17. Sukladno članku 16. stavak 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku kojega je koristio.

18. U konkretnom slučaju predmet pobijanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj I18-0-Rev-07-001 101 od 8. travnja 2009. godine, protiv koje nema drugih učinkovitih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Pobijanu presudu apelant je primio 12. svibnja 2009. godine. Apelacija je podnesena 2. srpnja 2009. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 16. stavak 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 16. st. 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer nije očevidno (*prima facie*) neutemeljena, niti postoji neki drugi formalni razlog zbog kojega apelacija nije dopustiva.

19. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 16. st. 1, 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio kako predmetna apelacija ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

20. Apelant smatra kako mu je pobijanim odlukama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, kao i pravo na zabranu diskriminacije u svezi s pravom na rad iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije u svezi s člankom 6. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, te pravo na opću zabranu diskriminacije iz članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju.

Pravo na pravično suđenje

21. Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode ovog članka, stavak 2., što uključuje:

(e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava vezana za krivične postupke.

22. Članak 6. stavak 1. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom.

23. Ustavni sud opaža kako se u konkretnom postupku, koji je okončan pobijanom presudom Vrhovnog suda, odlučivalo o apelantovom tužbenom zahtjevu usmjerenom na poništenje odluka tuženoga o otkazu ugovora o radu, apelantovome vraćanju na posao i isplati plaća, te zaključuje kako se radi o predmetu građansko-pravne prirode iz čega proizlazi da je članak 6. Europske konvencije primjenljiv na apelantov slučaj. S obzirom na navedeno, Ustavni sud će ispitati je li postupak pred sudom bio pravičan onako kako to zahtijeva članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članak 6. stavak 1. Europske konvencije.

24. Apelant je naveo kako su Vrhovni i Okružni sud pogrešno ocijenili dokaze i pogrešno primijenili odredbe materijalnog i procesnog prava.

25. Razmatrajući apelantove navode o povredi prava na pravično suđenje koji se odnose na proizvoljnu primjenu materijalnog i procesnog prava, Ustavni sud ukazuje kako prema praksi Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) i Ustavnog suda, zadaća ovih sudova nije preispitivati zaključke redovitih sudova glede činjeničnog stanja i primjene materijalnog prava (vidi Europski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. lipnja 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije mjerodavan supstituirati redovite sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je općenito zadaća redovitih sudova ocijeniti činjenice i dokaze koje su izveli (vidi Europski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. svibnja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadaća Ustavnog suda je ispitati je li eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te je li primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminacijska. Dakle, u okviru apelacijske nadležnosti Ustavni sud se bavi isključivo pitanjem eventualne povrede ustavnih prava ili prava iz Europske konvencije u postupku pred redovitim sudovima, pa će u konkretnom slučaju Ustavni sud ispitati je li postupak u cjelini bio pravičan na način koji zahtijeva članak 6. stavak 1. Europske konvencije (vidi Ustavni sud, Odluka broj AP 20/05 od 18. svibnja 2005. godine, objavljena u „Službenom glasniku BiH“ broj 58/05).

26. Ustavni sud opaža kako je u provedenome parničnom postupku u konačnici djelomično udovoljeno apelantovome tužbenom zahtjevu i to u svezi s pravima iz ugovora o radu na određeno vrijeme. S druge strane, dio tužbenoga zahtjeva je odbijen budući da apelant nije izjavljivao priziv protiv odbijajućega dijela prvostupajnske presude, te zbog pravomoćnosti toga dijela apelant više nije imao procesnu mogućnost taj dio prvostupajnske presude pobijati revizijom pred Vrhovnim sudom. Stoga, imajući u vidu okolnosti konkretnoga predmeta, Ustavni sud, oprečno apelantovim navodima, ne nalazi proizvoljnost u primjeni relevantnih odredbi ZPP-a, u situaciji kada je Vrhovni sud zaključio kako drugostupajnski sud u prizivnom postupku nije bio ovlašten odlučivati o zakonitosti odbijajućeg dijela prvostupajnske presude u kojemu je odlučivao o prizivu tuženoga protiv prvostupajnske presude. Tuženi je podnio priziv protiv prvostupajnske presude samo u dosuđujućem dijelu budući da nije imao interesa pobijati prvostupajnsku odluku u dijelu u kojemu je apelantov tužbeni zahtjev odbijen. U tome kontekstu Ustavni sud opaža kako apelant nije protiv odbijajućeg dijela prvostupajnske presude podnio priziv (iako nije udovoljeno tome dijelu njegovog tužbenog zahtjeva), zbog čega Ustavni sud ne nalazi proizvoljnost u zaključku Vrhovnog suda da je drugostupajnska odluka pravilna budući da je neprijeporno da drugostupajnski sud, prema odredbi članka 221. ZPP-a, prvostupajnsku presudu ispituje samo u onome dijelu koji se pobija prizivom i u granicama razloga navedenih u prizivu. Imajući u vidu da je u apelantovome slučaju, dakle, prvostupajnska odluka u odbijajućem dijelu postala pravomoćna, Ustavni sud ne nalazi proizvoljnost u zaključku Vrhovnog sud kako u revizijskom postupku nije mogao cijeniti apelantove navode vezane za zakonitosti odluke o prestanku radnog odnosa apelantu na neodređeno vrijeme s 31. srpnjem 2004. godine. S druge strane Ustavni sud opaža kako je Vrhovni sud u revizijskom postupku preispitao nižestupajnske presude, donoseći zaključak da revizija protiv drugostupajnske presude nije utemeljena, pri tome jasno obrazloživši svoju odluku s aspekta primjene relevantnog materijalnog prava, a takvo obrazloženje Ustavni sud ne smatra ni proizvoljnim, ni neargumentiranim. Stoga, sagledavši postupak u cjelini, Ustavni sud smatra kako je Vrhovni sud za svoju odluku dao jasna i logična obrazloženja iz kojih se ne može zaključiti proizvoljnost u ocjeni utvrđenog činjeničnog stanja i primjeni materijalnog i procesnog prava.

27. U odnosu na apelantove navode kako mu je povrijeđeno pravo na pristup sudu jer nije imao pravni interes za podnošenje priziva protiv prvostupajnske presude, a kasnije nije mogao revizijom pred Vrhovnim sudom pobijati odbijajući dio prvostupajnske presude zbog njezine pravomoćnosti, Ustavni sud podsjeća na svoj ranije usvojeni stav o tome kako ne postoji povreda prava na pristup sudu u situaciji kada je osoba imala pristup sudu pune jurisdikcije i pred kojim je osoba tužbom zahtijevala zaštitu svojih prava (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 107/03 od 29. rujna 2004. godine, st. 25-28, objavljena u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“ broj 54/04). Ustavni sud ukazuje da su redoviti sudovi proveli parnični postupak, da je apelant imao mogućnost podnošenja priziva protiv dijela prvostupajnske presude kojim je odbijen njegov zahtjev za poništenje odluke o raskidanju ugovora o radu s 31. srpnjem 2004. godine, a da je Vrhovni sud u postupku revizije o tom pitanju odlučio sukladno procesnom zakonu, odnosno konačnom meritornom odlukom je riješio predmet spora. Iz navedenoga Ustavni sud zaključuje da je apelant imao pristup sudu pune jurisdikcije, kako to zahtijeva članak 6. stavak 1. Europske konvencije, te da mu pristup sudu ni na koji način nije onemogućen.

28. Na temelju svega navedenoga Ustavni sud zaključuje da u konkretnom slučaju materijalno-pravni propisi nisu proizvoljno

ili nepravično primijenjeni na apelantovu štetu, a njegovo nezadovoljstvo pobijanim odlukama ne pokreće, samo po sebi, pitanja u svezi sa zaštićenim ustavnim pravima ili pravima iz Europske konvencije, niti ima elemenata koji ukazuju na procesnu nepravičnost u smislu članka 6. stavak 1. Europske konvencije. Ustavni sud smatra kako u pobijanoj odluci Vrhovnog suda nema ničega što bi ukazivalo na proizvoljnost prilikom utvrđivanja i ocjene činjenica ili prilikom primjene materijalnog i procesnog prava, te kako pobijana odluka sadrži obrazloženje koje zadovoljava zahtjeve prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije. Osim toga, apelant ne ukazuje na bilo kakve procesne nepravičnosti koje bi, eventualno, mogle pokrenuti pitanje kršenja prava na pravično suđenje, pa Ustavni sud, imajući u vidu i stavove Europskog i Ustavnog suda navedene u ovoj odluci, smatra da su ovi apelantovi navodi neutemeljeni.

29. Na temelju svega navedenoga, Ustavni sud zaključuje kako nema povrede prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

Pravo na zabranu diskriminacije

30. Članak II/4. Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

30. Članak II/4. Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Uživanje prava i sloboda, predviđenih ovim člankom ili u međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I ovom Ustavu, osigurano je za sve osobe u Bosni i Hercegovini bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi kao što je spol, rasa, boja, jezik, vjera, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, vezivanje za neku nacionalnu manjinu, imovina, rođenje ili drugi status.

Članak 14. Europske konvencije glasi:

Uživanje prava i sloboda predviđenih ovom konvencijom osigurava se bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, sveza sa nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.

Članak 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju glasi:

1. Uživanje svih prava određenih zakonom osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili drugi status.

2. Nikoga ne smiju diskriminirati javni organi na bilo kojoj osnovi, kako je i navedeno u stavu 1.

31. Iz navoda apelacije proizlazi da apelant ukazuje na povredu prava na nediskriminaciju iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije u svezi s pravom na rad iz članka 6. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima. Također, apelant se pozvao i na pravo na zabranu diskriminacije prema članku 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju. Apelant je naveo da je diskriminiran u uživanju prava na rad zbog svog zdravstvenog stanja, budući da mu je tuženi dao otkaz dok je bio na bolovanju.

32. U svezi s tim Ustavni sud podsjeća kako pravo na rad i pravo na uživanje povoljnih uvjeta rada nije garantirano Ustavom Bosne i Hercegovine niti Europskom konvencijom koja se prema članku II/2. Ustava Bosne i Hercegovine izravno primjenjuje u Bosni i Hercegovini. Međutim, u Aneksu I točka 8. Ustava Bosne i Hercegovine-Dodatni sporazumi o ljudskim pravima koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini je, između ostaloga, naveden i Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (1996). Ovim paktom u čl. 6. i 7. je garantirano pravo na rad i pravo na uživanje pogodnih uvjeta rada. Uživanje ovoga prava je garantirano člankom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine

kojim je određeno da je uživanje prava i sloboda, predviđenih u ovome članku ili međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I ovog Ustava, osigurano svim osobama u Bosni i Hercegovini bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi kao što je spol, rasa, boja, jezik, vjera, političko i drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.

33. Dalje, Ustavni sud opaža kako prema praksi Europskog suda za ljudska prava diskriminacija nastupa ako se osoba ili skupina osoba koje se nalaze u analognoj situaciji različito tretiraju na temelju spola, rase, boje, jezika, vjere (...) glede uživanja prava iz Europske konvencije, a ne postoji objektivno i razumno opravdanje za takav tretman ili uporaba sredstava naspram željenoga cilja koji nisu u proporcionalnom odnosu (vidi Europski sud za ljudska prava, *Belgijski jezički slučaj*, presuda od 23. srpnja 1968. godine, serija A, broj 6, stavak 10). Pri tome je nevažno je li diskriminacija posljedica različitog zakonskog tretmana ili primjene samog zakona (vidi Europski sud za ljudska prava, *Irska protiv Velike Britanije*, presuda od 18. siječnja 1978. godine, serija A, broj 25, stavak 226). Članak 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju sadrži opće načelo zabrane diskriminacije i garantira uživanje svih prava određenih zakonom bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili drugi status.

34. Ustavni sud opaža kako u konkretnom slučaju apelant osim paušalnog navoda da je diskriminiran zbog svog zdravstvenog stanja nije ponudio dokaze i argumente koji bi ukazivali kako je on zbog svoga zdravstvenog stanja drugačije tretiran u odnosu na druge uposlenike tuženoga, niti iz navoda apelacije i dostavljene dokumentacije proizlazi da je djelomično odbijanje apelantovoga zahtjeva uvjetovano njegovim zdravstvenim stanjem. Pri tome Ustavni sud opaža kako apelantove uopćene tvrdnje o diskriminaciji bez preciziranja u odnosu na koje su osoba ili skupina osoba diskriminirani i bez dostave relevantne dokumentacije vezane za te okolnosti, onemogućuje Ustavni sud da ispituje apelantove navode o diskriminaciji. S druge strane Ustavni sud opaža kako iz pobijanih odluka, kao i dokumentacije u spisu, ne proizlazi da je apelant bio podvrgnut različitom tretmanu u analognoj situaciji, niti je primjena zakona bila proizvoljna ili diskriminirajuća. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje kako su apelantovi navodi o povredi prava na zabranu diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije u svezi s pravom na rad iz članka 6. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (1996), te članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju, neutemeljeni.

VIII. Zaključak

35. Ustavni sud zaključuje kako nema povrede apelantovoga prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, jer u obrazloženju pobijane presude Vrhovnog suda ne postoji ništa što bi ukazivalo da je Vrhovni sud svoju odluku donio uz povredu pravila postupka ili da je proizvoljno primijenjeno materijalno i procesno pravo, a u obrazloženju odluke je za svoje stavove dao detaljne, jasne i logične razloge.

36. Također, nije povrijeđeno apelantovo pravo na zabranu diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije u svezi s pravom na rad iz članka 6. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (1996) i članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju, jer apelant nije ponudio dokaze i argumente iz kojih

proizlazi da je apelant bio različito tretiran u odnosu na druge uposlenike tužene.

37. Na temelju članka 61. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

38. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Valerija Galić, v. r.

1108

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudija, u predmetu broj **АП 2086/09**, rješavajući apelaciju **Мехмеда Пашагића** на основу члана VI/3б) Устава Босне и Херцеговине, члана 59 став 2 алинеја 2, члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 1 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“ бр. 60/05, 64/08 и 51/09), у саставу:

Валерија Галић, председница
Миодраг Симовић, потпредседник
Сеада Палаврић, потпредседница
Мирсад Ћеман, судија
Златко М. Кнежевић, судија

на сједници одржаној 10. октобра 2012. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација **Мехмеда Пашагића**.

Утврђује се повреда права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Укида се Пресуда Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 070-0-Рев-08-001156 од 27. марта 2009. године.

Налаже се Врховном суду Федерације Босне и Херцеговине да по хитном поступку донесе нову одлуку у складу с чланом II/3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Врховном суду Федерације Босне и Херцеговине да, у складу с чланом 74 став 5 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о мјерама које су предузетим с циљем да се изврши ова одлука.

Одлуку објавити у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“, „Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине“, „Службеном гласнику Републике Српске“ и „Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Мехмед Пашагић (у даљњем тексту: апелант) из Врнограча, ког заступа Ибрахим Кадић, адвокат из Велике Кладуше, поднио је 2. јула 2009. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Врховни суд) број 070-0-Рев-08-001156 од 27. марта 2009. године, Пресуде Кантоналног суда у Бихаћу (у даљњем тексту: Кантонални суд) број 001-0-Гж-07-001 458 од 7. новембра 2007. године и Пресуде Општинског суда у Великој Кладуши (у даљњем тексту: Општински суд) број 023-0-П-07-000 145 од 22. августа 2007. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 22 ст. 1 и 2 Правила Уставног суда, од Врховног суда, Кантоналног суда и Општинског суда, те ЈП БиХ Поште Сарајево, Центар Пошта Бихаћ (у даљњем тексту: тужени), затражено је 5. и 6. октобра 2009. године да доставе одговор на апелацију.

3. Врховни суд и Кантонални суд су одговор доставили 9. октобра 2009. године, а Општински суд 21. октобра 2009. године. Тужени, коме је апелација достављена на одговор 7. октобра 2010. године, није доставио одговор на апелацију.

4. На основу члана 26 став 2 Правила Уставног суда, одговори на апелацију достављени су апеланту 29. јануара 2010. године.

III. Чињенично стање

5. Општински суд је у поновном поступку Пресудом број 023-0-П-07-000 145 од 22. августа 2007. године, која је потврђена Пресудом Кантоналног суда број 001-0-Гж-07-001 458 од 7. новембра 2007. године, обавезао туженог да апеланту исплати законску затезну камату на главни дуг у износу од 24.861,80 КМ почев од 22. јула 2004. године до коначне исплате. Апелантов тужбени захтјев је одбијен као неоснован у дијелу којим је тражио да му тужени исплати законске затезне камате у временском периоду од 1. фебруара 1996. године па до исплате на појединачно означене износе.

6. Из образложења пресуде произилази да је Општински суд Пресудом број ПР-15/00 од 16. септембра 2004. године, која је у цјелини потврђена Пресудом Кантоналног суда број РСЖ-916/04 од 20. јула 2005. године, по апелантовом тужбеном захтјеву од 14. јула 1998. године преиначеном на рочишту одржаном 22. јула 2004. године, у претежном дијелу удовољио апелантовом тужбеном захтјеву, тако што је утврдио да су одлуке туженог о престанку апелантовог радног односа незаконите, с налогом туженом да га врати на посао, те да му по основу неисплаћених плата у периоду од 1. јануара 1996. године до 1. августа 2000. године исплати износ од 24.861,80 КМ са законском затезном каматом почев од 14. јула 1998. године до коначне исплате. Врховни суд је, одлучујући о ревизији туженог, Пресудом број Рев-1088/05 од 26. октобра 2006. године пресуду Кантоналног суда укинуо у дијелу одлуке о каматама и предмет вратио на поновно одлучивање. Врховни суд је указао да је ревизија основана у дијелу који се односи на датум рачунања затезне камате на досуђене износе неисплаћене плате након 14. јула 1998. године, јер до тог датума, као дана утужења, нису доспјели сви износи за исплату. Кантонални суд је Рјешењем број 001-0-Гж-07-000 262 од 15. фебруара 2007. године жалбу туженог уважио и првостепену пресуду укинуо у дијелу одлуке о каматама, те предмет вратио Општинском суду на поновни поступак.

7. Даље, у образложењу пресуде је истакнуто да је апелант у поновном поступку одредио тужбени захтјев на припремном рочишту од 4. јула 2007. године тако што је тражио да се тужени обавезе да му исплати законске затезне камате за сваку појединачну мјесечну плату у периоду од 1. јануара 1996. године до 1. августа 2000. године, тако што ће на одређене висине сваке појединачне мјесечне плате обрачунати законске затезне камате почев од првог у мјесецу за претходни мјесец до коначне исплате.

8. У образложењу пресуде је указано да је међу странкама било неспорно да је тужени апеланту исплатио цјелокупан износ утврђен Пресудом овог суда број ПР-15/00 од 16. септембра 2004. године, и то главни дуг од 24.861,80 КМ на дан 2. септембра 2005. године, као и претходно обрачунату камату на главни дуг за период од 14. јула 1998.

године до 7. септембра 2005. године у износу од 26.234,58 КМ на дан 7. септембра 2005. године, као и досуђени износ трошкова поступка. Даље, указано је да је међу странкама била спорна висина стопе затезне камате на појединачне мјесечне износе плате. Општински суд је указао да је чл. 324 ст. 1 и 2, чл. 277 став 1 и чланом 297 став 3 Закона о облигационим односима (у даљњем тексту: ЗОО) регулисано да дужник почиње да доцни када не испуни обавезу у року који је одређен за испуњење, а ако овај рок није одређен онда када га повјерилац позове да то учини, поред осталог, започињањем поступка чија је сврха испуњење обавезе, да дужник који доцни у испуњењу новчане обавезе дугује поред главнице и камату по стопи одређеној законом, те да на повремена доспјела новчана потраживања затезна камата тече од дана када је за њихову исплату захтјев поднесен суду. Даље, указано је да је апелант у тужби од 14. јула 1998. године, између осталог, тражио исплату неисплаћених плата од 19. децембра 1993. године па даље, али не и исплату затезних камата. На рочишту одржаном 22. јула 2004. године апелант је одредио тужбени захтјев у односу на висину неисплаћених плата и тек на том рочишту истакао захтјев да се исплате законске затезне камате на цјелокупно потраживање неисплаћених плата, али од дана подношења тужбе. С обзиром да се у конкретном случају радило о повременим доспјелим потраживања (неисплаћене плате), цјелокупно потраживање по том основу је доспјело на дан истицања захтјева за исплату законских затезних камата, тј. 22. јула 2004. године, с обзиром да је главни дуг настао у периоду од 1. јануара 1996. године до 1. августа 2000. године, те како је Пресуда број ПР-15/00 од 16. септембра 2004. године у односу на утврђену висину потраживања по основу неисплаћених плата за тај период правоснажна с 20. јулом 2005. године, апелантов тужбени захтјев за исплату затезних камата на досуђени износ је усвојен али од дана кад је поднесен захтјев за исплату затезних камата, тј. 22. јула 2004. године па до исплате.

9. Кантонални суд је, одлучујући о апелантовој жалби, утврдио да је чињенично стање потпуно и правилно утврђено, те је закључио да је затезна камата правилно обрачуната и исплаћена. Кантонални суд је истакао да су плате повремена новчана давања на која, у смислу члана 279 став 3 ЗОО, камата тече од дана када је суду поднесен захтјев за исплату главног дуга јер је моментом подношења тужбе суду дужник позван да изврши своје обавезе.

10. Врховни суд је Пресудом број 070-0-Рев-08-001156 од 27. марта 2009. године апелантову ревизију изјављену против другостепене пресуде одбио као неосновану. У образложењу пресуде је указано да је апелант захтјев за исплату законских затезних камата на цјелокупно потраживање истакао на рочишту одржаном 22. јула 2004. године, а од када су му, у складу с чланом 279 став 3 ЗОО, и досуђене. На основу наведеног закључено је да је другостепена пресуда донесена правилно и законито.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

11. Апелант сматра да му је оспореним пресудама повријеђено право на правично суђење из члана III(3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, због тога што су редовни судови произвољно тумачили и примијенили материјално право. По његовом мишљењу, требало је да му се законске затезне камате обрачунају и досуде за сваки појединачно одређени мјесечни износ доспјеле а неисплаћене плате, и то од 1. фебруара 1996. године (јер му је тог дана доспјела права неисплаћена плата)

па до 1. августа 2000. године када је враћен на посао код тужене.

б) Одговор на апелацију

12. Врховни суд је у одговору на апелацију истакао да је оспорена пресуда донесена у складу с одредбама материјалног и процесног права, те одредбама Устава Босне и Херцеговине и Европском конвенцијом, па да апелација треба да се одбије као неоснована.

13. Кантонални суд је у одговору на наводе из апелације истакао да у свему остаје код разлога и образложења из образложења оспорене пресуде.

14. Општински суд је истакао да је његова пресуда потврђена пресудом Кантоналног суда, против које је Врховни суд апелантову ревизију одбио као неосновану, те да у поступку пред овим судом није повријеђено апелантово право на правично суђење произвољним тумачењем и примјеном материјалног права.

V. Релевантни прописи

15. **Закон о раду Федерације Босне и Херцеговине** („Службене новине ФБиХ“ бр. 43/99, 32/00 и 29/02) у релевантном дијелу гласи:

Члан 68.

Плате запосленика утврђују се колективним уговором, правилником о раду и уговором о раду.

Члан 70.

Колективним уговором, правилником о раду или уговором о раду одређују се периоди исплате плате, који не могу бити дужи од 30 дана.

16. **Општи колективни уговор за територију Федерације Босне и Херцеговине** („Службене новине ФБиХ“ број 19/00) у релевантном дијелу гласи:

Члан 3.

Послодавац је дужан најмање једанпут мјесечно обрачунати и исплатити плату запосленику.

17. **Закон о облигационим односима** („Службени лист СФРЈ“ бр. 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89, те „Службени лист РБиХ“ бр. 2/92, 13/93 и 13/94 и „Службене новине ФБиХ“ број 29/03) у релевантном дијелу гласи:

III. Затежна камата

Кад се дузује

Члан 277.

Дужник који закасни с испуњењем новчане обавезе дузује поред главнице и затезну камату према стопи утврђеној савезним законом.

Камата на камату

Члан 279.

(1) На доспјелу а неисплаћену уговорену или законску камату као и на друга повремена новчана давања не течне затезна камата, изузев када је то законом одређено.

(2) На износ неисплаћене камате може се захтијевати камата само од дана када је суду поднесен захтјев за њену исплату.

(3) На повремена доспјела новчана давања течне затезна камата од дана када је суду поднесен захтјев за њихову исплату.

Члан 372.

Потраживања повремених давања која достијевају годишње или у краћим одређеним размацима времена (повремена потраживања), па било да се ради о споредним повременим потраживањима, као што је потраживање камата, било да се ради о таквим повременим потраживањима у којима се исцрпљује само право, као што је потраживање издржавања, застарјевају за три године од доспјелости сваког појединог давања.

[...]

VI. Допустивост

18. У складу с чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

19. У складу с чланом 16 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући сходно закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

20. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Врховног суда број 070-0-Рев-08-001156 од 27. марта 2009. године против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих сходно закону. Затим, оспорену пресуду апелант је примио 6. маја 2009. године, а апелација је поднесена 2. јула 2009. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 16 став 1 Правила Уставног суда. На крају, апелација испуњава и услове из члана 16 ст. 2 и 4 Правила Уставног суда, јер није очигледно (*prima facie*) неоснована, нити постоји неки други формални разлог због ког апелација није допуштена.

21. Имајући у виду одредбе члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине и члана 16 ст. 1, 2 и 4 Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

22. Апелант оспорава наведене пресуде тврдећи да му је тим пресудама повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

Право на правично суђење

23. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.

Члан 6 став 1 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основаности било какве кривичне оптужбе против њега, свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. [...]

24. Апелант сматра да му је право на правично суђење повријеђено јер су редовни судови произвољно примијенили материјално право и одбили његов тужбени захтјев којим је тражио да му се законске затезне камате обрачунају за сваки појединачни мјесечни износ доспјеле а неисплаћене плате.

25. Из оспорених пресуда произилази да је апелантовом тужбеном захтјеву дјелимично удовољено на основу члана 279 став 3 ЗОО уз образложење да плате представљају повремена новчана давања из члана 372 став 1 ЗОО, па да је тужени почео да доцни према апеланту подношењем преиначеног тужбеног захтјева на рочишту од 22. јула 2004. године којим је тражио да му се исплате законске затезне камате на цјелокупни износ дуговања, према чему је тужени обавезан да на цјелокупни утврђени износ потраживања плати законске затезне камате од овог датума па до исплате.

26. Уставни суд указује да је о истом чињеничном и правном питању одлучивао у двије своје водеће одлуке: у Одлуци број *АП 658/07* (види Уставни суд, одлука о допустивости и меритуму од 10. јуна 2009. године, објављена у „Службеном гласнику БиХ“ број 82/09) у којој је утврдио кршење права на имовину и у Одлуци број *АП 2159/07* (види Уставни суд, одлука о допустивости и меритуму од 11. фебруара 2010. године, објављена на веб страници Уставног суда: <http://www.ustavnisud.ba>) у којој је утврдио кршење права на правично суђење. У оба случаја апеланти су покренули питање кршења права на правично суђење, односно права на имовину, због одлуке судова о почетку тока затезне камате на потраживања из радног односа. Уставни суд је, разматрајући те апелације, између осталог, закључио да је, због одлуке судова да апелантима на досуђене износе накнаде плата из радног односа досуде законску затезну камату примјеном одредбе члана 279 став 3. 300, повријеђено уставно право апеланата на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, односно право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције. Наиме, у тим одлукама Уставни суд је указао да плата и остала потраживања из радног односа не могу да се дефинишу као повремена давања из члана 372 став 1 300 у вези с чланом 279 став 3 300. Плата и нека потраживања из радног односа, нпр. накнада за трошкове превоза, како је истакао Уставни суд, исплаћују се мјесечно, у сукцесивном обрачуна и континуирано, а нека примања, нпр. регрес, исплаћују се годишње. Уставни суд је, такође, истакао да ова потраживања из радног односа не могу да се третирају као повремено давање у оквиру законских одредаба којима се регулише питање „камате на камату“ у члану 279 став 3 300, већ да плата и нека друга новчана потраживања из радног односа доспијевају тачно одређеног датума од ког послодавац почиње да доцни и плаћа законску затезну камату због неизвршења новчане обавезе, што је регулисано чланом 277 300. Стога је Уставни суд у наведеним предметима закључио да су примјена закона у односу на почетак тока затезне камате и закључак о томе да су плате повремена потраживања произвољно образложени, те да је прекршено право на имовину, односно право на правично суђење.

27. У конкретном случају Уставни суд се позива на образложење и разлоге дате у Одлуци о допустивости и меритуму број *АП 2159/07* (став 22) у вези с правом на правично суђење, будући да разлози наведени у тој одлуци у односу на кршење права на правично суђење могу да се примијене и на ову одлуку. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да, у конкретном случају, одлука Врховног суда у погледу почетка тока законске затезне камате не задовољава стандарде члана 6 став 1 Европске конвенције.

28. Уставни суд закључује да у конкретном случају постоји кршење апелантовог права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

VIII. Закључак

29. Уставни суд закључује да постоји повреда права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције када се редовни суд произвољно позове на одредбу материјалног права на којој је своју одлуку засновао, при томе пропустивши да образложи своју одлуку на начин који би задовољио стандарде права на правично суђење.

30. На основу члана 61 ст. 1 и 2 и члана 64 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

31. Сходно члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједница
Уставног суда Босне и Херцеговине
Валерија Галић, с. р.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Вјећу од пет судија, у предмету број **АП 2086/09**, рјешавајући апелацију **Mehmeda Pašagića** на основу члана VI/3.b) Устава Босне и Херцеговине, члана 59. став 2. аинеја 2, члана 61. ст. 1. и 2. и члана 64. став 1. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“ br. 60/05, 64/08 и 51/09), у саставу:

Valerija Galić, predsjednica
Miodrag Simović, potpredsjednik
Seada Palavrić, potpredsjednica
Mirsad Čeman, sudija
Zlatko M. Knežević, sudija
на сједници одржаној 10. октобра 2012. године donio је

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija **Mehmeda Pašagića**.

Utvrđuje se повреда права на правично суђење из члана II/3.e) Устава Босне и Херцеговине и члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Ukida se Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine број 070-0-Rev-08-001156 од 27. марта 2009. године.

Nalaze se Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine да по hitnom поступку donese novu одлуку у складу с чланом II/3.e) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Nalaze se Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine да, у складу с чланом 74. став 5. Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о подузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

Odluku objaviti у „Службеном гласнику Босне и Херцеговине“, „Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине“, „Службеном гласнику Републике Српске“ и „Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине“.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Mehmed Pašagić (у daljnjem tekstu: apelant) из Vrnograča, којег zastupa Ibrahim Kadić, адвокат из Velike Kladuše, podnio је 2. јула 2009. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у daljnjem tekstu: Уставни суд) против Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (у daljnjem tekstu: Vrhovni sud) број 070-0-Rev-08-001156 од 27. марта 2009. године, Presude Kantonalnog suda у Бићаћу (у daljnjem tekstu: Kantonalni sud) број 001-0-Gž-07-001 458 од 7. новембра 2007. године и Presude Općinskog suda у Velikoj Kladuši (у daljnjem tekstu: Općinski sud) број 023-0-P-07-000 145 од 22. августа 2007. године.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. На основу члана 22. ст. 1. и 2. Правила Уставног суда, од Врховног суда, Kantonalnog suda и Općinskog suda, те JP BiH Pošte Sarajevo, Centar Pošta Bihać (у daljnjem tekstu: tuženi), zatraženo је 5. и 6. октобра 2009. године да dostave odgovor на апелацију.

3. Vrhovni sud и Kantonalni sud су odgovor dostavili 9. октобра 2009. године, а Općinski sud 21. октобра 2009. године.

Tuženi, kojem je apelacija dostavljena na odgovor 7. oktobra 2010. godine, nije dostavio odgovor na apelaciju.

4. Na osnovu člana 26. stav 2. Pravila Ustavnog suda, odgovori na apelaciju dostavljeni su apelantu 29. januara 2010. godine.

III. Činjenično stanje

5. Općinski sud je u ponovnom postupku Presudom broj 023-0-P-07-000 145 od 22. augusta 2007. godine, koja je potvrđena Presudom Kantonalnog suda broj 001-0-GŽ-07-001 458 od 7. novembra 2007. godine, obavezao tuženog da apelantu isplati zakonsku zateznu kamatu na glavni dug u iznosu od 24.861,80 KM počevši od 22. jula 2004. godine do konačne isplate. Apelantov tužbeni zahtjev je odbijen kao neosnovan u dijelu kojim je tražio da mu tuženi isplati zakonske zatezne kamate u vremenskom periodu od 1. februara 1996. godine pa do isplate na pojedinačno označene iznose.

6. Iz obrazloženja presude proizlazi da je Općinski sud Presudom broj PR-15/00 od 16. septembra 2004. godine, koja je u cjelini potvrđena Presudom Kantonalnog suda broj RSŽ-916/04 od 20. jula 2005. godine, po apelantovom tužbenom zahtjevu od 14. jula 1998. godine preinačenom na ročištu održanom 22. jula 2004. godine, u pretežnom dijelu udovoljio apelantovom tužbenom zahtjevu, tako što je utvrdio da su odluke tuženog o prestanku apelantovog radnog odnosa nezakonite, s nalogom tuženom da ga vrati na posao, te da mu po osnovu neisplaćenih plaća u periodu od 1. januara 1996. godine do 1. augusta 2000. godine isplati iznos od 24.861,80 KM sa zakonskom zateznom kamatom počevši od 14. jula 1998. godine do konačne isplate. Vrhovni sud je, odlučujući o reviziji tuženog, Presudom broj Rev-1088/05 od 26. oktobra 2006. godine presudu Kantonalnog suda ukinuo u dijelu odluke o kamatama i predmet vratio na ponovno odlučivanje. Vrhovni sud je ukazao da je revizija osnovana u dijelu koji se odnosi na datum računanja zatezne kamate na dosuđene iznose neisplaćene plaće nakon 14. jula 1998. godine, jer do tog datuma, kao dana utuženja, nisu dospjeli svi iznosi za isplatu. Kantonalni sud je Rješenjem broj 001-0-GŽ-07-000 262 od 15. februara 2007. godine žalbu tuženog uvažio i prvostepenu presudu ukinuo u dijelu odluke o kamatama, te predmet vratio Općinskom sudu na ponovni postupak.

7. Dalje, u obrazloženju presude je istaknuto da je apelant u ponovnom postupku odredio tužbeni zahtjev na pripremnom ročištu od 4. jula 2007. godine tako što je tražio da se tuženi obaveže da mu isplati zakonske zatezne kamate za svaku pojedinačnu mjesečnu plaću u periodu od 1. januara 1996. godine do 1. augusta 2000. godine, tako što će na određene visine svake pojedinačne mjesečne plaće obračunati zakonske zatezne kamate počevši od prvog u mjesecu za prethodni mjesec do konačne isplate.

8. U obrazloženju presude je ukazano da je među strankama bilo nesporno da je tuženi apelantu isplatio cjelokupan iznos utvrđen Presudom ovog suda broj PR-15/00 od 16. septembra 2004. godine, i to glavni dug od 24.861,80 KM na dan 2. septembra 2005. godine, kao i prethodno obračunatu kamatu na glavni dug za period od 14. jula 1998. godine do 7. septembra 2005. godine u iznosu od 26.234,58 KM na dan 7. septembra 2005. godine, kao i dosuđeni iznos troškova postupka. Dalje, ukazano je da je među strankama bila sporna visina stope zatezne kamate na pojedinačne mjesečne iznose plaće. Općinski sud je ukazao da je čl. 324. st. 1. i 2, čl. 277. stav 1. i članom 297. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima (u daljnjem tekstu: ZOO) regulirano da dužnik počinje da kasni kada ne ispunji obavezu u roku određenom za ispunjenje, a ako ovaj rok nije određen onda kada ga povjerilac pozove da to učini, pored ostalog, započinjanjem postupka čija je svrha ispunjenje obaveze, da dužnik koji kasni u ispunjenju novčane obaveze duguje pored

glavnice i kamatu po stopi određenoj zakonom, te da na povremena dospjela novčana potraživanja zatezna kamata teče od dana kada je za njihovu isplatu zahtjev podnesen sudu. Dalje, ukazano je da je apelant u tužbi od 14. jula 1998. godine, između ostalog, tražio isplatu neisplaćenih plaća od 19. decembra 1993. godine pa dalje, ali ne i isplatu zateznih kamata. Na ročištu održanom 22. jula 2004. godine apelant je odredio tužbeni zahtjev u odnosu na visinu neisplaćenih plaća i tek na tom ročištu istakao zahtjev za isplatu zakonskih zateznih kamata na cjelokupno potraživanje neisplaćenih plaća, ali od dana podnošenja tužbe. S obzirom da se u konkretnom slučaju radilo o povremenim dospjelim potraživanjima (neisplaćene plaće), cjelokupno potraživanje po tom osnovu je dospjelo na dan isticanja zahtjeva za isplatu zakonskih zateznih kamata, tj. 22. jula 2004. godine, s obzirom da je glavni dug nastao u periodu od 1. januara 1996. godine do 1. augusta 2000. godine, te kako je Presuda broj PR-15/00 od 16. septembra 2004. godine u odnosu na utvrđenu visinu potraživanja po osnovu neisplaćenih plaća za taj period pravosnažna s 20. julom 2005. godine, apelantov tužbeni zahtjev za isplatu zateznih kamata na dosuđeni iznos je usvojen ali od dana podnošenja zahtjeva za isplatu zateznih kamata, tj. 22. jula 2004. godine pa do isplate.

9. Kantonalni sud je, odlučujući o apelantovoj žalbi, utvrdio da je činjenično stanje potpuno i pravilno utvrđeno, te je zaključio da je zatezna kamata pravilno obračunata i isplaćena. Kantonalni sud je istakao da su plaće povremena novčana davanja na koja, u smislu člana 279. stav 3. ZOO, kamata teče od dana kada je sudu podnesen zahtjev za isplatu glavnog duga jer je momentom podnošenja tužbe sudu dužnik pozvan na izvršenje svoje obaveze.

10. Vrhovni sud je Presudom broj 070-0-Rev-08-001156 od 27. marta 2009. godine apelantovu reviziju izjavljenu protiv drugostepene presude odbio kao neosnovanu. U obrazloženju presude je ukazano da je apelant zahtjev za isplatu zakonskih zateznih kamata na cjelokupno potraživanje istakao na ročištu održanom 22. jula 2004. godine, a od kada su mu, u skladu s članom 279. stav 3. ZOO, i dosuđene. Na temelju navedenog zaključeno je da je drugostepena presuda donesena pravilno i zakonito.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

11. Apelant smatra da mu je osporenim presudama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, zbog toga što su redovni sudovi proizvoljno tumačili i primijenili materijalno pravo. Po njegovom mišljenju zakonske zatezne kamate mu je trebalo obračunati i dosuditi za svaki pojedinačno određeni mjesečni iznos dospjele a neisplaćene plaće, i to od 1. februara 1996. godine (jer mu je tog dana dospjela prava neisplaćena plaća) pa do 1. augusta 2000. godine kada je vraćen na posao kod tužene.

b) Odgovor na apelaciju

12. Vrhovni sud je u odgovoru na apelaciju istakao da je osporena presuda donijeta u skladu s odredbama materijalnog i procesnog prava, te odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Evropskom konvencijom, pa da apelaciju treba odbiti kao neosnovanu.

13. Kantonalni sud je u odgovoru na navode iz apelacije istakao da u svemu ostaje kod razloga i obrazloženja iz obrazloženja osporene presude.

14. Općinski sud je istakao da je njegova presuda potvrđena presudom Kantonalnog suda, protiv koje je Vrhovni sud apelantovu reviziju odbio kao neosnovanu, te da u postupku pred ovim sudom nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično

suđenje proizvoljnim tumačenjem i primjenom materijalnog prava.

V. Relevantni propisi

15. **Zakon o radu Federacije Bosne i Hercegovine** („Službene novine FBiH“ br. 43/99, 32/00 i 29/02) u relevantnom dijelu glasi:

Član 68.

Plaće zaposlenika utvrđuju se kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu i ugovorom o radu.

Član 70.

Kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu određuju se periodi isplate plaće, koji ne mogu biti duži od 30 dana.

16. **Opći kolektivni ugovor za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine** („Službene novine FBiH“ broj 19/00) u relevantnom dijelu glasi:

Član 3.

Poslodavac je dužan najmanje jedanput mjesečno obračunati i isplatiti plaću zaposleniku.

17. **Zakon o obligacionim odnosima** („Službeni list SFRJ“ br. 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni list RBiH“ br. 2/92, 13/93 i 13/94 i „Službene novine FBiH“ broj 29/03) u relevantnom dijelu glasi:

III. Zatezna kamata

Kad se duguje

Član 277.

Dužnik koji zakasni s ispunjenjem novčane obaveze duguje pored glavnice i zateznu kamatu prema stopi utvrđenoj saveznom zakonom.

Kamata na kamatu

Član 279.

(1) Na dospjelu a neisplaćenu ugovorenu ili zakonsku kamatu kao i na druga povremena novčana davanja ne teče zatezna kamata, izuzev kada je to zakonom određeno.

(2) Na iznos neisplaćene kamate može se zahtijevati kamata samo od dana kada je sudu podnesen zahtjev za njenu isplatu.

(3) Na povremena dospjela novčana davanja teče zatezna kamata od dana kada je sudu podnesen zahtjev za njihovu isplatu.

Član 372.

Potraživanja povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim određenim razmacima vremena (povremena potraživanja), pa bilo da se radi o sporednim povremenim potraživanjima, kao što je potraživanje kamata, bilo da se radi o takvim povremenim potraživanjima u kojima se iscrpljuje samo pravo, kao što je potraživanje izdržavanja, zastarijevaju za tri godine od dospelosti svakog pojedinog davanja.

[...]

VI. Dopustivost

18. U skladu s članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

19. U skladu s članom 16. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

20. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj 070-0-Rev-08-001156 od 27. marta 2009. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporenu presudu apelant je primio 6. maja 2009. godine, a apelacija je podnesena

2. jula 2009. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 16. stav 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 16. st. 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer nije očigledno (*prima facie*) neosnovana, niti postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva.

21. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 16. st. 1, 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

22. Apelant pobija navedene presude tvrdeći da mu je tim presudama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

Pravo na pravično suđenje

23. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

(...)

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]

24. Apelant smatra da mu je pravo na pravično suđenje povrijeđeno jer su redovni sudovi proizvoljno primijenili materijalno pravo i odbili njegov tužbeni zahtjev kojim je tražio da mu se zakonske zatezne kamate obračunaju za svaki pojedinačni mjesečni iznos dospjele a neisplaćene plaće.

25. Iz osporenih presuda proizlazi da je apelantovom tužbenom zahtjevu djelimično udovoljeno na osnovu člana 279. stav 3. ZOO uz obrazloženje da plaće predstavljaju povremena novčana davanja iz člana 372. stav 1. ZOO, pa da je tuženi počeo kasniti prema apelantu podnošenjem preinačenog tužbenog zahtjeva na ročištu od 22. jula 2004. godine kojim je tražio da mu se isplate zakonske zatezne kamate na cjelokupni iznos dugovanja, prema čemu je tuženi obavezan da na cjelokupni utvrđeni iznos potraživanja plati zakonske zatezne kamate od ovog datuma pa do isplate.

26. Ustavni sud ukazuje da je o istom činjeničnom i pravnom pitanju odlučivao u dvije svoje vodeće odluke: u Odluci broj AP 658/07 (vidi Ustavni sud, odluka o dopustivosti i meritumu od 10. juna 2009. godine, objavljena u „Službenom glasniku BiH“ broj 82/09) u kojoj je utvrdio kršenje prava na imovinu i u Odluci broj AP 2159/07 (vidi Ustavni sud, odluka o dopustivosti i meritumu od 11. februara 2010. godine, objavljena na web-stranici Ustavnog suda: <http://www.ustavnisud.ba>) u kojoj je utvrdio kršenje prava na pravično suđenje. U oba slučaja apelanti su pokrenuli pitanje kršenja prava na pravično suđenje, odnosno prava na imovinu, zbog odluke sudova o početku toka zatezne kamate na potraživanja iz radnog odnosa. Ustavni sud je, razmatrajući te apelacije, između ostalog, zaključio da je, zbog odluke sudova da apelantima na dosuđene iznose naknade plaća iz radnog odnosa dosude zakonsku zateznu kamatu primjenom odredbe člana 279. stav 3. ZOO, povrijeđeno ustavno pravo apelanata na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, odnosno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije. Naime, u tim odlukama Ustavni sud je ukazao da se plaća i ostala potraživanja iz radnog odnosa ne mogu definirati kao povremena davanja iz

člana 372. stav 1. ZOO u vezi s članom 279. stav 3. ZOO. Plaća i neka potraživanja iz radnog odnosa, npr. naknada za troškove prevoza, kako je istakao Ustavni sud, isplaćuju se mjesečno, u sukcesivnom obračunu i kontinuirano, a neka primanja, npr. regres, isplaćuju se godišnje. Ustavni sud je, također, istakao da se ova potraživanja iz radnog odnosa ne mogu tretirati kao povremeno davanje u okviru zakonskih odredaba kojima se reguliše pitanje „kamate na kamatu“ u članu 279. stav 3. ZOO, već da plaća i neka druga novčana potraživanja iz radnog odnosa dopijevaju tačno određenog datuma od kojeg poslodavac počinje kasniti i plaća zakonsku zateznu kamatu zbog neizvršenja novčane obaveze, što je regulirano članom 277. ZOO. Stoga je Ustavni sud u navedenim predmetima zaključio da su primjena zakona u odnosu na početak toka zatezne kamate i zaključak o tome da su plaće povremena potraživanja proizvoljno obrazloženi, te da je prekršeno pravo na imovinu, odnosno pravo na pravično suđenje.

27. U konkretnom slučaju Ustavni sud se poziva na obrazloženje i razloge date u Odluci o dopustivosti i meritumu broj AP 2159/07 (stav 22) u vezi s pravom na pravično suđenje, budući da se razlozi navedeni u toj odluci u odnosu na kršenje prava na pravično suđenje mogu primijeniti i na ovu odluku. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da, u konkretnom slučaju, odluka Vrhovnog suda u pogledu početka toka zakonske zatezne kamate ne zadovoljava standarde člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

28. Ustavni sud zaključuje da u konkretnom slučaju postoji kršenje apelantovog prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

VIII. Zaključak

29. Ustavni sud zaključuje da postoji povreda prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije kada se redovni sud proizvoljno pozove na odredbu materijalnog prava na kojoj je svoju odluku zasnovao, pri tome propustivši da obrazloži svoju odluku na način koji bi zadovoljio standarde prava na pravično suđenje.

30. Na osnovu člana 61. st. 1. i 2. i člana 64. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

31. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Valerija Galić, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine je u Vijeću od pet sudaca, u predmetu broj AP 2086/09, rješavajući apelaciju Mehmeda Pašagića na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stavak 2. alineja 2, članka 61. st. 1. i 2. i članka 64. stavak 1. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ br. 60/05, 64/08 i 51/09), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica
Miodrag Simović, dopredsjednik
Seada Palavrić, dopredsjednica
Mirsad Čeman, sudac
Zlatko M. Knežević, sudac
na sjednici održanoj 10. listopada 2012. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija Mehmeda Pašagića.

Utvrđuje se povreda prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1.

Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Ukida se Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 070-0-Rev-08-001156 od 27. ožujka 2009. godine.

Nalaže se Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine da po žurnom postupku donese novu odluku sukladno članku II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članku 6. stavak 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Nalaže se Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine da, sukladno članku 74. stavak 5. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“, „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“, „Službenom glasniku Republike Srpske“ i „Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine“.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Mehmed Pašagić (u daljnjem tekstu: apelant) iz Vrnograča, kojega zastupa Ibrahim Kadić, odvjetnik iz Velike Kladuše, podnio je 2. srpnja 2009. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 070-0-Rev-08-001156 od 27. ožujka 2009. godine, Presude Kantonalnog suda u Bihaću (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 001-0-Gž-07-001 458 od 7. studenoga 2007. godine i Presude Općinskog suda u Velikoj Kladaši (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj 023-0-P-07-000 145 od 22. kolovoza 2007. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 22. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda, Kantonalnog suda i Općinskog suda, te JP BiH Pošte Sarajevo, Centar Pošta Bihać (u daljnjem tekstu: tuženi), zatraženo je 5. i 6. listopada 2009. godine da dostave odgovor na apelaciju.

3. Vrhovni sud i Kantonalni sud su odgovor dostavili 9. listopada 2009. godine, a Općinski sud 21. listopada 2009. godine. Tuženi, kojemu je apelacija dostavljena na odgovor 7. listopada 2010. godine, nije dostavio odgovor na apelaciju.

4. Na temelju članka 26. stavak 2. Pravila Ustavnog suda, odgovori na apelaciju su dostavljeni apelantu 29. siječnja 2010. godine.

III. Činjenično stanje

5. Općinski sud je u ponovnom postupku Presudom broj 023-0-P-07-000 145 od 22. kolovoza 2007. godine, koja je potvrđena Presudom Kantonalnog suda broj 001-0-Gž-07-001 458 od 7. studenoga 2007. godine, obvezao tuženoga da apelantu isplati zakonsku zateznu kamatu na glavni dug u iznosu od 24.861,80 KM počevši od 22. srpnja 2004. godine do konačne isplate. Apelantov tužbeni zahtjev je odbijen kao neutemeljen u dijelu kojim je tražio da mu tuženi isplati zakonske zatezne kamate u vremenskom razdoblju od 1. veljače 1996. godine pa do isplate na pojedinačno označene iznose.

6. Iz obrazloženja presude proizlazi da je Općinski sud Presudom broj PR-15/00 od 16. rujna 2004. godine, koja je u cjelini potvrđena Presudom Kantonalnog suda broj RSŽ-916/04 od 20. srpnja 2005. godine, po apelantovom tužbenom zahtjevu od 14. srpnja 1998. godine preinačenom na ročištu održanom 22. srpnja 2004. godine, u pretežnom dijelu udovoljio apelantovom tužbenom zahtjevu, tako što je utvrdio da su odluke tuženog o prestanku apelantovog radnog odnosa nezakonite, s nalogom

tuženom da ga vrati na posao, te da mu temeljem neisplaćenih plaća u razdoblju od 1. siječnja 1996. godine do 1. kolovoza 2000. godine isplati iznos od 24.861,80 KM sa zakonskom zateznom kamatom počevši od 14. srpnja 1998. godine do konačne isplate. Vrhovni sud je, odlučujući o reviziji tuženog, Presudom broj Rev-1088/05 od 26. listopada 2006. godine presudu Kantonalnog suda ukinuo u dijelu odluke o kamatama i predmet vratio na ponovno odlučivanje. Vrhovni sud je ukazao da je revizija utemeljena u dijelu koji se odnosi na nadnevak računanja zatezne kamate na dosuđene iznose neisplaćene plaće nakon 14. srpnja 1998. godine, jer do toga nadnevka, kao dana utuženja, nisu dospjeli svi iznosi za isplatu. Kantonalni sud je Rješenjem broj 001-0-Gž-07-000 262 od 15. veljače 2007. godine priziv tuženoga uvažio i prvostupanjsku presudu ukinuo u dijelu odluke o kamatama, te predmet vratio Općinskom sudu na ponovni postupak.

7. Dalje, u obrazloženju presude je istaknuto kako je apelant u ponovnom postupku odredio tužbeni zahtjev na pripremnom ročištu od 4. srpnja 2007. godine tako što je tražio da se tuženi obveže isplatiti mu zakonske zatezne kamate za svaku pojedinačnu mjesečnu plaću u razdoblju od 1. siječnja 1996. godine do 1. kolovoza 2000. godine, tako što će na određene visine svake pojedinačne mjesečne plaće obračunati zakonske zatezne kamate počevši od prvoga u mjesecu za prethodni mjesec do konačne isplate.

8. U obrazloženju presude je ukazano kako je među strankama bilo neprijeporno da je tuženi apelantu isplatio cjelokupan iznos utvrđen Presudom ovog suda broj PR-15/00 od 16. rujna 2004. godine, i to glavni dug od 24.861,80 KM na dan 2. rujna 2005. godine, kao i prethodno obračunatu kamatu na glavni dug za razdoblje od 14. srpnja 1998. godine do 7. rujna 2005. godine u iznosu od 26.234,58 KM na dan 7. rujna 2005. godine, kao i dosuđeni iznos troškova postupka. Dalje, ukazano je kako je među strankama bila prijeporna visina stope zatezne kamate na pojedinačne mjesečne iznose plaće. Općinski sud je ukazao kako je čl. 324. st. 1. i 2, čl. 277. stavak 1. i člankom 297. stavak 3. Zakona o obligacionim odnosima (u daljnjem tekstu: ZOO) regulirano da dužnik počinje kasniti kada ne ispunji obvezu u roku određenom za ispunjenje, a ako ovaj rok nije određen onda kada ga povjeritelj pozove da to učini, pored ostalog, započinjanjem postupka čija je svrha ispunjenje obveze, da dužnik koji kasni u ispunjenju novčane obveze duguje pored glavnice i kamatu po stopi određenoj zakonom, te da na povremena dospjela novčana potraživanja zatezna kamata teče od dana kada je za njihovu isplatu zahtjev podnesen sudu. Dalje je ukazano kako je apelant u tužbi od 14. srpnja 1998. godine, između ostalog, tražio isplatu neisplaćenih plaća od 19. prosinca 1993. godine pa dalje, ali ne i isplatu zateznih kamata. Na ročištu održanom 22. srpnja 2004. godine apelant je odredio tužbeni zahtjev u odnosu na visinu neisplaćenih plaća i tek na tome ročištu istaknuo zahtjev za isplatu zakonskih zateznih kamata na cjelokupno potraživanje neisplaćenih plaća, ali od dana podnošenja tužbe. S obzirom da se u konkretnom slučaju radilo o povremenim dospjelim potraživanjima (neisplaćene plaće), cjelokupno potraživanje po toj osnovi je dospjelo na dan isticanja zahtjeva za isplatu zakonskih zateznih kamata, tj. 22. srpnja 2004. godine, s obzirom da je glavni dug nastao u razdoblju od 1. siječnja 1996. godine do 1. kolovoza 2000. godine, te kako je Presuda broj PR-15/00 od 16. rujna 2004. godine u odnosu na utvrđenu visinu potraživanja temeljem neisplaćenih plaća za to razdoblje pravomoćna s 20. srpnjem 2005. godine, apelantov tužbeni zahtjev za isplatu zateznih kamata na dosuđeni iznos je usvojen ali od dana podnošenja zahtjeva za isplatu zateznih kamata, tj. 22. srpnja 2004. godine pa do isplate.

9. Kantonalni sud je, odlučujući o apelantovome prizivu, utvrdio kako je činjenično stanje potpuno i pravilno utvrđeno, te

je zaključio da je zatezna kamata pravilno obračunata i isplaćena. Kantonalni sud je istaknuo kako su plaće povremena novčana davanja na koja, u smislu članka 279. stavak 3. ZOO, kamata teče od dana kada je sudu podnesen zahtjev za isplatu glavnog duga jer je momentom podnošenja tužbe sudu dužnik pozvan na izvršenje svoje obveze.

10. Vrhovni sud je Presudom broj 070-0-Rev-08-001156 od 27. ožujka 2009. godine apelantovu reviziju izjavljenu protiv drugostupanjske presude odbio kao neutemeljenu. U obrazloženju presude je ukazano kako je apelant zahtjev za isplatu zakonskih zateznih kamata na cjelokupno potraživanje istaknuo na ročištu održanom 22. srpnja 2004. godine, a od kada su mu, sukladno članku 279. stavak 3. ZOO, i dosuđene. Na temelju navedenog zaključeno je da je drugostupanjska presuda donesena pravilno i zakonito.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

11. Apelant smatra kako mu je pobijanim presudama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, zbog toga što su redoviti sudovi proizvoljno tumačili i primijenili materijalno pravo. Po njegovome mišljenju zakonske zatezne kamate mu je trebalo obračunati i dosuditi za svaki pojedinačno određeni mjesečni iznos dospjele neisplaćene plaće, i to od 1. veljače 1996. godine (jer mu je tog dana dospjela prava neisplaćena plaća) pa do 1. kolovoza 2000. godine kada je vraćen na posao kod tužene.

b) Odgovor na apelaciju

12. Vrhovni sud je u odgovoru na apelaciju istaknuo kako je pobijana presuda donijeta sukladno odredbama materijalnog i procesnog prava, te odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Europske konvencije, pa apelaciju treba odbiti kao neutemeljenu.

13. Kantonalni sud je u odgovoru na navode iz apelacije istaknuo kako u svemu ostaje kod razloga i obrazloženja iz obrazloženja pobijane presude.

14. Općinski sud je istaknuo kako je njegova presuda potvrđena presudom Kantonalnog suda, protiv koje je Vrhovni sud apelantovu reviziju odbio kao neutemeljenu, te da u postupku pred ovim sudom nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje proizvoljnim tumačenjem i primjenom materijalnog prava.

V. Relevantni propisi

15. **Zakon o radu Federacije Bosne i Hercegovine** („Službene novine FBiH“ br. 43/99, 32/00 i 29/02) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 68.

Plaće uposlenika utvrđuju se kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu i ugovorom o radu.

Članak 70.

Kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu određuju se razdoblja isplate plaće, koji ne mogu biti duži od 30 dana.

16. **Opći kolektivni ugovor za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine** („Službene novine FBiH“ broj 19/00) u relevantnom dijelu glasi:

Članak 3.

Poslodavac je dužan najmanje jedanput mjesečno obračunati i isplatiti plaću zaposleniku.

17. **Zakon o obligacionim odnosima** („Službeni list SFRJ“ br. 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni list RBiH“ br. 2/92, 13/93 i 13/94 i „Službene novine FBiH“ broj 29/03) u relevantnom dijelu glasi:

III. Zatezna kamata

Kad se duguje

Članak 277.

Dužnik koji zakasni s ispunjenjem novčane obveze duguje pored glavnice i zateznu kamatu prema stopi utvrđenoj saveznim zakonom.

Kamata na kamatu**Članak 279.**

(1) Na dospjelu a neisplaćenu ugovorenu ili zakonsku kamatu kao i na druga povremena novčana davanja ne teče zatezna kamata, izuzev kada je to zakonom određeno.

(2) Na iznos neisplaćene kamate može se zahtijevati kamata samo od dana kada je sudu podnesen zahtjev za njenu isplatu.

(3) Na povremena dospjela novčana davanja teče zatezna kamata od dana kada je sudu podnesen zahtjev za njihovu isplatu.

Članak 372.

Potraživanja povremenih davanja koja dopijevaju godišnje ili u kraćim određenim razmacima vremena (povremena potraživanja), pa bilo da se radi o sporednim povremenim potraživanjima, kao što je potraživanje kamata, bilo da se radi o takvim povremenim potraživanjima u kojima se iscrpljuje samo pravo, kao što je potraživanje izdržavanja, zastarijevaju za tri godine od dospjelosti svakog pojedinog davanja.

[...]

VI. Dopustivost

18. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine Ustavni sud, također, ima prizivnu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojega suda u Bosni i Hercegovini.

19. Sukladno članku 16. stavak 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku kojega je koristio.

20. U konkretnom slučaju predmet pobijanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj 070-0-Rev-08-001156 od 27. ožujka 2009. godine protiv koje nema drugih učinkovitih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Potom, pobijanu je presudu apelant primio 6. svibnja 2009. godine, a apelacija je podnesena 2. srpnja 2009. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 16. stavak 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 16. st. 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, jer nije očevidno (*prima facie*) neutemeljena, niti postoji neki drugi formalni razlog zbog kojega apelacija nije dopustiva.

21. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 16. st. 1, 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio kako predmetna apelacija ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

22. Apelant pobija navedene presude tvrdeći kako mu je tim presudama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

Pravo na pravično suđenje

23. Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode ovog članka, stavak 2., što uključuje:

(e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava vezana za krivične postupke.

Članak 6. stavak 1. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima

pravo na pravično i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]

24. Apelant smatra kako mu je pravo na pravično suđenje povrijeđeno jer su redoviti sudovi proizvoljno primijenili materijalno pravo i odbili njegov tužbeni zahtjev kojim je tražio da mu se zakonske zatezne kamate obračunaju za svaki pojedinačni mjesečni iznos dospjele a neisplaćene plaće.

25. Iz pobijanih presuda proizlazi kako je apelantovom tužbenom zahtjevu djelomično udovoljeno na temelju članka 279. stavak 3. ZOO uz obrazloženje da plaće predstavljaju povremena novčana davanja iz članka 372. stavak 1. ZOO, pa da je tuženi počeo kasniti prema apelantu podnošenjem preinačenog tužbenog zahtjeva na ročištu od 22. srpnja 2004. godine kojim je tražio isplatu zakonskih zatezних kamata na cjelokupni iznos dugovanja, prema čemu je tuženi obavezan na cjelokupni utvrđeni iznos potraživanja platiti zakonske zatezne kamate od ovoga nadnevka pa do isplate.

26. Ustavni sud ukazuje kako je o istom činjeničnom i pravnom pitanju odlučivao u dvije svoje vodeće odluke: u Odluci broj AP 658/07 (vidi Ustavni sud, odluka o dopustivosti i meritumu od 10. lipnja 2009. godine, objavljena u „Službenom glasniku BiH“ broj 82/09) u kojoj je utvrdio kršenje prava na imovinu i u Odluci broj AP 2159/07 (vidi Ustavni sud, odluka o dopustivosti i meritumu od 11. veljače 2010. godine, objavljena na web-stranici Ustavnog suda: <http://www.ustavisud.ba>) u kojoj je utvrdio kršenje prava na pravično suđenje. U oba su slučaja apelanti pokrenuli pitanje kršenja prava na pravično suđenje, odnosno prava na imovinu, zbog odluke sudova o početku tijeka zatezne kamate na potraživanja iz radnog odnosa. Ustavni sud je, razmatrajući te apelacije, između ostaloga, zaključio kako je, zbog odluke sudova da apelantima na dosuđene iznose naknade plaća iz radnog odnosa dosude zakonsku zateznu kamatu primjenom odredbe članka 279. stavak 3. ZOO, povrijeđeno ustavno pravo apelanata na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, odnosno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije. Naime, u tim je odlukama Ustavni sud ukazao kako se plaća i ostala potraživanja iz radnoga odnosa ne mogu definirati kao povremena davanja iz članka 372. stavak 1. ZOO u svezi s člankom 279. stavak 3. ZOO. Plaća i neka potraživanja iz radnoga odnosa, npr. naknada za troškove prijevoza, kako je istaknuo Ustavni sud, se isplaćuju mjesečno, u sukcesivnom obračunu i kontinuirano, a neka se primanja, npr. regres, isplaćuju godišnje. Ustavni sud je, također, istaknuo kako se ova potraživanja iz radnoga odnosa ne mogu tretirati kao povremeno davanje u okviru zakonskih odredaba kojima se regulira pitanje „kamate na kamatu“ u članku 279. stavak 3. ZOO, već da plaća i neka druga novčana potraživanja iz radnog odnosa dopijevaju točno određenoga nadnevka od kojega poslodavac počinje kasniti i plaća zakonsku zateznu kamatu zbog neizvršenja novčane obveze, što je regulirano člankom 277. ZOO. Stoga je Ustavni sud u navedenim predmetima zaključio kako su primjena zakona u odnosu na početak tijeka zatezne kamate i zaključak o tome da su plaće povremena potraživanja proizvoljno obrazloženi, te da je prekršeno pravo na imovinu, odnosno pravo na pravično suđenje.

27. U konkretnom slučaju Ustavni sud se poziva na obrazloženje i razloge date u Odluci o dopustivosti i meritumu broj AP 2159/07 (stavak 22) u svezi s pravom na pravično suđenje, budući da se razlozi navedeni u toj odluci u odnosu na kršenje prava na pravično suđenje mogu primijeniti i na ovu odluku. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra kako, u konkretnom slučaju, odluka Vrhovnog suda glede početka tijeka zakonske zatezne kamate ne zadovoljava standarde članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

те да је наложено Катастру Општине Теслић да изврши укњижбу заложног права. Основни суд је навео да из п.л. 1023 к.о. Теслић – Град произилази да је у наведеном посједовном листу забиљежена хипотека. У вези с наведеним, Основни суд је указао да је одредбама члана 64 став 1 Закона о основним својинско-правним односима прописано да се на основу правног посла или судске одлуке хипотека стиче уписом у јавну књигу или на други одговарајући начин одређен законом. Основни суд је указао да јавна књига, у коју се врше одговарајући уписи који доводе до деривативног стјечања права својине на непокретностима, јесте главна земљишна књига која се састоји од главне књиге и збирке исправа. Основни суд је указао да се ради о јавном регистру који воде основни судови, те да упис у те регистре има конститутивни карактер у погледу стицања, преношења, ограничења и укидања права. Основни суд је указао да из напријед наведеног јасно произилази да стварна права на непокретностима могу да се стекну само уписом у земљишну књигу. При томе, Основни суд је указао да у том смислу и постоји разлика између катастра и земљишне књиге, будући да катастар служи за уписивање непокретности без обзира на права и правна овлашћења држаоца непокретности, док се уписом у земљишну књигу конституишу стварна права на непокретности. У погледу Рјешења Основног суда у Теслићу број Ип-82/02 од 10. октобра 2002. године, којим је одређена укњижба заложног права на предметним некретностима, Основни суд је указао да наведено рјешење може евентуално да представља само основ за упис – конституисање тог права. Међутим, Основни суд је указао да до стицања заложног права на непокретности није дошло, будући да је наведено рјешење само забиљежено у катастру који, дакле, није овлашћен за упис заложног права на непокретностима. Поред тога, Основни суд је навео да је одредбама члана 250 у вези с чланом 186 Закона о извршном поступку, који је важио у то вријеме, прописано да се заложно право на непокретности, за подручје за које се не води земљишна књига, заснива уписом у интабулациону или другу књигу, односно пописом непокретности. У вези с тим, Основни суд је навео да апелант у конкретном случају није доказао да се за подручје општине Теслић нису водиле земљишне књиге, нити из предметног списка произилази да је заложно право на непокретности уписано у интабулациону или другу књигу, нити да је извршен попис непокретности. Имајући у виду наведено, Основни суд је закључио да апелант није стекао заложно право на предметним некретностима, па самим тим ни својство хипотекарног повјериоца који има право да се у стечајном поступку намири прије осталих повјерилаца.

9. Одлучујући о апелантовој жалби против првостепене пресуде, Окружни суд је донио Пресуду број 013-0-Пж-07-000 130 од 14. новембра 2007. године којом је жалбу одбио као неосновану и потврдио првостепену пресуду. У образложењу пресуде Окружни суд је навео да је првостепени суд правилно и потпуно утврдио чињенично стање и правилно примјенио материјално право, те да је у образложењу своје одлуке дао ваљане разлоге које је у цијелости прихватио и тај суд.

10. Врховни суд је, одлучујући о апелантовој ревизији против другостепене пресуде, донио Пресуду број 118-0-Рев-08-000 173 од 7. јула 2009. године којом је ревизију дјелимично уважио, па је другостепену пресуду укинуо у дијелу у ком је потврђена првостепена пресуда у погледу апелантовог захтјева којим је тражио да се утврди да је основано његово потраживање од туженог у износу од 1.622.659,72 КМ, као и у погледу одлуке о трошковима поступка, па је у том дијелу предмет вратио другостепеном

суду на поновно суђење, док је другостепену пресуду преиначио у дијелу у ком је потврђена првостепена пресуда у погледу апелантовог захтјева којим је тражио да се утврди да је основано његово потраживање од туженог у износу од 3.634.690,50 КМ, тако што је апелантова жалба уважена, па је утврђено да је основано апелантово потраживање од туженог у наведеном износу. У преосталом дијелу, у ком је потврђена првостепена пресуда којом је одбијен апелантов захтјев за утврђење права различног намирнења, ревизија је одбијена.

11. У образложењу пресуде Врховни суд је навео да из утврђеног чињеничног стања произилази да је након отварања стечајног поступка над туженим апелант пријавио своје потраживање у износу од 5.257.320,22 КМ. Такође, Врховни суд је навео да из утврђеног чињеничног стања произилази да је стечајни управник признао апелантово потраживање у укупном износу од 3.634.690,50 КМ, док је оспорио потраживање на име камата у износу од 1.622.659,72 КМ. У вези с тим, Врховни суд је навео да није спорно да су апелант и тужени потписали извод отворених ставки од 8. јануара 2006. године, којима је потврђено апелантово потраживање од туженог на дан 31. децембар 2005. године, али да то не значи да су странке закључиле вансудско поравнање у смислу члана 1089 ЗОО-а. С обзиром да су нижестепени судови погрешно закључили да су апелант и тужени закључили вансудско поравнање, Врховни суд је навео да су самим тим пропустили да утврде релевантне чињенице у погледу апелантовог захтјева за исплату камата у износу од 1.622.659,72 КМ. Имајући у виду наведено, Врховни суд је закључио да су основани апелантови ревизиони приговори изнесени у том правцу, те је стога укинуо другостепену пресуду у том дијелу и предмет вратио на поновно суђење, док је другостепену пресуду у другом дијелу преиначио на начин како је то наведено у изреци пресуде.

12. С друге стране, Врховни суд је навео да су нижестепени судови правилно закључили да апелант није засновао заложно право на некретностима уписаним у п.л. број 1023 к.о. Теслић – Град, те да му стога не припада право различног намирнења на предметним некретностима. Наиме, Врховни суд је навео да из дописа Земљишнокњижне канцеларије Основног суда у Теслићу од 22. децембра 2005. године произилази да је тужени укњижен с правом располагања на некретностима уписаним у зк. ул. број 1206 к.о. Теслић, али да до 22. децембра 2005. године није регистровано ниједно заложно право на тим некретностима. Такође, Врховни суд је навео да из дописа Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, Подручна јединица Теслић од 26. децембра 2005. године, произилази да је Рјешење Основног суда у Теслићу број Ип-82/02 од 10. октобра 2002. године (којим је одређена укњижба заложног права на предметним некретностима уписаним у п.л. број 1023 к.о. Теслић – Град) евидентирано, али да није проведено, нити је издато рјешење о упису хипотеке, јер управа није за то надлежна. Врховни суд је навео да је одредбама члана 64 став 1 Закона о основним својинско-правним односима прописано да се на основу правног посла или судске одлуке хипотека стиче уписом у јавну књигу или на други одговарајући начин одређен законом. Такође, Врховни суд је навео да је одредбама члана 250 Закона о извршном поступку, који је био на снази у вријеме када је донесено Рјешење Основног суда у Теслићу број Ип-82/02 од 10. октобра 2002. године, прописано да се заложно право на непокретности, за подручје за које се не води земљишна књига, заснива уписом у интабулациону или другу књигу у коју се уписује заложно право на непокретности. При томе,

Врховни суд је навео да, ако повјерилац не може да презентира доказа о праву својине дужника, који се према правним правилима тражи за упис хипотеке у интабулационе (земљишне) књиге, може да предложи да се заснује заложно право пописом непокретности у смислу одредаба чл. 186 и 248 Закона о извршном поступку. С обзиром да је Рјешењем Основног суда у Теслићу број Ип-82/02 од 10. октобра 2002. године одређена укњижба заложног права, али да заложно право није уписано у земљишне књиге, нити другу интабулациону књигу, односно да није извршен попис непокретности у смислу члана 186 Закона о извршном поступку, Врховни суд је навео да су нижестепени судови правилно закључили да апелант није засновао заложно право на предметним некретностима туженог, те да му стога и не припада право различног намирења над тим некретностима у смислу одредаба члана 38 Закона о стечајном поступку.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

13. Апелант сматра да му је оспореним одлукама, у дијелу у ком је одлучено да апелант није засновао заложно право на предметним некретностима те да му стога не припада право различног намирења на тим некретностима, повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција). Апелант сматра да је погрешан закључак Врховног суда да апелант није засновао заложно право на предметним некретностима јер споразум странака о заснивању заложног права није уписан у јавну књигу. У вези с тим, апелант наводи да је упис у катастарски операт и евиденцију посједовног стања неспорно јавна књига. Такође, апелант наводи да је одредбама члана 251 Закона о извршном поступку прописано да "укњижба заложног права и забиљежба извршности потраживања имају то дејство да се извршење на тој непокретности може спровести". Апелант сматра да је, у смислу наведеног, довољна забиљежба извршности потраживања која је уписана у јавну књигу (катастарски операт) да би се стекло својство права извршења, а самим тим и право различног намирења уколико су се претходно испунили услови из члана 248 Закона о извршном поступку. Затим, апелант сматра да је Врховни суд произвољно примјенио одредбе члана 186 Закона о извршном поступку, будући да се наведене одредбе, по његовом мишљењу, примјењују на поступак принудног извршења ради наплате новчаног потраживања које је обезбијеђено заснивањем заложног права на непокретности у смислу одредаба члана 248 Закона о извршном поступку. Апелант наводи да то јасно произилази из одредаба члана 186 Закона о извршном поступку којима је прописано да "умјесто доказа о својини повјерилац је дужан да у приједлогу за извршење назначи мјесто на коме се непокретност налази, њен назив, границе и површину, те да ће у том случају суд извршити попис непокретности за коју је предложено извршење и на рочишту за попис позвати повјериоца, дужника и лица са чијим се непокретностима граничи та непокретност". Осим тога, апелант наводи да је Окружни суд, поводом истог правног питања, донио Пресуду број 013-0-Пж-07-000 130 од 14. новембра 2007. године у којој је навео да "чињеница да хипотека није уписана у земљишну књигу не доводи у питање пуноважност споразума јер је споразум израз воље уговорних страна и потписан од стране повјериоца и дужника и као такав није противан принудним прописима, те да је стога правилан закључак првостепеног суда да се у конкретном случају нису стекле законске претпоставке за

утврђивање ништавости споразума странака о заснивању заложног права". Апелант наводи да је овакав став Окружног суда у цијелости прихватио и Врховни суд. С обзиром да су редовни судови у потпуно истим случајевима заузели потпуно различито становиште, апелант сматра да је тиме нарушен принцип законитости и правне сигурности.

б) Одговор на апелацију

14. У одговору на апелацију Врховни суд је поново указао на разлоге које је дао у образложењу своје одлуке, те навео да оспореном одлуком тог суда није повријеђено апелантово право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

15. У одговору на апелацију Окружни суд је навео да у цијелости остаје код чињеничних и правних разлога датих у својој одлуци. Окружни суд сматра да оспореном одлуком тог суда није повријеђено апелантово право правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције, те предлаже да се апелација одбије као неоснована.

16. У одговору на апелацију Основни суд је навео да су у поступку пред тим судом проведени сви докази које су парничне странке предложиле у току поступка, те да је све доказе тај суд цијенио савјесно и брижљиво. Основни суд је даље навео да је у образложењу своје одлуке дао ваљане разлоге за своје одлучење, те да сматра да оспореном одлуком тог суда није повријеђено апелантово право на правично суђење.

17. У одговору на апелацију тужени је навео да апелант није хипотекарни повјерилац, те да та чињеница неспорно произилази из Потврде Земљишно-књижне канцеларије Основног суда у Теслићу број РЗ-1656/05 од 22. децембра 2005. године и Дописа Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, Подручна јединица Теслић број 46-952-263 од 26. децембра 2005. године. Тужени сматра да су редовни судови у образложењу својих одлука навели ваљане разлоге због чега сматрају да апелант не може да буде сврстан у ред различних повјерилаца.

V. Релевантни прописи

18. У **Закону о основним својинско-правним односима** ("Службени лист СФРЈ" бр. 60/80 и 36/90 и "Службени гласник Републике Српске" број 38/03) релевантне одредбе гласе:

Члан 64. став 1.

На основу правног посла или судске одлуке, хипотека се стиче уписом у јавну књигу или на други одговарајући начин одређен законом.

19. У **Закону о извршном поступку** ("Службени лист СФРЈ" бр. 20/78, 6/82, 74/87, 57/89, 20/90, 35/91 и 63/91 и "Службени гласник Републике Српске" бр. 17/93 и 14/94) релевантне одредбе гласе:

Извршење на непокретности

Примјена одредаба ове главе на подручју гдје не постоје земљишне књиге

Члан 186.

[...]

2) Ако није могуће, из било ког разлога, прибавити доказ о својини сагласно правним правилима која на том подручју важе, умјесто доказа о својини повјерилац је дужан да у приједлогу за извршење назначи мјесто на коме се непокретност налази, њен назив, границе и површину.

3) У том случају суд ће извршити попис непокретности за коју је предложено извршење и на рочишту за попис позвати повјериоца, дужника и лица са чијим се непокретностима граничи та непокретност.

4) *Записник о попису има значај забиљежбе извршења и објављује се на судској табли.*

Члан 244.

Одредбе овог закона о поступку извршења сходно се примјењују и на поступак обезбјеђења, ако одредбама овог дијела закона није другачије одређено.

Члан 248.

На основу извршне исправе која гласи на новчано потраживање, подносилац има право да захтијева обезбјеђење тог потраживања заснивањем заложног права на непокретности дужника.

Члан 250.

Заложно право на непокретности, на подручју за које се не води земљишна књига, заснива се уписом у интабулациону или другу књигу у коју се уписује заложно право на непокретности.

Члан 251.

Укњижба заложног права и забиљежба извршности потраживања имају то дејство да се извршење на тој непокретности може спровести и према трећем лицу које је ту непокретност доцније стекло.

VI. Допустивост

20. У складу с чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било ког суда у Босни и Херцеговини.

21. У складу с чланом 16 став 1 Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући сходно закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

22. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Врховног суда број 118-0-Рев-08-000 173 од 7. јула 2009. године против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих сходно закону. Затим, оспорену пресуду апелант је примио 20. јула 2009. године, а апелација је поднесена 6. августа 2009. године, тј. у року од 60 дана како је прописано чланом 16 став 1 Правила Уставног суда. На крају, апелација испуњава и услове из члана 16 ст. 2 и 4 Правила Уставног суда зато што није очигледно (*prima facie*) неоснована, нити постоји неки други формални разлог због ког апелација није допуштена.

23. Имајући у виду одредбе члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине и члана 16 ст. 1, 2 и 4 Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

24. Апелант оспорава наведене пресуде, тврдећи да му је тим пресудама повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

25. Члан II/3е) Устава Босне и Херцеговине гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правично саслушање у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.

26. Члан 6 став 1 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања грађанских права и обавеза или основности било какве кривичне оптужбе против њега

свако има право на правично суђење и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним, законом установљеним судом. [...]

27. Уставни суд, прије свега, указује да сходно пракси Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд), коју подржава и Уставни суд, спорови између приватних лица који се тичу имовинских права увијек спадају у грађанска права, те се стога на њих примјењују и стандарди које прописује члан 6 став 1 Европске конвенције (види Европски суд, *Pretto против Италије*, пресуда од 8. децембра 1983. године).

28. Уставни суд запажа да се апелантови наводи о кршењу права на правично суђење, у суштини, односе на тврдњу да су редовни судови, при доношењу својих одлука, произвољно примијенили релевантне одредбе Закона о основним својинско-правним односима и Закона о извршном поступку. У вези с тим, Уставни суд указује да, сходно пракси Европског суда и Уставног суда, задатак ових судова није да преиспитују закључке редовних судова у погледу чињеничног стања и примјене позитивно-правних прописа (види Европски суд, *Pronina против Русије*, одлука о допустивости од 30. јуна 2005. године, апликација број 65167/01). Наиме, Уставни суд није надлежан да супституише редовне судове у процјени чињеница и доказа, већ је генерално задатак редовних судова да оцијене чињенице и доказе које су извели (види Европски суд, *Thomas против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 10. маја 2005. године, апликација број 19354/02). Задатак Уставног суда је да испита да ли је евентуално дошло до повреде или занемаривања уставних права (право на правично суђење, право на приступ суду, право на дјелотворан правни лијек и др.), те да ли је примјена закона била, евентуално, произвољна или дискриминаторска. Дакле, у оквиру апелационе надлежности Уставни суд се бави искључиво питањем евентуалне повреде уставних права или права из Европске конвенције у поступку пред редовним судовима, па ће у конкретном случају Уставни суд испитати да ли је поступак у цјелини био правичан у смислу члана 6 став 1 Европске конвенције (види Уставни суд, Одлука број *АП 20/05* од 18. маја 2005. године, објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 58/05).

29. У конкретном случају, Уставни суд запажа да су редовни судови, поступајући на три инстанце, закључили да апелант није засновао заложно право на предметним некретнинама, те да му стога не припада право различног намирња на тим некретнинама. При томе, Уставни суд запажа да су се редовни судови позвали на релевантне одредбе Закона о основним својинско-правним односима и Закона о извршном поступку, те, при томе, дали детаљно и јасно образложење за своје одлучење. Наиме, Уставни суд запажа да су се редовни судови, прије свега, позвали на одредбе члана 64 став 1 Закона о основним својинско-правним односима којима је прописано да се "на основу правног посла или судске одлуке, хипотека стиче уписом у јавну књигу или на други одговарајући начин одређен законом". У вези с тим, Уставни суд запажа да је првостепени суд у образложењу своје одлуке јасно указао да се под јавном књигом, у смислу цитиране законске одредбе, подразумијева земљишна књига, те да се заложно право на непокретности стиче уписом у земљишну књигу, а никако уписом у катастарски операт. Имајући у виду детаљне и јасне разлоге првостепеног суда, које су као такве прихватили другостепени суд и Врховни суд, Уставни суд не налази било какву произвољност у поступању редовних судова, нити у закључку редовних судова да апелант није стекао заложно право на предметним некретнинама у складу

с одредбама члана 64 став 1 Закона о основним својинско-правним односима.

30. Даље, Уставни суд запажа да су се редовни судови позвали на одредбе чл. 186 и 250 Закона о извршном поступку, којима је регулисано заснивање заложног права на непокретностима које се налазе на подручју за које се не води земљишна књига, те закључили да апелант није стекао заложно право на предметним некретнинама ни у складу с тим одредбама. Уставни суд запажа да апелант оспорава пресуде редовних судова у том дијелу, сматрајући да на конкретну ситуацију нису могле да се примјене одредбе члана 186 Закона о извршном поступку, будући да се наведене одредбе, по апелантовом мишљењу, примјењују само на поступак извршења ради наплате новчаног потраживања које је обезбијеђено заснивањем заложног права на непокретности. У вези с тим, Уставни суд запажа да је одредбама члана 186 Закона о извршном поступку прописано, између осталог, да "ако није могуће, из било ког разлога, прибавити доказ о својини сагласно правним правилима која на том подручју важе, умјесто доказа о својини повјерилац је дужан да у приједлогу за извршење поближе означи непокретност, те да ће у том случају надлежни суд на приједлог повјериоца извршити попис непокретности и да записник о попису непокретности има значај забиљежбе извршења". Уставни суд запажа да су редовни судови указали да је апелант имао могућност да предложи да се заснује заложно право пописом непокретности у смислу одредаба чл. 186 и 248 Закона о извршном поступку. У вези с тим, Уставни суд указује да је одредбама члана 248 Закона о извршном поступку прописано да "на основу извршне исправе која гласи на новчано потраживање, подносилац има право да захтијева обезбијеђење тог потраживања заснивањем заложног права на непокретности дужника". При томе, Уставни суд указује да је одредбама члана 244 Закона о извршном поступку прописано да се "одредбе овог закона о поступку извршења сходно примјењују и на поступак обезбијеђења". Доводећи у везу одредбе члана 186 с одредбама чл. 244 и 248 Закона о извршном поступку, Уставни суд, супротно апелантовим наводима, не налази било какву произвољност у раду редовних судова у погледу примјене одредаба члана 186 Закона о извршном поступку на конкретну ситуацију. Имајући у виду наведено, Уставни суд сматра да су редовни судови, закључујући да апелант није стекао заложно право на предметним некретнинама, те да му стога не припада право различног намирења на тим некретнинама, дали детаљне, јасне и прецизне разлоге за своје одлучење, тако да Уставни суд није нашао ништа што би указивало на то да су релевантни законски прописи произвољно или неправично примјењени на апелантову штету.

31. Што се тиче апелантових навода да су редовни судови у идентичним ситуацијама доносили различите одлуке, чиме је нарушен принцип законитости и правне сигурности, Уставни суд наглашава да је испитао да ли је у конкретном случају дошло до кршења апелантових уставних права. Пошто Уставни суд није утврдио кршење апелантових уставних права, у конкретном случају отпада правни интерес за поређење с другим предметима.

32. На основу изложеног, Уставни суд сматра да су редовни судови у образложењима оспорених одлука дали задовољавајуће, јасне и потпуне разлоге у погледу примјене релевантних законских одредаба, те да су на тај начин испоштовали гаранције права на правично суђење из члана 6 став 1 Европске конвенције. Стога, Уставни суд закључује да није повријеђено апелантово право на правично суђење из

члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције.

VIII. Закључак

33. Уставни суд закључује да не постоји кршење права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције када редовни судови детаљно и јасно образложе своје одлуке у погледу примјене релевантних законских одредаба, а таква образложења Уставни суд не сматра произвољним.

34. На основу члана 61 ст. 1 и 3 Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

35. Сходно члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједница
Уставног суда Босне и Херцеговине
Валерија Галић, с. р.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudija, u predmetu broj **AP 2527/09**, rješavajući apelaciju **Hypo Alpe Adria Bank AD Banjaluka**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2. alineja 2. i člana 61. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 60/05, 64/08 i 51/09), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica
Miodrag Simović, potpredsjednik
Seada Palavrić, potpredsjednica
Mato Tadić, sudija
Zlatko M. Knežević, sudija

na sjednici održanoj 10. oktobra 2012. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija **Hypo Alpe Adria Bank AD Banjaluka**, podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj 118-0-Rev-08-000 173 od 7. jula 2009. godine, Presude Okružnog suda u Doboju broj 013-0-Pž-07-000 130 od 14. novembra 2007. godine i Presude Osnovnog suda u Doboju broj 085-0-Ps-06-000 174 od 27. aprila 2007. godine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. **Hypo Alpe Adria Bank AD Banjaluka** (u daljnjem tekstu: apelant), koju zastupa Siniša Đorđević, advokat iz Doboja, podnijela je 6. augusta 2009. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 118-0-Rev-08-000 173 od 7. jula 2009. godine, Presude Okružnog suda u Doboju (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj 013-0-Pž-07-000 130 od 14. novembra 2007. godine i Presude Osnovnog suda u Doboju (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj 085-0-Ps-06-000 174 od 27. aprila 2007. godine. Također, apelant je podnio zahtjev za donošenje privremene mjere kojom bi Ustavni sud "zabranio stečajnom dužniku DI "Borja" AD Teslić da zaključuje bilo kakve ugovore o prenosu prava na nepokretnostima koje su upisane u p.l. broj 1023 k.o. Teslić – Grad do donošenja odluke o apelaciji".

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Ustavni sud je Odlukom o privremenoj mjeri broj AP 2527/09 od 20. aprila 2011. godine odbio apelantov zahtjev za donošenje privremene mjere kao neosnovan.

3. Na osnovu člana 22. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda, Okružnog suda, Osnovnog suda i tuženog DI "Borja" AD Teslić – u stečaju (u daljnjem tekstu: tuženi) zatraženo je 12. augusta 2009. godine da dostave odgovor na apelaciju.

4. Odgovor na apelaciju Vrhovni sud je dostavio 31. augusta 2009. godine, Okružni sud 26. augusta 2009. godine, Osnovni sud 2. septembra 2009. godine i tuženi 24. augusta 2009. godine.

5. Na osnovu člana 26. stav 2. Pravila Ustavnog suda, odgovori Vrhovnog suda, Okružnog suda, Osnovnog suda i tuženog dostavljeni su apelantu 21. augusta 2012. godine.

III. Činjenično stanje

6. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

7. Presudom Osnovnog suda broj 085-0-Ps-06-000 174 od 27. aprila 2007. godine odbijen je apelantov tužbeni zahtjev kojim je tražio da se utvrdi da je osnovano njegovo potraživanje od tuženog u ukupnom iznosu od 5.257.320,22 KM s pravom razlučnog namirenja. Apelant je obavezan da tuženom naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 10.480,00 KM. U obrazloženju presude Osnovni sud je naveo da je u toku postupka utvrđeno da su "Kristal banka" AD Banjaluka, kao apelantov pravni prednik, i tuženi zaključili Ugovor o dugoročnom kreditu broj 6033-0-02183/02 od 23. septembra 2002. godine kojim je banka odobrila tuženom kredit u iznosu od 3.300.000,00 KM s kamatom od 10% s rokom otplate od sedam godina, uz zasnivanje založnog prava na nekretninama tuženog upisanih u p.l. broj 1023 k.o. Teslić – Grad u korist banke. Također, Osnovni sud je naveo da je utvrđeno da je aneksom tog ugovora od 23. septembra 2002. godine tuženom reprogramiran kredit i da su mu odobrena sredstva u iznosu od 3.430.000,00 KM. Osnovni sud je dalje naveo da je utvrđeno da je Rješenjem tog suda broj St-18/04 od 25. marta 2005. godine otvoren stečajni postupak nad tuženim, te da je u stečajnom postupku apelantu priznato potraživanje u iznosu od 3.634.690,50 KM (3.497.913,27 KM na ime glavnog duga i 136.777,23 KM na ime kamata), dok je osporeno pravo na potraživanje kamata u iznosu od 1.622.659,72 KM i pravo na razlučno namirenje. Imajući u vidu da je u stečajnom postupku apelantu priznato potraživanje u iznosu od 3.634.690,50 KM, te da je apelant potpisivanjem izvoda iz otvorenih stavki od 8. januara 2006. godine pristao na stanje duga u iznosu koji mu je ponudio tuženi, Osnovni sud je naveo da se to smatra vansudskim poravnanjem u smislu odredaba člana 1089. Zakona o obligacionim odnosima (u daljnjem tekstu: ZOO). S obzirom na to, Osnovni sud je zaključio da je neosnovan apelantov zahtjev kojim je tražio da se utvrdi da je osnovano njegovo potraživanje od tuženog preko iznosa koji mu je priznat u stečajnom postupku.

8. Dalje je u obrazloženju navedeno da je Osnovni sud u Tesliću, na osnovu saglasnih izjava apelantovog pravnog prednika i tuženog, donio Rješenje broj Ip-82/02 od 10. oktobra 2002. godine kojim je određena uknjižba založnog prava na nekretninama tuženog koje su upisane u p.l. broj 1023 k.o. Teslić, radi obezbjeđenja kreditnog potraživanja, te da je naloženo Katastru Općine Teslić da izvrši uknjižbu založnog prava. Osnovni sud je naveo da iz p.l. 1023 k.o. Teslić – Grad proizlazi da je u navedenom posjedovnom listu zabilježena hipoteka. U vezi s navedenim, Osnovni sud je ukazao da je odredbama člana 64. stav 1. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima propisano da se na osnovu pravnog posla ili sudske odluke hipoteka stiče upisom u javnu knjigu ili na drugi odgovarajući način određen zakonom. Osnovni sud je ukazao da javna knjiga, u koju se vrše odgovarajući upisi koji dovode do derivativnog

stjecanja prava svojine na nepokretnostima, jeste glavna zemljišna knjiga koja se sastoji od glavne knjige i zbirke isprava. Osnovni sud je ukazao da se radi o javnom registru koji vode osnovni sudovi, te da upis u te registre ima konstitutivni karakter u pogledu sticanja, prenošenja, ograničenja i ukidanja prava. Osnovni sud je ukazao da iz naprijed navedenog jasno proizlazi da se stvarna prava na nepokretnostima mogu steći samo upisom u zemljišnu knjigu. Pri tome, Osnovni sud je ukazao da u tom smislu i postoji razlika između katastra i zemljišne knjige, budući da katastar služi za upisivanje nepokretnosti bez obzira na prava i pravna ovlaštenja držaoca nepokretnosti, dok se upisom u zemljišnu knjigu konstituišu stvarna prava na nepokretnosti. U pogledu Rješenja Osnovnog suda u Tesliću broj Ip-82/02 od 10. oktobra 2002. godine, kojim je određena uknjižba založnog prava na predmetnim nekretninama, Osnovni sud je ukazao da navedeno rješenje može eventualno predstavljati samo osnov za upis – konstituisanje tog prava. Međutim, Osnovni sud je ukazao da do sticanja založnog prava na nepokretnosti nije došlo, budući da je navedeno rješenje samo zabilježeno u katastru koji, dakle, nije ovlašten za upis založnog prava na nepokretnostima. Pored toga, Osnovni sud je naveo da je odredbama člana 250. u vezi s članom 186. Zakona o izvršnom postupku, koji je važio u to vrijeme, propisano da se založno pravo na nepokretnosti, za područje za koje se ne vodi zemljišna knjiga, zasniva upisom u intabulacionu ili drugu knjigu, odnosno popisom nepokretnosti. U vezi s tim, Osnovni sud je naveo da apelant u konkretnom slučaju nije dokazao da se za područje općine Teslić nisu vodile zemljišne knjige, niti iz predmetnog spisa proizlazi da je založno pravo na nepokretnosti upisano u intabulacionu ili drugu knjigu, niti da je izvršen popis nepokretnosti. Imajući u vidu navedeno, Osnovni sud je zaključio da apelant nije stekao založno pravo na predmetnim nekretninama, pa samim tim ni svojstvo hipotekarnog povjerioca koji ima pravo da se u stečajnom postupku namiri prije ostalih povjerilaca.

9. Odlučujući o apelantovoj žalbi protiv prvostepene presude, Okružni sud je donio Presudu broj 013-0-Pž-07-000 130 od 14. novembra 2007. godine kojom je žalbu odbio kao neosnovanu i potvrdio prvostepenu presudu. U obrazloženju presude Okružni sud je naveo da je prvostepeni sud pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje i pravilno primijenio materijalno pravo, te da je u obrazloženju svoje odluke dao valjane razloge koje je u cijelosti prihvatio i taj sud.

10. Vrhovni sud je, odlučujući o apelantovoj reviziji protiv drugostepene presude, donio Presudu broj 118-0-Rev-08-000 173 od 7. jula 2009. godine kojom je reviziju djelimično uvažio, pa je drugostepenu presudu ukinuo u dijelu u kojem je potvrđena prvostepena presuda u pogledu apelantovog zahtjeva kojim je tražio da se utvrdi da je osnovano njegovo potraživanje od tuženog u iznosu od 1.622.659,72 KM, kao i u pogledu odluke o troškovima postupka, pa je u tom dijelu predmet vratio drugostepenom sudu na ponovno suđenje, dok je drugostepenu presudu preinačio u dijelu u kojem je potvrđena prvostepena presuda u pogledu apelantovog zahtjeva kojim je tražio da se utvrdi da je osnovano njegovo potraživanje od tuženog u iznosu od 3.634.690,50 KM, tako što je apelantova žalba uvažena, pa je utvrđeno da je osnovano apelantovo potraživanje od tuženog u navedenom iznosu. U preostalom dijelu, u kojem je potvrđena prvostepena presuda kojom je odbijen apelantov zahtjev za utvrđenje prava razlučnog namirenja, revizija je odbijena.

11. U obrazloženju presude Vrhovni sud je naveo da iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da je nakon otvaranja stečajnog postupka nad tuženim apelant prijavio svoje potraživanje u iznosu od 5.257.320,22 KM. Također, Vrhovni sud je naveo da iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da je stečajni upravnik priznao apelantovo potraživanje u ukupnom iznosu od 3.634.690,50 KM, dok je osporio potraživanje na ime

kamata u iznosu od 1.622.659,72 KM. U vezi s tim, Vrhovni sud je naveo da nije sporno da su apelant i tuženi potpisali izvod otvorenih stavki od 8. januara 2006. godine, kojima je potvrđeno apelantovo potraživanje od tuženog na dan 31. decembar 2005. godine, ali da to ne znači da su stranke zaključile vansudsko poravnanje u smislu člana 1089. ZOO-a. S obzirom da su nižestepeni sudovi pogrešno zaključili da su apelant i tuženi zaključili vansudsko poravnanje, Vrhovni sud je naveo da su samim tim propustili utvrditi relevantne činjenice u pogledu apelantovog zahtjeva za isplatu kamata u iznosu od 1.622.659,72 KM. Imajući u vidu navedeno, Vrhovni sud je zaključio da su osnovani apelantovi revizioni prigovori izneseni u tom pravcu, te je stoga ukinuo drugostepenu presudu u tom dijelu i predmet vratio na ponovno suđenje, dok je drugostepenu presudu u drugom dijelu preinačio na način kako je to navedeno u izreci presude.

12. S druge strane, Vrhovni sud je naveo da su nižestepeni sudovi pravilno zaključili da apelant nije zasnovao založno pravo na nekretninama upisanim u p.l. broj 1023 k.o. Teslić – Grad, te da mu stoga ne pripada pravo razlučnog namirenja na predmetnim nekretninama. Naime, Vrhovni sud je naveo da iz dopisa Zemljišnoknjižne kancelarije Osnovnog suda u Tesliću od 22. decembra 2005. godine proizlazi da je tuženi uknjižen s pravom raspolaganja na nekretninama upisanim u zk. ul. broj 1206 k.o. Teslić, ali da do 22. decembra 2005. godine nije registrovano nijedno založno pravo na tim nekretninama. Također, Vrhovni sud je naveo da iz dopisa Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Područna jedinica Teslić od 26. decembra 2005. godine, proizlazi da je Rješenje Osnovnog suda u Tesliću broj Ip-82/02 od 10. oktobra 2002. godine (kojim je određena uknjižba založnog prava na predmetnim nekretninama upisanim u p.l. broj 1023 k.o. Teslić – Grad) evidentirano, ali da nije provedeno, niti je izdato rješenje o upisu hipoteke, jer uprava nije za to nadležna. Vrhovni sud je naveo da je odredbama člana 64. stav 1. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima propisano da se na osnovu pravnog posla ili sudske odluke hipoteka stiče upisom u javnu knjigu ili na drugi odgovarajući način određen zakonom. Također, Vrhovni sud je naveo da je odredbama člana 250. Zakona o izvršnom postupku, koji je bio na snazi u vrijeme kada je doneseno Rješenje Osnovnog suda u Tesliću broj Ip-82/02 od 10. oktobra 2002. godine, propisano da se založno pravo na nepokretnosti, za područje za koje se ne vodi zemljišna knjiga, zasniva upisom u intabulacionu ili drugu knjigu u koju se upisuje založno pravo na nepokretnosti. Pri tome, Vrhovni sud je naveo da, ako povjerilac ne može da prezentira dokaz o pravu svojine dužnika, koji se prema pravnim pravilima traži za upis hipoteke u intabulacione (zemljišne) knjige, može da predloži zasnivanje založnog prava popisom nepokretnosti u smislu odredaba čl. 186. i 248. Zakona o izvršnom postupku. S obzirom da je Rješenjem Osnovnog suda u Tesliću broj Ip-82/02 od 10. oktobra 2002. godine određena uknjižba založnog prava, ali da založno pravo nije upisano u zemljišne knjige, niti drugu intabulacionu knjigu, odnosno da nije izvršen popis nepokretnosti u smislu člana 186. Zakona o izvršnom postupku, Vrhovni sud je naveo da su nižestepeni sudovi pravilno zaključili da apelant nije zasnovao založno pravo na predmetnim nekretninama tuženog, te da mu stoga i ne pripada pravo razlučnog namirenja nad tim nekretninama u smislu odredaba člana 38. Zakona o stečajnom postupku.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

13. Apelant smatra da mu je osporenim odlukama, u dijelu u kojem je odlučeno da apelant nije zasnovao založno pravo na predmetnim nekretninama te da mu stoga ne pripada pravo razlučnog namirenja na tim nekretninama, povrijeđeno pravo na

pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija). Apelant smatra da je pogrešan zaključak Vrhovnog suda da apelant nije zasnovao založno pravo na predmetnim nekretninama jer sporazum stranaka o zasnivanju založnog prava nije upisan u javnu knjigu. U vezi s tim, apelant navodi da je upis u katastarski operat i evidenciju posjedovnog stanja nesporno javna knjiga. Također, apelant navodi da je odredbama člana 251. Zakona o izvršnom postupku propisano da "uknjižba založnog prava i zabilježba izvršnosti potraživanja imaju to dejstvo da se izvršenje na toj nepokretnosti može sprovesti". Apelant smatra da je, u smislu navedenog, dovoljna zabilježba izvršnosti potraživanja koja je upisana u javnu knjigu (katastarski operat) da bi se steklo svojstvo prava izvršenja, a samim tim i pravo razlučnog namirenja ukoliko su se prethodno ispunili uvjeti iz člana 248. Zakona o izvršnom postupku. Zatim, apelant smatra da je Vrhovni sud proizvoljno primijenio odredbe člana 186. Zakona o izvršnom postupku, budući da se navedene odredbe, po njegovom mišljenju, primjenjuju na postupak prinudnog izvršenja radi naplate novčanog potraživanja koje je obezbijedeno zasnivanjem založnog prava na nepokretnosti u smislu odredaba člana 248. Zakona o izvršnom postupku. Apelant navodi da to jasno proizlazi iz odredaba člana 186. Zakona o izvršnom postupku kojima je propisano da "umjesto dokaza o svojini povjerilac je dužan da u prijedlogu za izvršenje naznači mjesto na kome se nepokretnost nalazi, njen naziv, granice i površinu, te da će u tom slučaju sud izvršiti popis nepokretnosti za koju je predloženo izvršenje i na ročištu za popis pozvati povjerioca, dužnika i lica sa čijim se nepokretnostima graniči ta nepokretnost". Osim toga, apelant navodi da je Okružni sud, povodom istog pravnog pitanja, donio Presudu broj 013-0-PŽ-07-000 130 od 14. novembra 2007. godine u kojoj je naveo da "činjenica da hipoteka nije upisana u zemljišnu knjigu ne dovodi u pitanje punovažnost sporazuma jer je sporazum izraz volje ugovornih strana i potpisan od strane povjerioca i dužnika i kao takav nije protivan prinudnim propisima, te da je stoga pravilan zaključak prvostepenog suda da se u konkretnom slučaju nisu stekle zakonske pretpostavke za utvrđivanje ništavosti sporazuma stranaka o zasnivanju založnog prava". Apelant navodi da je ovakav stav Okružnog suda u cijelosti prihvatio i Vrhovni sud. S obzirom da su redovni sudovi u potpuno istim slučajevima zauzeli potpuno različito stanovište, apelant smatra da je time narušen princip zakonitosti i pravne sigurnosti.

b) Odgovor na apelaciju

14. U odgovoru na apelaciju Vrhovni sud je ponovo ukazao na razloge koje je dao u obrazloženju svoje odluke, te naveo da osporenom odlukom tog suda nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

15. U odgovoru na apelaciju Okružni sud je naveo da u cijelosti ostaje kod činjeničnih i pravnih razloga datih u svojoj odluci. Okružni sud smatra da osporenom odlukom tog suda nije povrijeđeno apelantovo pravo pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, te predlaže da se apelacija odbije kao neosnovana.

16. U odgovoru na apelaciju Osnovni sud je naveo da su u postupku pred tim sudom provedeni svi dokazi koje su partične stranke predložile u toku postupka, te da je sve dokaze taj sud cijenio savjesno i brižljivo. Osnovni sud je dalje naveo da je u obrazloženju svoje odluke dao valjane razloge za svoje odlučivanje, te da smatra da osporenom odlukom tog suda nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje.

17. U odgovoru na apelaciju tuženi je naveo da apelant nije hipotekarni povjerilac, te da ta činjenica nesporno proizlazi iz

Potvrde Zemljišnoknjižne kancelarije Osnovnog suda u Tesliću broj RZ-1656/05 od 22. decembra 2005. godine i Dopisa Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Područna jedinica Teslić broj 46-952-263 od 26. decembra 2005. godine. Tuženi smatra da su redovni sudovi u obrazloženju svojih odluka naveli valjane razloge zbog čega smatraju da apelant ne može biti svrstan u red razlučnih povjerilaca.

V. Relevantni propisi

18. U **Zakonu o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima** ("Službeni list SFRJ" br. 60/80 i 36/90 i "Službeni glasnik Republike Srpske" broj 38/03) relevantne odredbe glase:

Član 64. stav 1.

Na osnovu pravnog posla ili sudske odluke, hipoteka se stiče upisom u javnu knjigu ili na drugi odgovarajući način određen zakonom.

19. U **Zakonu o izvršnom postupku** ("Službeni list SFRJ" br. 20/78, 6/82, 74/87, 57/89, 20/90, 35/91 i 63/91 i "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 17/93 i 14/94) relevantne odredbe glase:

Izvršenje na nepokretnosti

Primjena odredaba ove glave na području gdje ne postoje zemljišne knjige

Član 186.

[...]

2) Ako nije moguće, iz bilo kog razloga, pribaviti dokaz o svojini saglasno pravnim pravilima koja na tom području važe, umjesto dokaza o svojini povjerilac je dužan da u prijedlogu za izvršenje naznači mjesto na kome se nepokretnost nalazi, njen naziv, granice i površinu.

3) U tom slučaju sud će izvršiti popis nepokretnosti za koju je predloženo izvršenje i na ročište za popis pozvati povjerioca, dužnika i lica sa čijim se nepokretnostima graniči t nepokretnost.

4) Zapisnik o popisu ima značaj zabilježbe izvršenja i objavljuje se na sudskoj tabli.

Član 244.

Odredbe ovog zakona o postupku izvršenja shodno se primjenjuju i na postupak obezbjeđenja, ako odredbama ovog dijela zakona nije drugačije određeno.

Član 248.

Na osnovu izvršne isprave koja glasi na novčano potraživanje, podnosilac ima pravo da zahtijeva obezbjeđenje tog potraživanja zasnivanjem založnog prava na nepokretnosti dužnika.

Član 250.

Založno pravo na nepokretnosti, na području za koje se ne vodi zemljišna knjiga, zasniva se upisom u intabulacionu ili drugu knjigu u koju se upisuje založno pravo na nepokretnosti.

Član 251.

Uknjižba založnog prava i zabilježba izvršnosti potraživanja imaju to dejstvo da se izvršenje na toj nepokretnosti može sprovesti i prema trećem licu koje je tu nepokretnost docnije steklo.

VI. Dopustivost

20. U skladu s članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

21. U skladu s članom 16. stav 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome osporava, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

22. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj 118-0-Rev-08-000 173 od 7. jula 2009. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporenu presudu apelant je primio 20. jula 2009. godine, a apelacija je podnesena 6. augusta 2009. godine, tj. u roku od 60 dana kako je propisano članom 16. stav 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 16. st. 2. i 4. Pravila Ustavnog suda zato što nije očigledno (*prima facie*) neosnovana, niti postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva.

23. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 16. st. 1, 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

24. Apelant osporava navedene presude, tvrdeći da mu je tim presudama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

25. Član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

26. Član 6. stav 1. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]

27. Ustavni sud, prije svega, ukazuje da prema praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud), koju podržava i Ustavni sud, sporovi između privatnih lica koji se tiču imovinskih prava uvijek spadaju u građanska prava, te se stoga na njih primjenjuju i standardi koje propisuje član 6. stav 1. Evropske konvencije (vidi Evropski sud, *Pretto protiv Italije*, presuda od 8. decembra 1983. godine).

28. Ustavni sud zapaža da se apelantovi navodi o kršenju prava na pravično suđenje, u suštini, odnose na tvrdnju da su redovni sudovi, pri donošenju svojih odluka, proizvoljno primijenili relevantne odredbe Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima i Zakona o izvršnom postupku. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da, prema praksi Evropskog suda i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene pozitivno-pravnih propisa (vidi Evropski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. juna 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan da supstituirá redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je općenito zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi Evropski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je da ispita da li je eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te da li je primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminacijska. Dakle, u okviru apelacione nadležnosti Ustavni sud se bavi isključivo pitanjem eventualne povrede ustavnih prava ili prava iz Evropske konvencije u postupku pred redovnim sudovima, pa će u konkretnom slučaju Ustavni sud ispitati da li je postupak u cjelini bio pravičan u smislu člana 6. stav 1. Evropske konvencije (vidi Ustavni sud, Odluka broj *AP 20/05* od 18. maja 2005. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 58/05).

29. U konkretnom slučaju, Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi, postupajući na tri instance, zaključili da apelant nije zasnavao založno pravo na predmetnim nekretninama, te da mu stoga ne pripada pravo razlučnog namirenja na tim nekretninama. Pri tome, Ustavni sud zapaža da su se redovni sudovi pozvali na relevantne odredbe Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima i Zakona o izvršnom postupku, te, pri tome, dali detaljno i jasno obrazloženje za svoje odlučnje. Naime, Ustavni sud zapaža da su se redovni sudovi, prije svega, pozvali na odredbe člana 64. stav 1. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima kojima je propisano da se "na osnovu pravnog posla ili sudske odluke, hipoteka stiče upisom u javnu knjigu ili na drugi odgovarajući način određen zakonom". U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da je prvostepeni sud u obrazloženju svoje odluke jasno ukazao da se pod javnom knjigom, u smislu citirane zakonske odredbe, podrazumijeva zemljišna knjiga, te da se založno pravo na nepokretnosti stiče upisom u zemljišnu knjigu, a nikako upisom u katastarski operat. Imajući u vidu detaljne i jasne razloge prvostepenog suda, koje su kao takve prihvatili drugostepeni sud i Vrhovni sud, Ustavni sud ne nalazi bilo kakvu proizvoljnost u postupanju redovnih sudova, niti u zaključku redovnih sudova da apelant nije stekao založno pravo na predmetnim nekretninama u skladu s odredbama člana 64. stav 1. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima.

30. Nadalje, Ustavni sud zapaža da su se redovni sudovi pozvali na odredbe čl. 186. i 250. Zakona o izvršnom postupku, kojima je regulisano zasnivanje založnog prava na nepokretnostima koje se nalaze na području za koje se ne vodi zemljišna knjiga, te zaključili da apelant nije stekao založno pravo na predmetnim nekretninama ni u skladu s tim odredbama. Ustavni sud zapaža da apelant osporava presude redovnih sudova u tom dijelu, smatrajući da se na konkretnu situaciju nisu mogle primijeniti odredbe člana 186. Zakona o izvršnom postupku, budući da se navedene odredbe, po apelantovom mišljenju, primjenjuju samo na postupak izvršenja radi naplate novčanog potraživanja koje je obezbijedeno zasnivanjem založnog prava na nepokretnosti. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da je odredbama člana 186. Zakona o izvršnom postupku propisano, između ostalog, da "ako nije moguće, iz bilo kog razloga, pribaviti dokaz o svojini saglasno pravnim pravilima koja na tom području važe, umjesto dokaza o svojini povjerilac je dužan da u prijedlogu za izvršenje pobliže označi nepokretnost, te da će u tom slučaju nadležni sud na prijedlog povjerioca izvršiti popis nepokretnosti i da zapisnik o popisu nepokretnosti ima značaj zabilježbe izvršenja". Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi ukazali da je apelant imao mogućnost da predloži zasnivanje založnog prava popisom nepokretnosti u smislu odredaba čl. 186. i 248. Zakona o izvršnom postupku. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da je odredbama člana 248. Zakona o izvršnom postupku propisano da "na osnovu izvršne isprave koja glasi na novčano potraživanje, podnosilac ima pravo da zahtijeva obezbjeđenje tog potraživanja zasnivanjem založnog prava na nepokretnosti dužnika". Pri tome, Ustavni sud ukazuje da je odredbama člana 244. Zakona o izvršnom postupku propisano da se "odredbe ovog zakona o postupku izvršenja shodno primjenjuju i na postupak obezbjeđenja". Dovodeći u vezu odredbe člana 186. s odredbama čl. 244. i 248. Zakona o izvršnom postupku, Ustavni sud, suprotno apelantovim navodima, ne nalazi bilo kakvu proizvoljnost u radu redovnih sudova u pogledu primjene odredaba člana 186. Zakona o izvršnom postupku na konkretnu situaciju. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra da su redovni sudovi, zaključujući da apelant nije stekao založno pravo na predmetnim nekretninama, te da mu stoga ne pripada pravo razlučnog namirenja na tim nekretninama, dali detaljne, jasne i precizne razloge za svoje odlučnje, tako da Ustavni sud nije našao ništa što bi ukazivalo na to da su relevantni zakonski

propisi proizvoljno ili nepravično primijenjeni na apelantovu štetu.

31. Što se tiče apelantovih navoda da su redovni sudovi u identičnim situacijama donosili različite odluke, čime je narušen princip zakonitosti i pravne sigurnosti, Ustavni sud naglašava da je ispitaio da li je u konkretnom slučaju došlo do kršenja apelantovih ustavnih prava. Pošto Ustavni sud nije utvrdio kršenje apelantovih ustavnih prava, u konkretnom slučaju otpada pravni interes za poređenje s drugim predmetima.

32. Na osnovu izloženog, Ustavni sud smatra da su redovni sudovi u obrazloženjima osporenih odluka dali zadovoljavajuće, jasne i potpune razloge u pogledu primjene relevantnih zakonskih odredaba, te da su na taj način ispoštovali garancije prava na pravično suđenje iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije. Stoga, Ustavni sud zaključuje da nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

VIII. Zaključak

33. Ustavni sud zaključuje da ne postoji kršenje prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije kada redovni sudovi detaljno i jasno obrazlože svoje odluke u pogledu primjene relevantnih zakonskih odredaba, a takva obrazloženja Ustavni sud ne smatra proizvoljnim.

34. Na osnovu člana 61. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

35. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Valerija Galić, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine je u Vijeću od pet sudaca, u predmetu broj **AP 2527/09**, rješavajući apelaciju **Hypo Alpe Adria Bank AD Banjaluka**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 59. stav 2. alineja 2. i članka 61. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" br. 60/05, 64/08 i 51/09), u sastavu:

Valerija Galić, predsjednica
Miodrag Simović, dopredsjednik
Seada Palavrić, dopredsjednica
Mato Tadić, sudac
Zlatko M. Knežević, sudac
na sjednici održanoj 10. listopada 2012. godine donio

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neutemeljena apelacija **Hypo Alpe Adria Bank AD Banjaluka**, podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj J18-0-Rev-08-000 173 od 7. srpnja 2009. godine, Presude Okružnog suda u Doboju broj 013-0-Pž-07-000 130 od 14. studenoga 2007. godine i Presude Osnovnog suda u Doboju broj 085-0-Ps-06-000 174 od 27. travnja 2007. godine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. **Hypo Alpe Adria Bank AD Banjaluka** (u daljnjem tekstu: apelant), koju zastupa Siniša Đorđević, odvjetnik iz Doboja, podnijela je 6. kolovoza 2009. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske (u daljnjem

tekstu: Vrhovni sud) broj 118-0-Rev-08-000 173 od 7. srpnja 2009. godine, Presude Okružnog suda u Doboju (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj 013-0-Pž-07-000 130 od 14. studenoga 2007. godine i Presude Osnovnog suda u Doboju (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj 085-0-Ps-06-000 174 od 27. travnja 2007. godine. Također, apelant je podnio zahtjev za donošenje privremene mjere kojom bi Ustavni sud "zabranio stečajnom dužniku DI 'Borja' AD Teslić da zaključuje bilo kakve ugovore o prijenosu prava na nepokretnostima koje su upisane u p.l. broj 1023 k.o. Teslić – Grad do donošenja odluke o apelaciji".

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Ustavni sud je Odlukom o privremenoj mjeri broj AP 2527/09 od 20. travnja 2011. godine odbio apelantov zahtjev za donošenje privremene mjere kao neutemeljen.

3. Na temelju članka 22. st. 1. i 2. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda, Okružnog suda, Osnovnog suda i tuženog DI "Borja" AD Teslić – u stečaju (u daljnjem tekstu: tuženi) zatraženo je 12. kolovoza 2009. godine da dostave odgovor na apelaciju.

4. Odgovor na apelaciju Vrhovni sud je dostavio 31. kolovoza 2009. godine, Okružni sud 26. kolovoza 2009. godine, Osnovni sud 2. rujna 2009. godine i tuženi 24. kolovoza 2009. godine.

5. Na temelju članka 26. stavak 2. Pravila Ustavnog suda, odgovori Vrhovnog suda, Okružnog suda, Osnovnog suda i tuženog dostavljeni su apelantu 21. kolovoza 2012. godine.

III. Činjenično stanje

6. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata podastrih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

7. Presudom Osnovnog suda broj 085-0-Ps-06-000 174 od 27. travnja 2007. godine odbijen je apelantov tužbeni zahtjev kojim je tražio da se utvrdi kako je utemeljeno njegovo potraživanje od tuženoga u ukupnom iznosu od 5.257.320,22 KM s pravom razlučnog namirenja. Apelant je obavezan tuženome naknaditi troškove parničnoga postupka u iznosu od 10.480,00 KM. U obrazloženju presude Osnovni sud je naveo kako je tijekom postupka utvrđeno da su "Kristal banka" AD Banjaluka, kao apelantov pravni prednik, i tuženi zaključili Ugovor o dugoročnom kreditu broj 6033-0-02183/02 od 23. rujna 2002. godine kojim je banka odobrila tuženome kredit u iznosu od 3.300.000,00 KM s kamatom od 10% s rokom otplate od sedam godina, uz zasnivanje založnog prava na nekretninama tuženoga upisanih u p.l. broj 1023 k.o. Teslić – Grad u korist banke. Također, Osnovni sud je naveo kako je utvrđeno da je aneksom toga ugovora od 23. rujna 2002. godine tuženom reprogramiran kredit i odobrena sredstva u iznosu od 3.430.000,00 KM. Osnovni sud je dalje naveo kako je utvrđeno da je Rješenjem tog suda broj St-18/04 od 25. ožujka 2005. godine otvoren stečajni postupak nad tuženim, te u stečajnom postupku apelantu priznato potraživanje u iznosu od 3.634.690,50 KM (3.497.913,27 KM na ime glavnog duga i 136.777,23 KM na ime kamata), dok je pobijano pravo na potraživanje kamata u iznosu od 1.622.659,72 KM i pravo na razlučno namirenje. Imajući u vidu da je u stečajnom postupku apelantu priznato potraživanje u iznosu od 3.634.690,50 KM, te da je apelant potpisivanjem izvoda iz otvorenih stavki od 8. siječnja 2006. godine pristao na stanje duga u iznosu koji mu je ponudio tuženi, Osnovni sud je naveo da se to smatra izvansudbenim poravnanjem u smislu odredaba članka 1089. Zakona o obligacionim odnosima (u daljnjem tekstu: ZOO). S obzirom na to, Osnovni sud je zaključio kako je neutemeljen apelantov zahtjev kojim je tražio da se utvrdi da je utemeljeno njegovo potraživanje od tuženoga preko iznosa koji mu je priznat u stečajnom postupku.

8. Dalje je u obrazloženju navedeno da je Osnovni sud u Tesliću, na temelju suglasnih izjava apelantovoga pravnog prednika i tuženoga, donio Rješenje broj Ip-82/02 od 10. listopada 2002. godine kojim je određena uknjižba založnog prava na nekretninama tuženoga koje su upisane u p.l. broj 1023 k.o. Teslić, radi obezbjeđenja kreditnog potraživanja, te kako je naloženo Katastru Općine Teslić izvršenje uknjižbe založnog prava. Osnovni sud je naveo kako iz p.l. 1023 k.o. Teslić – Grad proizlazi da je u navedenome posjedovnom listu zabilježena hipoteka. U svezi s navedenim, Osnovni sud je ukazao kako je odredbama članka 64. stavak 1. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima propisano da se na temelju pravnog posla ili sudbene odluke hipoteka stiče upisom u javnu knjigu ili na drugi odgovarajući način određen zakonom. Osnovni sud je ukazao kako javna knjiga, u koju se vrše odgovarajući upisi koji dovode do derivativnog stjecanja prava vlasništva na nepokretnostima, jeste glavna zemljišna knjiga koja se sastoji od glavne knjige i zbirke isprava. Osnovni sud je ukazao kako se radi o javnom registru koji vode osnovni sudovi, te da upis u te registre ima konstitutivni karakter glede sticanja, prenošenja, ograničenja i ukidanja prava. Osnovni sud je ukazao kako iz naprijed navedenoga jasno proizlazi da se stvarna prava na nepokretnostima mogu steći samo upisom u zemljišnu knjigu. Pri tome, Osnovni sud je ukazao kako u tome smislu i postoji razlika između katastra i zemljišne knjige, budući da katastar služi za upisivanje nepokretnosti bez obzira na prava i pravne ovlasti držatelja nepokretnosti, dok se upisom u zemljišnu knjigu konstituiraju stvarna prava na nepokretnosti. Glede Rješenja Osnovnog suda u Tesliću broj Ip-82/02 od 10. listopada 2002. godine, kojim je određena uknjižba založnog prava na predmetnim nekretninama, Osnovni sud je ukazao kako navedeno rješenje može eventualno predstavljati samo osnovu za upis – konstituiranje toga prava. Međutim, Osnovni sud je ukazao kako do stjecanja založnoga prava na nepokretnosti nije došlo, budući da je navedeno rješenje samo zabilježeno u katastru koji, dakle, nije ovlašten za upis založnoga prava na nepokretnostima. Pored toga, Osnovni sud je naveo da je odredbama članka 250. u svezi s člankom 186. Zakona o izvršnom postupku, koji je važio u to vrijeme, propisano da se založno pravo na nepokretnosti, za područje za koje se ne vodi zemljišna knjiga, zasniva upisom u intabulacionu ili drugu knjigu, odnosno popisom nepokretnosti. U svezi s tim, Osnovni sud je naveo kako apelant u konkretnom slučaju nije dokazao da se za područje općine Teslić nisu vodile zemljišne knjige, niti iz predmetnoga spisa proizlazi da je založno pravo na nepokretnosti upisano u intabulacionu ili drugu knjigu, niti da je izvršen popis nepokretnosti. Imajući u vidu navedeno, Osnovni sud je zaključio kako apelant nije stekao založno pravo na predmetnim nekretninama, pa samim tim ni svojstvo hipotekarnog povjeritelja koji se ima pravo u stečajnom postupku namiriti prije ostalih povjeritelja.

9. Odlučujući o apelantovome prizivu protiv prvostupanjske presude, Okružni sud je donio Presudu broj 013-0-Pž-07-000 130 od 14. studenoga 2007. godine kojom je priziv odbio kao neutemeljen i potvrdio prvostupanjsku presudu. U obrazloženju presude Okružni sud je naveo kako je prvostupanjski sud pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje i pravilno primijenio materijalno pravo, te je u obrazloženju svoje odluke dao valjane razloge koje je u cijelosti prihvatio i taj sud.

10. Vrhovni sud je, odlučujući o apelantovoj reviziji protiv drugostupanjske presude, donio Presudu broj 118-0-Rev-08-000 173 od 7. srpnja 2009. godine kojom je reviziju djelomično uvažio, pa je drugostupanjsku presudu ukinuo u dijelu u kojemu je potvrđena prvostupanjska presuda glede apelantovoga zahtjeva kojim je tražio da se utvrdi kako je utemeljeno njegovo potraživanje od tuženoga u iznosu od 1.622.659,72 KM, kao i glede odluke o troškovima postupka, pa je u tome dijelu predmet

vratio drugostupanjском суду на поновно суђење, док је другоступанјску пресуду преиначио у дијелу у којему је потврђена првоступанјска пресуда гледе апелантовог захтјева којим је тражио да се утврди како је утемељено његово потраживање од туђенога у износу од 3.634.690,50 КМ, тако што је апелантов призив уважен, па је утврђено како је утемељено апелантово потраживање од туђенога у наведеноме износу. У преосталоме дијелу, у којему је потврђена првоступанјска пресуда којом је одбијен апелантов захтјев за утврђење права различног намјерења, ревизија је одбијена.

11. У образложењу пресуде Врховни суд је навео како из утврђеног чињеничног стања произлази да је након отварања стећајног поступка над туђеним апелант пријавио своје потраживање у износу од 5.257.320,22 КМ. Такође, Врховни суд је навео како из утврђеног чињеничног стања произлази да је стећајни управник признао апелантово потраживање у укупном износу од 3.634.690,50 КМ, док је побјигао потраживање на име камата у износу од 1.622.659,72 КМ. У свези с тим, Врховни суд је навео како није пријепорно да су апелант и туђени закључили извод отворених ставки од 8. сijeчња 2006. године, којима је потврђено апелантово потраживање од туђенога на дан 31. просинац 2005. године, али како то не значи да су странке закључиле извансудбено поравнање у смислу чланка 1089. ЗОО-а. С обзиром да су нијеступанјски судови погрешно закључили како су апелант и туђени закључили извансудбено поравнање, Врховни суд је навео да су самим тим пропустили утврђити релевантне чињенице гледе апелантовог захтјева за исплату камата у износу од 1.622.659,72 КМ. Имајући у виду наведено, Врховни суд је закључио како су утемељени апелантови ревизијски приговори изнесени у томе правцу, те је стога укинуо другоступанјску пресуду у томе дијелу и предмет вратио на поновно суђење, док је другоступанјску пресуду у другом дијелу преиначио на начин како је то наведено у изреци пресуде.

12. С друге стране, Врховни суд је навео како су нијеступанјски судови правилно закључили да апелант није засновао založno право на некретнинама уписаним у п.л. број 1023 к.о. Теслић – Град, те му стога не припада право различног намјерења на предметним некретнинама. Наиме, Врховни суд је навео како из дописа Земљишнокњижног уреда Основног суда у Теслићу од 22. просинаца 2005. године произлази да је туђени укњижен с правом располагања на некретнинама уписаним у зк. ул. број 1206 к.о. Теслић, али да до 22. просинаца 2005. године није регистровано ниједно založno право на тим некретнинама. Такође, Врховни суд је навео како из дописа Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, Подручна јединица Теслић од 26. просинаца 2005. године, произлази да је Рјешење Основног суда у Теслићу број Ip-82/02 од 10. listopada 2002. године (којим је одређена укњижба založnog права на предметним некретнинама уписаним у п.л. број 1023 к.о. Теслић – Град) евидентирано, али није проведено, нити је издато рјешење о упису хипотеке, јер управа није за то мјеродавна. Врховни суд је навео како је одредбама чланка 64. ставак 1. Закона о основним својинско-правним односима прописано да се на основу правног посла или судбене одлуке хипотека стиће уписом у јавну књигу или на други одговарајући начин одређен законом. Такође, Врховни суд је навео како је одредбама чланка 250. Закона о извршном поступку, који је био на снази у вријеме када је донесено Рјешење Основног суда у Теслићу број Ip-82/02 од 10. listopada 2002. године, прописано да се založno право на непокретности, за подручје за које се не води земљишна књига, заснива уписом у интабулациону или другу књигу у коју се уписује založno право на непокретности. При томе, Врховни суд је навео како, ако повјеритељ не може презентирати доказ о праву власништва дућника, који се према правним правилима тражи за упис хипотеке у интабулационе (земљишне) књиге, може предложити заснивање založnog права пописом непокретности у смислу одредба чл. 186.

и 248. Закона о извршном поступку. С обзиром да је Рјешењем Основног суда у Теслићу број Ip-82/02 од 10. listopada 2002. године одређена укњижба založnog права, али да založno право није уписано у земљишне књиге, нити другу интабулациону књигу, односно да није извршен попис непокретности у смислу чланка 186. Закона о извршном поступку, Врховни суд је навео како су нијеступанјски судови правилно закључили да апелант није засновао založno право на предметним некретнинама туђенога, те му стога и не припада право различног намјерења над тим некретнинама у смислу одредба чланка 38. Закона о стећајном поступку.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

13. Apelant smatra kako mu je pobijanim odlukama, u dijelu u kojemu je odlučeno da apelant nije zasnovao založno право на предметним некретнинама те му стога не припада право различног намјерења на тим некретнинама, повриједено право на прaviчно суђење из чланка II/3.(e) Устава Босне и Херцеговине и чланка 6. ставак 1. Европске конвенције за заштиту људских права и темелјних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција). Apelant smatra kako je pogrešan закључак Врховног суда да апелант није засновао založno право на предметним некретнинама јер споразум странака о заснивању založnog права није уписан у јавну књигу. У свези с тим, апелант наводи како је упис у катастарски операт и евиденцију посједовног стања непријепорно јавна књига. Такође, апелант наводи како је одредбама чланка 251. Закона о извршном поступку прописано да "укњижба založnog права и забилежба извршности потраживања имају то дејство да се извршење на тој непокретности може спровести". Apelant smatra kako je, u смислу наведенога, доволјна забилежба извршности потраживања која је уписана у јавну књигу (катастарски операт) да би се стекло својство права извршења, а самим тим и право различног намјерења уколико су се претходно испунили увјети из чланка 248. Закона о извршном поступку. Затим, апелант сматра како је Врховни суд произвољно примјенио одредбе чланка 186. Закона о извршном поступку, будући да се наведене одредбе, по његовоме мишљењу, примјенјују на поступак принудног извршења ради наплате новчаног потраживања које је осигурано заснивањем založnog права на непокретности у смислу одредба чланка 248. Закона о извршном поступку. Apelant наводи како то јасно произлази из одредба чланка 186. Закона о извршном поступку којима је прописано да "умјесто доказа о својини повјерилац је дућан да у приједлогу за извршење назначи мјесто на коме се непокретност налази, њен назив, границе и површину, те да ће у том случају суд извршити попис непокретности за коју је предложено извршење и на ројчишту за попис позвати повјериоца, дућника и лица са чијим се непокретностима граничи та непокретност". Осим тога, апелант наводи како је Окружни суд, поводом истог правног питања, донио Пресуду број 013-0-Пж-07-000 130 од 14. студеног 2007. године у којој је навео да "чињеница да хипотека није уписана у земљишну књигу не доводи у питање пуноважност споразума јер је споразум израз воље уговорних страна и потписан од стране повјериоца и дућника и као такав није противан принудним прописима, те да је стога правиан закључак првоступанјског суда да се у конкретном случају нису стекле законске претпоставке за утврђивање нишавости споразума странака о заснивању založnog права". Apelant наводи како је овакав став Окружног суда у цијелости прихватио и Врховни суд. С обзиром да су редовити судови у потпуно истим случајевима заузели потпуно различито стајалиште, апелант сматра како је тиме нарушено начело законитости и правне сигурности.

b) Odgovor na apelaciju

14. У одговору на апелацију Врховни суд је поновно указао на разлоге које је дао у образложењу своје одлуке, те

naveo kako pobijanom odlukom tog suda nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

15. U odgovoru na apelaciju Okružni sud je naveo kako u cijelosti ostaje kod činjeničnih i pravnih razloga datih u svojoj odluci. Okružni sud smatra kako pobijanom odlukom toga suda nije povrijeđeno apelantovo pravo pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije, te predlaže da se apelacija odbije kao neutemeljena.

16. U odgovoru na apelaciju Osnovni sud je naveo kako su u postupku pred tim sudom provedeni svi dokazi koje su parnične stranke predložile tijekom postupka, te je taj sud sve dokaze cijenio savjesno i brižljivo. Osnovni sud je dalje naveo kako je u obrazloženju svoje odluke dao valjane razloge za svoje odlučnje, te smatra kako pobijanom odlukom toga suda nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje.

17. U odgovoru na apelaciju tuženi je naveo kako apelant nije hipotekarni povjeritelj, a ta činjenica neprijeporno proizlazi iz Potvrde Zemljišnoknjižnog ureda Osnovnog suda u Tesliću broj RZ-1656/05 od 22. prosinca 2005. godine i Dopisa Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove, Područna jedinica Teslić broj 46-952-263 od 26. prosinca 2005. godine. Tuženi smatra kako su redoviti sudovi u obrazloženju svojih odluka naveli valjane razloge zbog čega smatraju da apelant ne može biti svrstan u red razlučnih povjeritelja.

V. Relevantni propisi

18. U **Zakonu o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima** ("Službeni list SFRJ" br. 60/80 i 36/90 i "Službeni glasnik Republike Srpske" broj 38/03) relevantne odredbe glase:

Član 64. stav 1.

Na temelju pravnog posla ili sudbene odluke, hipoteka se stiče upisom u javnu knjigu ili na drugi odgovarajući način određen zakonom.

19. U **Zakonu o izvršnom postupku** ("Službeni list SFRJ" br. 20/78, 6/82, 74/87, 57/89, 20/90, 35/91 i 63/91 i "Službeni glasnik Republike Srpske" br. 17/93 i 14/94) relevantne odredbe glase:

Izvršenje na nepokretnosti

Primjena odredaba ove glave na području gdje ne postoje zemljišne knjige

Član 186.

[...]

2) *Ako nije moguće, iz bilo kog razloga, pribaviti dokaz o svojini saglasno pravnim pravilima koja na tom području važe, umjesto dokaza o svojini povjerilac je dužan da u prijedlogu za izvršenje naznači mjesto na kome se nepokretnost nalazi, njen naziv, granice i površinu.*

3) *U tom slučaju sud će izvršiti popis nepokretnosti za koju je predloženo izvršenje i na ročište za popis pozvati povjerioca, dužnika i lica sa čijim se nepokretnostima graniči ta nepokretnost.*

4) *Zapisnik o popisu ima značaj zabilježbe izvršenja i objavljuje se na sudbenoj tabli.*

Član 244.

Odredbe ovog zakona o postupku izvršenja shodno se primjenjuju i na postupak obezbjeđenja, ako odredbama ovog dijela zakona nije drugačije određeno.

Član 248.

Na temelju izvršne isprave koja glasi na novčano potraživanje, podnosilac ima pravo da zahtijeva obezbjeđenje tog potraživanja zasnivanjem založnog prava na nepokretnosti dužnika.

Član 250.

Založno pravo na nepokretnosti, na području za koje se ne vodi zemljišna knjiga, zasniva se upisom u intabulacionu ili drugu knjigu u koju se upisuje založno pravo na nepokretnosti.

Član 251.

Uknjižba založnog prava i zabilježba izvršnosti potraživanja imaju to dejstvo da se izvršenje na toj nepokretnosti može sprovesti i prema trećem licu koje je tu nepokretnost dočine steklo.

VI. Dopustivost

20. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine Ustavni sud, također, ima prizivnu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovome ustavu kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojega suda u Bosni i Hercegovini.

21. Sukladno članku 16. stavak 1. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku koji je koristio.

22. U konkretnom slučaju predmet pobijanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj 118-0-Rev-08-000 173 od 7. srpnja 2009. godine protiv koje nema drugih učinkovitih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Potom, pobijanu je presudu apelant primio 20. srpnja 2009. godine, a apelacija je podnesena 6. kolovoza 2009. godine, tj. u roku od 60 dana kako je propisano člankom 16. stavak 1. Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 16. st. 2. i 4. Pravila Ustavnog suda zato što nije očevidno (*prima facie*) neutemeljena, niti postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva.

23. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 16. st. 1, 2. i 4. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio kako predmetna apelacija ispunjava uvjete glede dopustivosti.

VII. Meritum

24. Apelant pobija navedene presude, tvrdeći kako mu je tim presudama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

25. Članak II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode ovog članka, stavak 2., što uključuje:

(e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava vezana za krivične postupke.

26. Članak 6. stavak 1. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. [...]

27. Ustavni sud, prije svega, ukazuje kako prema praksi Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud), koju podržava i Ustavni sud, sporovi između privatnih osoba koji se tiču imovinskih prava uvijek spadaju u građanska prava, te se stoga na njih primjenjuju i standardi koje propisuje članak 6. stavak 1. Europske konvencije (vidi Europski sud, *Pretto protiv Italije*, presuda od 8. prosinca 1983. godine).

28. Ustavni sud opaža kako se apelantovi navodi o kršenju prava na pravično suđenje, u suštini, odnose na tvrdnju da su redoviti sudovi, pri donošenju svojih odluka, proizvoljno primijenili relevantne odredbe Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima i Zakona o izvršnom postupku. U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje kako, prema praksi Europskog suda i Ustavnog suda, zadaća ovih sudova nije preispitivati zaključke

redovnih sudova glede činjeničnog stanja i primjene pozitivno-pravnih propisa (vidi Europski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. lipnja 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan supstituirati redovite sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je općenito zadaća redovnih sudova ocijeniti činjenice i dokaze koje su izveli (vidi Europski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. svibnja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadaća Ustavnog suda je ispitati je li eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te je li primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna ili diskriminacijska. Dakle, u okviru prizivne nadležnosti Ustavni sud se bavi isključivo pitanjem eventualne povrede ustavnih prava ili prava iz Europske konvencije u postupku pred redovitim sudovima, pa će u konkretnom slučaju Ustavni sud ispitati je li postupak u cjelini bio pravičan u smislu članka 6. stavak 1. Europske konvencije (vidi Ustavni sud, Odluka broj AP 20/05 od 18. svibnja 2005. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 58/05).

29. U konkretnom slučaju, Ustavni sud opaža kako su redoviti sudovi, postupajući na tri instance, zaključili da apelant nije zasnovao založno pravo na predmetnim nekretninama, te mu stoga ne pripada pravo razlučnog namirenja na tim nekretninama. Pri tome, Ustavni sud opaža kako su se redoviti sudovi pozvali na relevantne odredbe Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima i Zakona o izvršnom postupku, te, pri tome, dali detaljno i jasno obrazloženje za svoje odlučnje. Naime, Ustavni sud opaža kako su se redoviti sudovi, prije svega, pozvali na odredbe članka 64. stavak 1. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima kojima je propisano da se "na temelju pravnog posla ili sudbene odluke, hipoteka stiče upisom u javnu knjigu ili na drugi odgovarajući način određen zakonom". U svezi s tim, Ustavni sud opaža kako je prvostupanjski sud u obrazloženju svoje odluke jasno ukazao da se pod javnom knjigom, u smislu citirane zakonske odredbe, podrazumijeva zemljišna knjiga, te se založno pravo na nepokretnosti stiče upisom u zemljišnu knjigu, a nikako upisom u katastarski operat. Imajući u vidu detaljne i jasne razloge prvostupanjskog suda, koje su kao takve prihvatili drugostupanjski sud i Vrhovni sud, Ustavni sud ne nalazi bilo kakvu proizvoljnost u postupanju redovitih sudova, niti u zaključku redovitih sudova da apelant nije stekao založno pravo na predmetnim nekretninama sukladno odredbama članka 64. stavak 1. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima.

30. Nadalje, Ustavni sud opaža da su se redoviti sudovi pozvali na odredbe čl. 186. i 250. Zakona o izvršnom postupku, kojima je regulirano zasnivanje založnog prava na nepokretnostima koje se nalaze na području za koje se ne vodi zemljišna knjiga, te zaključili kako apelant nije stekao založno pravo na predmetnim nekretninama ni sukladno tim odredbama. Ustavni sud opaža da apelant pobija presude redovitih sudova u tome dijelu, smatrajući kako se na konkretnu situaciju nisu mogle primijeniti odredbe članka 186. Zakona o izvršnom postupku, budući da se navedene odredbe, po apelantovome mišljenju, primjenjuju samo na postupak izvršenja radi naplate novčanog potraživanja koje je osigurao zasnivanjem založnog prava na nepokretnosti. U svezi s tim, Ustavni sud opaža kako je odredbama članka 186. Zakona o izvršnom postupku propisano, između ostalog, da "ako nije moguće, iz bilo kog razloga, pribaviti dokaz o svojini saglasno pravnim pravilima koja na tom

području važe, umjesto dokaza o svojini povjerilac je dužan da u prijedlogu za izvršenje pobliže označi nepokretnost, te da će u tom slučaju nadležni sud na prijedlog povjerioca izvršiti popis nepokretnosti i da zapisnik o popisu nepokretnosti ima značaj zabilježbe izvršenja". Ustavni sud opaža da su redoviti sudovi ukazali kako je apelant imao mogućnost predložiti zasnivanje založnog prava popisom nepokretnosti u smislu odredaba čl. 186. i 248. Zakona o izvršnom postupku. U svezi s tim, Ustavni sud ukazuje kako je odredbama članka 248. Zakona o izvršnom postupku propisano da "na temelju izvršne isprave koja glasi na novčano potraživanje, podnosilac ima pravo da zahtijeva obezbjeđenje tog potraživanja zasnivanjem založnog prava na nepokretnosti dužnika". Pri tome, Ustavni sud ukazuje kako je odredbama članka 244. Zakona o izvršnom postupku propisano da se "odredbe ovog zakona o postupku izvršenja shodno primjenjuju i na postupak obezbjeđenja". Dovodeći u vezu odredbe članka 186. s odredbama čl. 244. i 248. Zakona o izvršnom postupku, Ustavni sud, oprečno apelantovim navodima, ne nalazi bilo kakvu proizvoljnost u radu redovitih sudova glede primjene odredaba članka 186. Zakona o izvršnom postupku na konkretnu situaciju. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud smatra kako su redoviti sudovi, zaključujući da apelant nije stekao založno pravo na predmetnim nekretninama, te da mu stoga ne pripada pravo razlučnog namirenja na tim nekretninama, dali detaljne, jasne i precizne razloge za svoje odlučnje, tako da Ustavni sud nije našao ništa što bi ukazivalo na to da su relevantni zakonski propisi proizvoljno ili nepravično primijenjeni na apelantovu štetu.

31. Što se tiče apelantovih navoda da su redoviti sudovi u identičnim situacijama donosili različite odluke, čime je narušeno načelo zakonitosti i pravne sigurnosti, Ustavni sud naglašava kako je ispitao je li u konkretnom slučaju došlo do kršenja apelantovih ustavnih prava. Pošto Ustavni sud nije utvrdio kršenje apelantovih ustavnih prava, u konkretnom slučaju otpada pravni interes za usporedbu s drugim predmetima.

32. Na temelju izloženoga, Ustavni sud smatra kako su redoviti sudovi u obrazloženjima pobijanih odluka dali zadovoljavajuće, jasne i potpune razloge glede primjene relevantnih zakonskih odredaba, te su na taj način ispoštovali garancije prava na pravično suđenje iz članka 6. stavak 1. Europske konvencije. Stoga, Ustavni sud zaključuje kako nije povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije.

VIII. Zaključak

33. Ustavni sud zaključuje kako ne postoji kršenje prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije kada redoviti sudovi detaljno i jasno obrazlože svoje odluke glede primjene relevantnih zakonskih odredaba, a takva obrazloženja Ustavni sud ne smatra proizvoljnim.

34. Na temelju članka 61. st. 1. i 3. Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

35. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednica
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Valerija Galić, v. r.

САДРЖАЈ

**ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- 1099 Закон о финансирању политичких партија (српски језик) 1
 Zakon o finansiranju političkih stranaka (bosanski jezik) 4
 Zakon o financiranju političkih stranaka (hrvatski jezik) 7
- 1100 Одлука о разрешењу дужности члана Канцеларије за разматрање жалби Босне и Херцеговине (српски језик) 11
 Odluka o razrješenju dužnosti člana Ureda za razmatranje žalbi Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 11
 Odluka o razrješenju dužnosti člana Ureda za razmatranje žalbi Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 11
- 1101 Одлука о именовану парламентарног војног повјереника Босне и Херцеговине (српски језик) 11
 Odluka o imenovanju parlamentarnog vojnog povjerenika Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 12
 Odluka o imenovanju parlamentarnog vojnog povjerenika Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 12

**ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- 1102 Одлука о потврђивању именовања министара и замјенице министра у Савјету министара Босне и Херцеговине (српски језик) 12
 Odluka o potvrđivanju imenovanja ministara i zamjenice ministra u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 12
 Odluka o potvrđivanju imenovanja ministara i zamjenice ministra u Vijeću ministara Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 12
- 1103 Одлука о избору замјеника предједавајућег/предједавајућег Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине из бошњачког народа (српски језик) 13
 Odluka o izboru zamjenika predsjedavajućeg/predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz bošnjačkog naroda (bosanski jezik) 13

Odluka o izboru zamjenika predsjedatelja/predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz bošnjačkog naroda (hrvatski jezik) 13

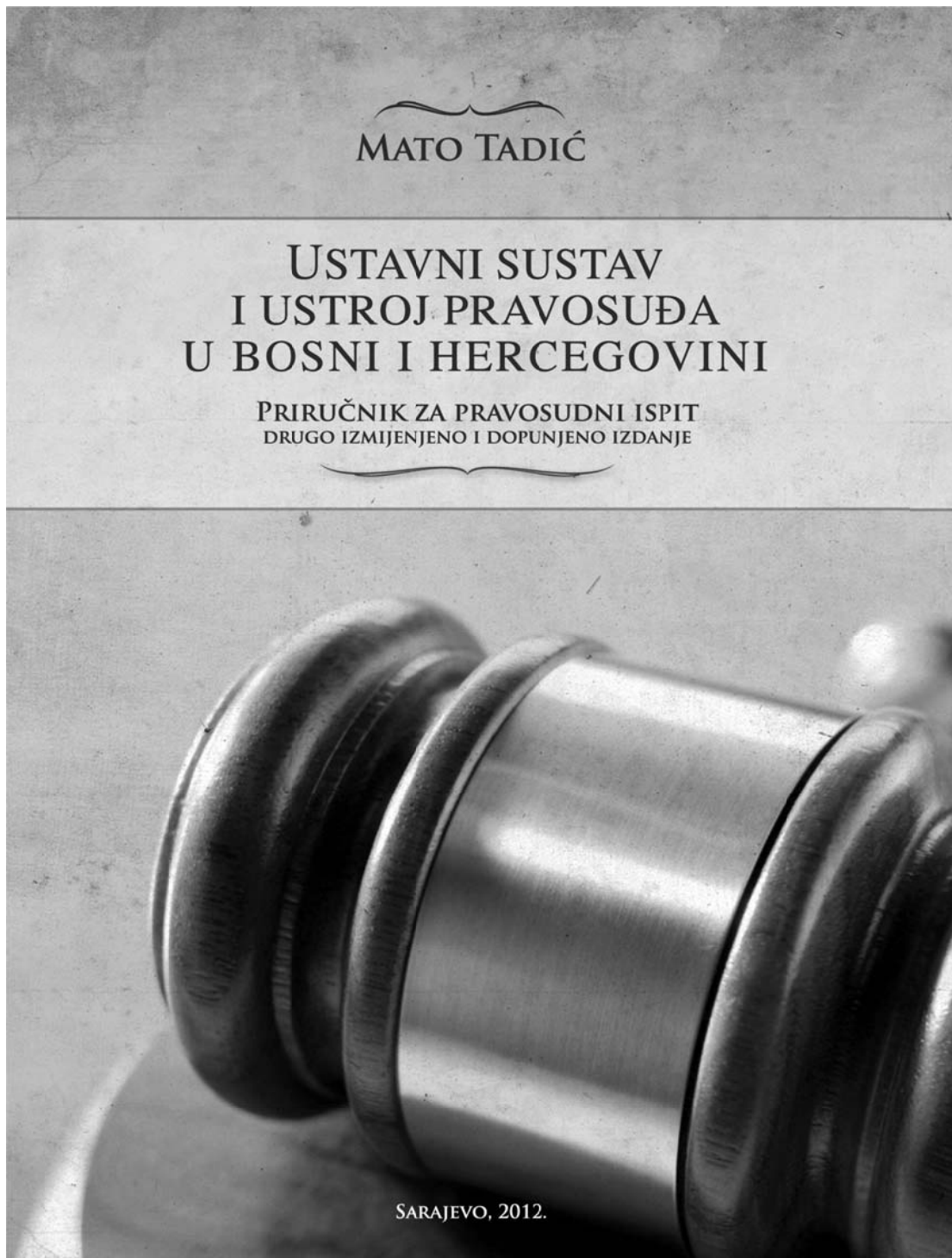
- 1104 Одлука о именовану чланова Централне изборне комисије Босне и Херцеговине (српски језик) 13
 Odluka o imenovanju članova Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 14
 Odluka o imenovanju članova Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 14

**ДРЖАВНА РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА
ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ - ДЕРК**

- 1105 Одлука о издавању привремене лиценце за дјелатност међународне трговине електричном енергијом (српски језик) 14
 Odluka o izdavanju privremene licence za djelatnost međunarodne trgovine električnom energijom (bosanski jezik) 15
 Odluka o izdavanju privremene licence za djelatnost međunarodne trgovine električnom energijom (hrvatski jezik) 16
- 1106 Одлука о форми и садржају образаца за подношење захтјева за издавање лиценци (српски језик) 17
 Odluka o formi i sadržaju obrazaca za podnošenje zahtjeva za izdavanje licenci (bosanski jezik) 17
 Odluka o obliku i sadržaju obrazaca za podnošenje zahtjeva za izdavanje licenci (hrvatski jezik) 18

**УСТАВНИ СУД
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- 1107 Одлука број АП 2077/09 (српски језик) 18
 Odluka broj AP 2077/09 (bosanski jezik) 23
 Odluka broj AP 2077/09 (hrvatski jezik) 28
- 1108 Одлука број АП 2086/09 (српски језик) 33
 Odluka broj AP 2086/09 (hrvatski jezik) 36
 Odluka broj AP 2086/09 (hrvatski jezik) 39
- 1109 Одлука број АП 2527/09 (српски језик) 42
 Odluka broj AP 2527/09 (bosanski jezik) 46
 Odluka broj AP 2527/09 (hrvatski jezik) 50

Fuad PURIŠEVIĆ

**OPĆI
UPRAVNI
POSTUPAK
U BOSNI I
HERCEGOVINI**

(UPRAVNO PROCESNO PRAVO – PRVI DIO)

Sarajevo, 2012.

Nikola Sladoje

**PRAKTIKUM
ZA PRUŽANJE
MEĐUNARODNE
PRAVNE POMOĆI
U KRIVIČNIM
STVARIMA**

Sarajevo, 2012.

© JP NIO Službeni list BiH - Svakom zloupotrebom kurac se obavezuje da pravi status - Sva prava zadržana

SLUŽBENA GLASILA

2011

JP NIO Službeni list BiH
Dž. Bijedića 39, Sarajevo
Bosna i Hercegovina

tel/fax: ++387 33 722 054
722 042
722 043
e-mail: slist@slist.ba
www.sluzbenilist.ba

no. **15**

SLUŽBENE NOVINE
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ
ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
SLUŽBENI GLASNIK
BOSNE I HERCEGOVINE

Službeni list BiH

Logiranje za korisnike.
 Korisničko ime Login
 Niste registrovani? [Kreirajte account»](#)

Pretraga sadržaja
 Pretraga
[Napredna pretraga»](#)

Službeni glasnik BiH | Službene novine Federacije BiH | Službene novine Kantona Sarajevo | Službeni glasnik BiH MEĐUNARODNI UGOVORI

Aktuelno
 Pretplata
 Cjenovnik
 Izdavaštvo
 Info - historijat
 Kontakt
 Međunarodna saradnja
 Korisni linkovi

Posljednji objavljeni propisi
 "Службени гласник БиХ", број 14/12
САДРЖАЈ
 ▲ **ДОМ НАРОДА ПАРЛАМЕНТАРНЕ СКУПШТИНЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**
 Одлука о именовану секретара Заједничке службе Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине
 ▲ **МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**
 Правилник о измјенама и допунама Правилника о начину вођења регистра удружења и фондација Босне и Херцеговине и страних међународних удружења и фондација и других непрофитних организација
 ...
[Slijedeći broj »](#)

Javne nabavke
 Službeni glasnik BiH, broj 13/12
[OGLASNIK JAVNE NABAVKE](#)
 Službeni glasnik BiH, broj 11/12
[OGLASNIK JAVNE NABAVKE](#)
 Službeni glasnik BiH, broj 9/12
[OGLASNIK JAVNE NABAVKE](#)
 Službeni glasnik BiH, broj 7/12
[OGLASNIK JAVNE NABAVKE](#)
 Službeni glasnik BiH, broj 5/12
[OGLASNIK JAVNE NABAVKE](#)

Kontakt:
 JP NIO Službeni list BiH
 Dž. Bijedića 39/III
 71000 Sarajevo, BiH
 tel/fax: +387 33 72 20 30
 e-pošta: [Službeni list BiH](#)

Pretplata
 ▲ Isporuka na kućna vrata
 ▲ Pristup preko web sajta
 ▲ Online pretraga
[Provjerite uslove |»](#)

Naša izdanja u digitalnom obliku

[Naružba |»](#)

Stara verzija
 Službeni list BiH web stranice

© 2008. JP NIO Službeni list BiH. Sva prava pridržana.

Издавач: Овлаштена служба Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, Трг БиХ 1, Сарајево - За издавача: секретар Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине Марин Вукоја - Припрема и дистрибуција: ЈП НИО Службени лист БиХ Сарајево, Цемала Биједића 39/III - Директор: Драган Прусина - Телефони: Централна: 722-030 - Директор: 722-061 - Претплата: 722-054, факс: 722-071 - Огласни одјел: 722-049, 722-050, факс: 722-074 - Служба за правне и опште послове: 722-051 - Рачуноводство: 722-044, 722-046 - Комерцијала: 722-042 - Претплата се утврђује полугодишње, а уплата се врши УНАПРИЈЕД у корист рачуна: UNICREDIT BANK д.д. 338-320-22000052-11, ВАКУФСКА БАНКА д.д. Сарајево 160-200-00005746-51, НУРО-ALPE-ADRIA-BANK А.Д. Бања Лука, филијала Брчко 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK д.д. БиХ Сарајево 161-000-00071700-57 - Штампа: ГИК "ОКО" д. д. Сарајево - За штампарiju: Мевлудин Хамзић - Рекламације за непримљене бројеве примају се 20 дана од изласка гласила.

"Службени гласник БиХ" је уписан у евиденцију јавних гласила под редним бројем 731. Упис у судски регистар код Кантоналног суда у Сарајево, број УФ/1 - 2168/97 од 10.07.1997. године. - Идентификацијски број 4200226120002. - Порезни број 01071019. - ПДВ број 200226120002. Молимо претплатнике да обавезно доставе свој ПДВ број ради издавања пореске фактуре. Претплата за II полугодиште 2012. за "Службени гласник БиХ" и "Међународне уговоре" 120,00 КМ, "Службене новине Федерације БиХ" 110,00 КМ.

Web издање: <http://www.sluzbenilist.ba> - годишња претплата 200,00 КМ